EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 207, Ağustos '99

Yeniden inşa süreci

Partimiz bir yeniden inşa süreci içindedir. Kuruluş Kongresini izleyen yeni dönem, doğallığında bizim için bir yeniden inşa süreci olacaktı. Kongrede politika ve çalışma tarzı, örgütsel sorunlar, önderlik ve kadro sorunları, örgütsel güvenlik sorunları, tüzüğe dayalı bir örgütsel yaşama geçiş vb. konularda yapılmış kapsamlı tartışma ve değerlendirmeler, bunun ortaya çıkardığı sonuçlar, kuruluşu izleyen sürecin neden bir tür yeniden inşa süreci olması gerektiğini yeterli açıklıkta ortaya koymaktadır.

Bir bütün olarak parti örgütümüz, partimizin Kuruluş Kongresinde belirlenmiş çizgi temelinde, kendini anlayış ve uygulama planında tepeden tırnağa gözden geçirmek ve yenilemek sorunuyla yüzyüzeydi. Kongrede sık sık yinelenen; artık partili bir döneme giriyoruz, bundan böyle herşey partili kimliğe ve düzeye uygun olmak zorunda; tüm kadrolar ve bir bütün olarak parti örgütü, buna uygun bir değişim ve yenilenmeden geçmek zorunda türünden düşünce ve belirlemeler, kuruluş sonrasının, anlayış ve uygulama planında yeni bir düzeyi yakalamak anlamına geldiğini ortaya koymaktaydı. Bu anlamda ve çerçevede, partimizin kuruluşunu izleyecek süreç, örgütsel yapı, yaşam ve işleyiş ile pratik çalışma tarzı planında, bir yeniden inşa dönemi olacaktı.

Kuruluş Kongresinin kendisi, örgüt yapımız ve yaşamımızda, çalışma tarzımızda birikmiş zaaf ve zayıflıklarımıza köklü, etkili, sonuç alıcı bir müdahalenin de platformuydu. Parti inşa sürecinde katettiğimiz tüm mesafeye rağmen hala da partili kimlik ile mevcut düzeyimiz arasında varolan ve aşılması gereken mesafe, bizzat kongre platformunda yapılacak radikal ve kapsamlı bir müdahaleyle, kongreyi izleyen ilk dönem içinde ortadan kaldırılacaktı. (Sorunun bu yönü, Eylül '97 tarihli parti kuruluş kongresi çağrısının son bölümünde de ortaya konulmuş, kongreyi toplayacağımız bir aşamda örgütsel alanda hala sürmekte olan zaaf ve yetersizliklere özellikle dikkat çekilmişti).

Bütün bunlardan hareketle, Kuruluş Kongresinin toplam çalışması, kongreyi izleyecek bir yeniden inşa düşüncesi çerçevesinde, örgütsel anlayış ve uygulama planında bir köklü yenilenme perspektifi içinde yürütüldü. Yakında peşpeşe kitaplar halinde yayınlanacak Kuruluş Kongresi materyali yeniden incelendiğinde, bu yeniden inşanın anlamı, kapsamı ve gerekleri de bütün açıklığı ile bir kez daha görülecektir.

***

Fakat Kuruluş Kongresinin hemen sonrasında partimize yönelen sistematik polis saldırıları, bu saldırıların yarattığı tahribat ve ortaya çıkardığı gerçekler, karşı karşıya bulunduğumuz örgütsel yeniden inşa sorununa apayrı bir anlam, önem ve kapsam kazandırdı. Örgütsel alandaki zaaf ve yetersizliklerimizin daha köklü ve derine inen bir müdahaleyi gerektirdiği; ve dahası, saflarımızda hala da yaşama gücü bulabilen örgütsel oportünizme karşı mücadeleyle birleştirilmediği sürece, bu müdahalenin gerekli sonuçları veremeyeceği de ortaya çıktı.

Kongre sonrasında peşpeşe saldırılarla yüzyüze kalan parti için en öncelikli iş, saldırıların önünü kesmek, bunun gerektirdiği ilk acil önlemleri almaktı. Bunun hemen

ardından ise, vakit yitirmeksizin, saldırıların nedenlerine ilişkin çok yönlü bir inceleme, soruşturma ve sorgulama çabası içine girmekti. Saldırıların gerçek nedenlerini açığa çıkaracak çok yönlü ve derinlikli bir çabaya girişmeksizin, polis operasyonlarını görünürdeki nedenlerle ve yüzeysel açıklamalarla geçiştirmek bizde geçmiş dönemde kendini gösteren, tüm eleştiri ve uyarılara rağmen varlığını sürdüren kötü bir alışkanlık idi. Fakat partimiz bu kez böyle davranmadı, partili kimliğin ciddiyeti kendini bu alanda da göstermek zorundaydı. Ayları bulan bir inceleme, soruşturma ve değerlendirme çabası içine girildi. Çeşitli güçlükleri aşmak için gerekli zaman ve enerji kullanıldı ve gelinen yerde önemli açıklıklara ulaşıldı.

Partimiz, saldırıları izleyen evrede kamuoyuna yaptığı açıklamada, yaşananlara bakışını "Devirmeyen Darbe Güçlendirir" sözüyle özetlemişti. Ne var ki bunun güzel ama boş bir söz kalıbı olarak kalmaması, devirmeyen darbenin gerçekten güçlendirici sonuçlara yolaçabilmesi için, öncelikle, saldırıların deneyim ve derslerini toparlamak, bunu yeniden inşa çabası açısından değerlendirmek, yeniden inşayı bu temel üzerinde gerçekleştirmek gerekirdi. Yapılan ve hala da yapılmakta olan bu oldu. Bu çabanın kendisi kendimizi, düşmanımızı ve "iç düşman"ımızı tanımada bize paha biçilmez açıklıklar sundu.

Ayları bulan çabalar, bunun ortaya çıkardığı bilgi ve deneyimler, Kuruluş Kongremizin hayati önemdeki değerlendirmelerine yeni bir güç ve çok daha somut-pratik bir anlam kazandırmıştır. Köklü bir yeniden inşa için şimdi çok daha güçlü bir konumdayız, çok daha berrak bir bakışaçısına sahibiz. Düşünce ile davranış arasındaki uyumu partimiz için sarsılmaz bir kimlik haline getirmek, örgütsel oportünizme aman vermemek, bunun taşıyıcısı olmakta ısrar eden öğeleri geri plana itmek ve iflah olmazlık çizgisini sürdürürlerse saflarımızın dışına süpürüp atmak için şimdi her zamankinden çok daha açık bir bilince ve uygulama kararlılığına sahibiz. Kongreyi izleyen dönemdeki güç ve zaman kaybını bu kazanımlarımız zaman içinde fazlasıyla dengeleyecektir. Partimizin yeniden inşası süreci, köklü bir anlayış ve zihniyet yenilenmesi temeli üzerinde, büyük bir güç ve kararlılık eşliğinde başarıyla ilerleyecektir.

***

Partinin yeniden inşası, bir dizi saldırının, bu saldırıların yarattığı tahribatların ardından, elbetteki öncelikle güçlerin tepeden tırnağa bir yeniden düzenlenmesi demektir. Yine de bu sorunun en pratik ve dahası nispeten en kolay olan yanıdır. Önemli olan ve bu yeniden düzenlemeye de bir anlam ve kalıcılık sağlayacak olan, köklü bir anlayış ve zihniyet yenilenmesidir. Partinin örgütsel yeniden inşasına asıl anlamını veren bu olacaktır. Bu sorunun esasını ve özünü ise, partinin kongrece belirlenmiş örgütsel çizgisini özümsemek ve uygulamak oluşturmaktadır.

Kuruluş Kongresinin yaptığı değerlendirmelerin hayati önemi ve isabetliliği, yaşananların ışığında bugün çok daha berrak bir biçimde ortaya çıkmıştır. Yakın dönemde başka vesilelerle de ifade ettiğimiz gibi, tüm sorun, bu çizgiyi uygulamakta gösterilecek titizlik ve kararlılıktadır. Öte yandan, örgütsel oportünizm diye tanımladığımız ve saflarımızdaki sorumsuz küçük-burjuva yarı-aydın öğeler tarafından temsil edilen eğilimin üstesinden gelmek de, tam da partinin belirlenmiş örgütsel çizgisi ile uygulama arasındaki her türlü tutarsızlıkları gidermekle, düşünce ve davranış arasındaki birliği örgütsel yaşamımızın temel davranış kuralı haline getirmekle olanaklıdır.

Kuruluş Kongresinde ortaya konulan çizgiye parti üyeliğinin gerektirdiği bir asgari sadakat gösterilebilseydi, akılalmaz pratik davranış tutarsızlıkları ve zaafiyetleri gösterilmemiş olsaydı, siyasi polisin saldırıları hiç de yaratmış bulunduğu tahribatı yaratamazdı. Oysa bu alanda gösterilen ve zaaftan öteye partiye karşı ağır bir suç oluşturan sorumsuzluklar ve

sadakatsizlikler, saldırılar için yer yer adeta zemin düzlemiş, objektif olarak düşmana hizmet işlevi görmüştür. Saldırıyı ele alan değerlendirmelerimizdeki "iç düşman" nitelemesi, bu açıdan yersiz ve nedensiz değildir. Kendi öz deneyimlerimiz, sorumsuz küçük-burjuva yarı-aydın öğelerin anlayış ve davranışlarında kendini uç biçimlerde gösteren "iç düşman" yenilmedikçe, dış düşmana karşı başarılı ve sonuç alıcı bir mücadelenin olanaksızlığını da bir kez daha bize açıkça göstermiştir.

Nasıl ki bu iç zaafiyet alanına karşı mücadele başarılı bir yeniden inşa çabasının önkoşuluysa, aynı şekilde bu zaafiyetin ve onun taşıyıcısı olan öğelerin altedilmesi de yeniden inşa sürecinin başarısı ölçüsünde olanaklı olabilecektir. Bir başka vesileyle de ifade ettiğimiz gibi; *"içimizdeki düşman sayılması gereken küçük-burjuvaziyi; onun temsil ettiği örgütsel oportünizmi; devrimci iç örgütsel yaşamı oturtarak, etkili ve sistematik bir politik çalışması süreklileştirerek, bu çaba içerisinde işçi sınıfı ve emekçilerle birleşip kaynaşarak, onların en iyi öğeleriyle parti örgütlerini sürekli besleyerek yenip altedebiliriz."*

Önümüzdeki günlerde halihazırda büyük bir bölümü kamuoyuna sunulmuş kongre materyalimiz bir dizi halinde kitaplaştırılacaktır. Bu, yeniden inşa süreci için daha kolay değerlendirilebilir bir kaynak işlevi görecektir. Daha da önemlisi, partimizin programı ve tüzüğü bunlara ilişkin kongre tartışmalarıyla birlikte yayınlanacaktır. Parti programının ve tüzüğünün yayınlanması yeniden inşa sürecimize ayrı bir düşünsel ve moral güç katacaktır. Yeniden inşa süreci, aynı zamanda, parti programı temelinde ideolojik birliğimizin ve parti tüzüğü temelinde örgütsel birliğimizin güçlendirilip pekiştirildiği bir süreç olarak ele alınmak ve anlaşılmak durumundadır.

Program ve tüzükten öteye, parti kongremizin tüm materyali baştan aşağı, en temel teorik sorunlardan en basit gibi görünen pratik ayrıntılara kadar, satır satır yeniden incelenmeli, partinin politik platformlarında değerlendirilip tartışılmalı, bundan politik çalışma ve örgütsel yaşam için pratik sonuçlar çıkarılmalıdır. Yaşamakta olduğumuz yeniden inşa süreci, her açıdan kongrece belirlenmiş parti çizgisi temeli üzerine oturmak zorundadır. Başarı ve kalıcılık mutlak biçimde buna bağlıdır.

Örgütsel plandaki sorunlarına ve yetersizliklerine rağmen partimizin birikimi ve bunun oluşturduğu avantajlar doğru anlaşılmak durumundadır. Gücünü salt ideolojik çizgisinden alan bir siyasal akım olma dönemini biz çoktan geride bıraktık. Bugün artık belirgin bir politik kimliği, gücü, etkisi ve itibarı olan bir hareketiz. Tam da bundan dolayı gerçek bir siyasal partiyiz. Sağlam bir ideolojik çizginin bu politik güç ve etkiyle birleştiği bir yerde, örgütsel alandaki zayıflıklar ve güç kayıpları geçici olacaktır. Bunun bilincinde olduğumuz, bu bilincin verdiği güç ve moralle hareket ettiğimiz ölçüde, partimiz örgütsel olarak kendini hızla toparlayacak ve sınıf mücadelesi alanında etkin bir biçimde yerini alabilecektir.

Türkiye hızla yeni bir döneme girmektedir. Daha üç ay önce şovenizm zehirini körükleyerek kitleleri aldatma ve etkisizleştirme olanağı bulabilen bir rejim, bugün iktisadi ve sosyal saldırıların, onu izleyen depremin yığınlarda yarattığı derin hoşnutsuzluğun ağırlığı altında ezilmektedir. Kürt hareketinin içine sürüklendiği teslimiyet batağı ilk planda umutsuzluk etkileri yaratıyor gibi görünse de, Temmuz ayındaki yeni işçi ve emekçi hareketi dalgasının da gösterdiği gibi, gerçekte Türkiye sosyal çatışmanın ve devrimci sınıf mücadelesinin önplana geçeceği bir umutlu döneme girmektedir. Bu dönem işçi sınıfını, onun hareketini ve mücadelesini belirgin bir biçimde önplana çıkaracaktır. Gelişmeler daha şimdiden bunu göstermektedir.

Partimiz, sınıfın devrimci partisi, yeniden inşa sürecini, bu yeni dönemin ve bu yeni gelişmenin kendisine yüklediği büyük devrimci sorumlulukları hakkıyla omuzlamaya güçlü bir hazırlık olarak kavramak durumundadır.

EKİM

TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri

Örgüt sorunları üzerine tartışmalar/2

Örgütsel alanda çeşitli pratik görevler

Sergen: Yeni dönemde önümüze partiyi kendi sınıf tabanına ulaştırmak görevi koyuyoruz. Bu çerçevede bizi fabrika hücrelerine götürecek bir süreci hedefliyoruz. Bu planlı ve sistemli bir politik-pratik faaliyet demektir. Bu hedefe ulaşmada tayin edici halka mahalli önderliklerdir. Sadece İK'lar değil, özellikle alt bölge örgütleri çözücü halka olacaktır. Bu, en başta alt bölge örgütlerinin kendilerini, politik planda önderlik işlevini buna göre yeni bir düzeyde kurması demektir. Yönelişini somut bir plan ve bunu güvenceleyecek bir takım örgüt biçimleri ve organizasyonlarla teminat altına alması demektir. Bu hedefe ulaşmanın başka bir yolu yoktur.

Sürekli ve sistematik bir faaliyet ise en başta gelişmiş bir altyapıyı, teknik donanımı ve dağıtım grupları oluşturmayı gerektiriyor. Genel politik faaliyet ve sınıfa dönük çalışmamız açısından dağıtım gruplarının önemli bir ihtiyaç olduğunu 3. Genel Konferansımız da tartışmıştı. Ama şu ya da bu nedenle izleyen dönemde kalıcı gruplar oluşturamadık. Geldiğimiz yerde bunu başarabilmemiz gerekiyor. Bunun için elimizdeki güçleri rasyonel biçimde istihdam etmeli, çevremizdeki güçlerden yararlanmalıyız. Bu bir liseli olabilir, bir kamu çalışanı ya da semtteki bir işsiz olabilir. Bölge örgütleri deneyimli bir kadrosunu bu alanda görevlendirerek böyle bir örgütlenmeye gitmek durumundadır. Fabrikalara ve fabrikaları çevreleyen semtlere sürekli ve sistematik bir faaliyet götürmeliyiz. Bu özellikle sınıf ve kitle hareketinin canlandığı dönemlerde çok daha yakıcı bir ihtiyaç haline gelecektir.

İkinci olarak eğitim sorununa değinmek istiyorum. Kadrolaşma sorununun önemli unsurlarından birisi de eğitimdir. İdeolojik, politik, pratik ve örgütsel olmak üzere dört başlık altında sıralayoruz bunu. Her dönem önemine işaret ediyoruz, ama hala da hakkıyla yapılamadığını söylüyoruz. Gelinen aşamada bu sorunu, çok daha ciddi bir biçimde gerçekleştirilmek üzere gündeme almak durumundayız: Program ve tüzükten başlayarak, klasik teorinin bir takım temel eserleriyle birlikte sistematik bir ideolojik-politik eğitimi hayata geçirmeliyiz. Bir taraftan genel bir ideolojik eğitim, diğer taraftan çalışmanın sorunları üzerinden ciddi ve somut bir politik eğitim içerisine girmeliyiz. Kadrolaşma sorununun önemli bir halkasıdır bu.

Biz proleter sınıf tabanına kavuşmak ve sınıftan gelen insanları kadrolaştırmak istiyoruz. Komisyon metninde de altı çiziliyor, umut vaadedenleri profesyonelleştirmekten sözediliyor. Gerçekten de işçi kökenlileri ideolojik olarak eğitmek ve kazanmak bizim için çok önemli bir sorun. Bunu kuşkusuz birebir ilişkiler içerisinde çözemeyiz. Kollektif organ yaşamı içerisinde böyle bir eğitimi gerçekleştirebiliriz. Bu bir hücre, bir komite, bir bölge örgütü, ya da bir eğitim grubu olabilir. Onlara yönelik farklı bir eğitim programı uygulayabiliriz. Salt marksist eserleri kastetmiyorum. Romanlar, broşürler vb. üzerinden de bunu yapmalıyız. Bunlar üzerinden kollektif bir biçimde eğitmeli, onların kişisel çabalarına bırakmamalıyız. Günde 8-10 saat çalışan bir işçiyse sözkonusu olan, bu özellikle önemlidir.

Bir diğer nokta; yeni dönemde örgütü geliştirmek ve yaymak gibi bir hedefimiz var. Güçlerimizin bugünkü sınırlılığına bakarak, bu nasıl olacak, denilebilir. Önemli olan bu bakışı kazanmış olmak, önümüze çıkan olanakları en iyi bir biçimde değerlendirebilmektir. Bu konuda mükemmelliyetçi olmamak gerektiğini düşünüyorum. Bir boyutu bu.

İkinci boyutu ise şu; örneğin İstanbul il örgütünün ilgilendiği bir takım çevre alanlar

var, Trakya gibi. İl komitesi oradaki faaliyetle bir biçimde ilgileniyor, sorunlarını tartışıyor. Ama bu dolaylı bir ilgilenme oluyor. Oysa dolaysız bir örgütsel-politik çalışma alanı haline getirme perspektifiyle davranılması, buna ilişkin önlemlerin alınması gerekiyor.

Nadir: Sorunun daha değişik yanlarına ilişkin çok kısa bazı değinmelerde bulunacağım. Birincisi, *"Örgüt sorunları"* başlıklı bölümde çeper örgütlenmesiyle ilgili bir saptama var. Paragraf şöyle: *"İster geçici, isterse sürekliliği olan çeper örgütlenmeleri, gerektiğinde birkaç fabrikadan işçileri bir araya getirerek oluşturulabilmelidir. Politik bir kuvvet ortaya koyabilmekte ve fabrika hücrelerinin inşasına yönelmekte bu ara adımlar önem taşımaktadır."* Geçici de olsa bunun doğru olmayacağını, illegal bir örgüt açısından ciddi sakıncaları olduğunu, bunun olumsuz sonuçlarını fazlasıyla yaşadığımızı düşünüyorum.

Tersine, birden fazla fabrikadan işçileri bir araya getirmek yerine, alanla sorumlu organının bu ilişkileri kendi içinde derinleştirmeyi, kendi içinde işçi kümeleri oluşturarak eğitimi bu temel üzerinde gerçekleştirmeyi esas almasının amaca daha uygun olduğunu düşünüyorum. Bu aynı zamanda bir dizi fabrika içerisinde boğulmayı engelleyen, derinlemesine çalışmayı koşullayan bir işlev de görecektir. Geçmiş pratiğimizde biz böyle ara uygulamalara gittik. Ama bir alana ilişkin en küçük bir talihsizlik, bir dizi alana ilişkin fatura ödememize yolaçtı. Dolayısıyla, yaşanmış deneyim üzerinden de, bunun tercih edilmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Bunun ötesinde, bir takım şemaları önümüze koyarak, örgüt biçimimizi bu şemalara uydurma kaygısıyla hareket edemeyiz. Bu son derece dar ve mekanik bir yaklaşım olur. Sözkonusu olan işçi ilişkileri üzerinden gerçekleşen bir çevre örgütlenmesiyse, burada herhangi bir kaygı gözetmeden, amaca en uygun biçim hangisiyse, bunu denemekte herhangi bir mahsur yoktur. Önemli olan, bu noktada da seçici olabilmek ve ileriye çıkma potansiyeli taşıyabilen güçlere yönelik yoğun bir çaba gösterebilmektir.

Başka akımlardan saflarımıza akan güçlerin dönüştürülmesi sorunu

İkinci olarak kadro sorunlarına ilişkin bir hususu belirtmek istiyorum. 3. Genel Konferans metinlerimizde, *"Kadro sorununun ortak temelleri"* ara başlıklı bölümde, kadro sorunlarına ilişkin beş temel saptama var. İlkinde şunlar söyleniyor: *"İlk olarak, şu önemle vurgulanmalıdır ki, bugün artık somut pratik çalışmamız da bize insan kazandırıyor olmakla birlikte, kadrosal güçlerimizin esas kaynağı, hala da genel ideolojik-politik etkilenme olmayı sürdürmektedir. Bu da, kazanılan güçlerin kaynağının, geleneksel devrimcilik anlayışından, sınıf devrimciliği anlayışı ve pratiğine geçiş gibi bir temel problemin örgüt çapında tüm önemini hala da koruduğunu gösterir."*

1. Genel Konferansımızda da yapılan bu saptama, bugüne kadar kadrolaşma alanında gözetilmeye çalışılan bir husus oldu. Ne kadar başarıyla gözetildiğinden bağımsız olarak söylüyorum. Fakat, işçi hareketinin bugünkü düzeyi, bizim kadrosal kaynağımızın önemli ölçüde belli bir dönem daha geleneksel hareketin safları olacağını gösteriyor, bana göre. Bugün de geleneksel hareketin saflarından bizim saflarımıza insan akıyor. Bizim siyasal sınıf çalışmamızın yetkinleşmesi ve sınıfın devrimci öncülerini kazanmamız, örgütsel omurgamızı bu temel üzerinde güvenceye almamız, elbette bizim temel kaygımız olmak zorundadır. Ama, bu temel kaygımızdan bağımsız olarak, partinin gelişme süreçleri içerisinde, geleneksel hareketi ayrıştırmak ve bunun içinde sosyalizme ait olan güçleri almak sorumluluğu var.

Bu sorumluluk çerçevesinde geleneksel hareketin değişik kesimlerinden akan güçlere, her bir kesime ilişkin özgün politikalara sahip olabilmeliyiz. Gelen güçlerin sınıf pratiği temelinde dönüştürülmesi görevini, geldikleri kesimlerin özelliklerini gözeterek, ileriye çıkan güçlere yönelik bu çerçevede somut bir politika saptayarak, buna uygun bir dönüştürme çabası içerisine girmeliyiz. Sözgelimi reformist-liberal çevrelerden gelen, onların kültüründen şu ya da bu biçimde etkilenmiş güçlerin dönüşme bakımından ihtiyaç duyduğu şey farklıdır.

Yine sınıf hareketi içerisinden kazandığımız genç işçilere ya da işçilere yönelik daha özel bir politika izlemek durumundayız. Aynı şeyi gençlik alanına, gençlik alanının özgün durumunu, bugünkü gençlik hareketinin özelliklerini gözeterek uygulamalıyız. Bu politikalar nasıl olmalıdır

sorununa burada girmeyeceğim. Ama kadro politikasının böyle alt aşamaları olduğunu, yönetici komitelerimizin bu ayrıntıları mutlaka gözetmeleri gerektiğini ve müdahaleyi de bu temel üzerinden gerçekleştirmeleri gerektiğini söylemek istiyorum.

Bir başka soruna geçiyorum. Bunu ön süreçte de tartıştık. Komisyon metinlerine yeterince yansımadığı için eklemek istiyorum. Parti inşa örgütünden devraldığımız parti örgütü halihazırda dardır. Temel ve öncelikli görevlerin bir tanesi, Ağustos '97 MK toplantısında saptanmıştır. Bu, örgütteki şekilsizliği giderme sorunudur. İkincisi, metinde fabrika temeli üzerinde örgütsel darlığı aşmak diye işlenen hususdur. Üçüncüsü, siyasal etkimizin örgütsel yapımızın olduğu kentleri fazlasıyla aştığı gözetildiğinde, parti örgütünün, partinin siyasal etkisinin olduğu hemen bütün ana kentlere doğru yayılması gerektiğidir. Bu açık bir hedef olarak saptanmalıdır.

Mevcut güçlerin donanımını sağlamak koşuluyla, kadrolarımıza geniş bir inisiyatif alanı açmak, önümüzdeki dönemin en temel sorunlarından biridir. Yanlızca mahalli örgütlerin insiyatifli ve atak bir çaba ortaya koymaları çerçevesinde değil, parti örgütünü yaygınlaştırma ihtiyacı çerçevesinde de, değişik alanlarda güçlerimizi konumlandırmayı başarabilmeliyiz.

Az çok sınanmış, sürekliliği sağlayabileceğine güvenilebileceğimiz, karşılaşacağı sıkıntılar altında bunalıp gerilemeyecek kadro adaylarının, bu çerçevede bir inisiyatifle donatılarak belli kentlere gönderilmesinde bir mahsur görülmemelidir. Bu bizi hızla yaygınlaştıracaktır. Sıkıntıları muhakkak ki olacaktır bunun. Ama sancısız bir gelişme süreci yaşamak mümkün değildir. Dolayısıyla parti, tek tek kadrolar üzerinden de olsa, belli alanlara dönük olarak böyle yaygınlaşmayı zaman geçirmeksizin gündemine almak durumundadır.

Çevre ilişkilerine yaklaşım ve diğer bazı sorunlar

Bir başka sorun, çevre ilişkilerine yaklaşım. Bayram yoldaş bir vesileyle, "eğer zorunlu değilse, insanları kendi sosyal çevrelerinden koparmamak gerekiyor" demişti. Zorunluluktan bağımsız olarak, biz insanları hem sosyal çevresinden koparıyor, hem de henüz hazır olmayan güçleri (belli zorunluluklardan ötürü elbette) profesyonel konumlandırma yoluna gidebiliyoruz. Eğer sürecimize dikkatle bakılırsa, bu tür tercihlerden fazla yarar elde edemediğimizi de görürüz. Tersine, orta vadede kazanacağımız güçleri kaldıramayacakları bir siyasal yaşam içerisinde verimsizliğe itiyoruz, bu arada kimilerini de kaybedebiliyoruz. Çok özel zorunluluklar olmadığı müddetçe, bu tür bir uygulamayı terketmemiz gerektiğini düşünüyorum. Her bir alanda derinlemesine kitle çalışmasına dönük bir yaygınlaşma ve kalıcılaşmayı esas almalıyız.

Bu çerçevede bir başka zaaf da şudur: İnsanları koparıp alıyoruz, bunlara profesyonel muamelesi yapıyoruz. Bu, insanların kusurlarının daha ciddi yeşermesine, sınıf dışı eğilimlerinin güçlenmesine, buna müdahale ettiğimiz ölçüde ise yer yer bazı gerilimlere yol açabiliyor. Bu politikayı tümüyle terketmeliyiz. Özel teknik görevler çerçevesinde görevlendireceğimiz kadro potansiyelleri olabilir. Ama bu istisna olmalıdır.

Semtlerde kazandığımız güçleri fabrikalara yönlendirme politikası izliyoruz. Temel kaygılarıyla bu doğru bir politikadır. Ama bu insanlar bir dönüşümü henüz yaşamadıkları ölçüde, ya fabrikaya girip çalışmıyorlar, bu bir sıkıntı alanına dönüşüyor. Ya da herşeye rağmen gidiyorlar, ama verimli bir çalışma örgütleyemedikleri ölçüde, moralleri bozulabiliyor ve ilişkilerimiz bir başka noktadan gerilime giriyor. Bunları kazanmak, kadrolaştırmak ve siyasal sınıf çalışmasının ihtiyaçları çerçevesinde harekete geçirmek kaygısı elbette terkedilmemelidir. Ama hazır olmayan güçlerin süreçlerini zora sokacak pratik uygulamalardan da mümkün mertebe kaçınılmalıdır.

Örneğin, biz bugün genel siyasal faaliyetimizin zayıflığının gerisinde güç sınırlılığımızın yattığını söylüyoruz. Semt güçlerini pekala işçi-emekçi semtlerine ve fabrikalara dönük dolaysız dağıtımda değerlendirebiliriz. Kendi çevrelerinde daha geniş imkanlara ulaşmamızın basamaklarına

pekala dönüştürebiliriz.

Bir diğeri, hazır olmayan güçlerden verebileceğinden fazlasını istemektir. Bu o güçleri gerileten, alabileceklerimizi almamızı engelleyen ve araya mesafe koyan bir sonuç yaratabiliyor. Böyle bir önderlik tarzı ve pratiği eleştirilmeli ve mahkum edilmelidir. Çevre ilişkilerimizden, bize yeni yönelmiş güçlerden, yanlızca verdiğimiz kadarını istemeliyiz. Daha fazlasını veriyorsa almalıyız, ama henüz veremiyorsa, vermesinin olanaklarını yaratana kadar ondan fazlasını istememeliyiz. Kuşkusuz ihtiyaçlarımız çok fazladır. Çok sayıda insanın üstesinden gelebileceği sorumlulukları genellikle bir ya da birkaç devrimci omuzlamak zorunda kalıyor. Ama bu bizi bu alanda bir tahammülsüzlüğe, sekterliğe, kıran-döken, dolayısıyla yeni güçlere ulaşma imkanlarını da kaybettiren bir pratik tutum içerisine itmemelidir. Kırk günlük bir ilişkiden on yıllık bir devrimcinin disiplinini, sadakatini, fedakarlığını, ataklığını bekleyemeyiz.

Sergen: Bundan böyle politik faaliyette yoğunlaşarak kendi içinde kenetlenen bir yoldaşlar topluluğu olma, bunlardan oluşan organlara sahip olma gibi bir sorunumuz var. Geçmiş dönemde bazı organlarımız deyim uygunsa kendi içinde didişen organlar oldular.

Yeni dönemde bunu önlemenin kuşkusuz çeşitli araçları olacaktır. Bir yönüne değinmek istiyorum. Organda biraraya getirilen yoldaşların hepsinin eşit kapasitede olamayacağı, farklı yetenekleri olan insanlardan oluşacağı, bunun bir problem olarak görülmemesi gerektiği, önemli olanın buna uygun bir biçimde görevlendirilmesi olduğu, belirtildi. Farklı yeteneklerin, eşitsizliğin olması doğaldır. "Doğru adam doğru yerde" sözleri de bunu anlatıyor. Görevlendirmede bunun gereklerine uygun davranmak gerekiyor. Propagandacıysa propaganda, ajitatörse ajitasyon işini yerine getirmesi, örgütçüyse fabrikada çalışması gerekiyor vb. Ya da genel politik faaliyetimizde ya da fabrikalara dönük pratik faaliyetlerimizde dağıtım görevi olabilir.

Bu, hem bir kadronun organ içerisinde problemli bir kadro olarak görülmesini baştan engeller; hem de, biz işbölümünü daha baştan en geniş çerçevede düşünür ve buna göre bir konumlanma sağlarsak, yüksek verim elde ederiz. Bazen kendi yetenekleri üzerinden görev ve sorumluluk vermediğimiz için, hiç de problemli görülmesi gerekmeyen kimi kadrolarımızla karşılıklı bir gerilimi yaşayabiliyoruz. Yeni dönemde buna izin vermemek gerekiyor. Sorun, farklı işler yapan insanların bir araya getirilmesidir. Ortak iş yapma çerçevesinde organın bütünleşmesi, kaynaşması, kenetlenmesi de mümkün olur. Böylece, eleştiri, öz-eleştiri ya da denetim, alınan görev ve sorumluluklar üzerinden gerçekleştirilir. Organların kendi içine dönük didişmesinden, organ yaşamını kilitleyen süreçlerden de kurtuluruz.

Bir diğeri, yoldaşın değindiği gibi, yeni alanlarda parti örgütleri kurmak, hiç değilse bunların ilk adımlarını atmak gibi bir sorunumuz var. Bu konuda da mükemmeliyetçi olmamak gerekiyor. Burada da eşitsizlik olacaktır. Faaliyet yürüttüğümüz bazı alanlarda güçlü parti örgütlerimiz olur. Ama bazı yerlerde çalışmanın başlangıcında bu daha zayıf olur. Orada, az çok yetkin bir kadronun gönderilmesi koşullarında bile bir çalışma düşünülebilir. Böyle bir politikaya sahip olmak gerekiyor. Tersi bir durum genişlememizi kendiliğindenci bir sürece bırakacaktır.

Bizim henüz bir örgüt kuramadığımız bazı yerlerde politik faaliyetimiz var. Bu iyi-kötü belli bir politik etki de yaratıyor. Bazen bu faaliyetin yürüdüğü alanlarda özel talepler de geliyor. Yürütülen bir politik faaliyetin yarattığı etkileri toplama, örgütleme, bunun için de örgüt müdahalesinin gerekliliğine işaret ediyor bu.

Nadir: Çeşitli yoldaşlar konuşmalarında sınıftan, sınıf hareketinden öğrenmek gerektiğini vurguladılar. Ama, bu başka bir şeydir, bunu bir takım şeyleri savunmanın zemini haline getirmek başka bir şeydir. Sınıf hareketinden de, sınıfın kendisinden de öğreneceğimiz şeyler vardır. Ama bugün azdır. Bugün biz devrimci bir sınıfla karşı karşıya değiliz. Biz devrimci sınıftan, devrimci sınıf hareketinden öğreneceğiz, esas öğrenmemiz gereken şeyi.

Bu çerçevede genç insanlara, yeni yoldaşlara dönük olarak söylenenleri doğru anlamak gerekir. Bunların kusurları gösterildiği zaman, neden bu kusur dile getiriliyor, denilemez. Ben, bu bakımdan kimi vurguları isabetli bulmuyorum. Biz nihayetinde sıradan

bir işçiyle, sıradan bir emekçiyle değil, devrimcilik iddiası olan, bizimle birlikte mücadele eden, aynı platformda bulunduğumuz insanlarla, yoldaşlarımızla yanyanayız. Burada kusura dosdoğru işaret etmek, herhangi bir dolambaçlı yolu tercih etmemek, bizim müdahale yöntemimiz olmak durumundadır. Belki şöyle bir kayıt koyabilirsiniz. Bir, kusuru alıp bir insanın kişiliğini ezmek; bir de, kusura işaret ederek öğretmek, yardımcı olmak, bütünleşmek ve onun kusurundan arınmasını sağlamak yöntemi vardır. İlki bize yabancıdır, yabancı olmak zorundadır. İlkinin bizim saflarımızda etkisi yok mudur? Bence vardır. Bu çerçevede bunun eleştirilip mahkum da edilmesi gerekiyor. Bir devrimcinin, yoldaşın ya da yeni devrimcileşen bir insanın kusurlarını alıp, onun kişiliğini ezmenin, onu kendine tabi hale getirmenin ne savunulacak bir yanı vardır, ne de bizim kültürümüz içerisinde anlaşılabilecek bir yanı vardır.

Ama bir de, sosyal kökeninden, alışkanlıklarından, eski yaşam tarzından kaynaklanan, taşıdığı kültürde ısrar eden, alışkanlıklarının gücüne teslim olan, niyetlerine rağmen böyle davranabilen insanlar vardır. Bu insanlar da deneyim ve birikimden öğrenmeyi başarmak zorundadırlar.

Cihan: Bazı tartışmaları dikkatle izliyorum. İnsanlar arasındaki özel ilişkiler, kadrolara yaklaşım, örgütsel demokrasi, tabandan gelen düşünce ve eleştirilere yaklaşım vb... Tüm bu konularda bazı yoldaşlarca tam ne anlatılmaya çalışılıyor, anlamaya çalışıyorum.

Örgütsel yaşam içerisinde çeşitli hatalar muhakkak ki vardır, her zaman olacaktır. Liberalizmin olduğu yerde sekterizm de vardır, kaçınılmaz olarak olur, zira bunlar birbirini besleyen, birbirinden beslenen davranış tarzlarıdır. Altta biraz yarı-anarşizan eğilimlerin olduğu ve hoş karşılandığı yerde, üstte de biraz bürokratizm var demektir. Bu tür zaaflar bizde de vardır, kategorik olarak böyle bir tartışmaya fazla bir şey denemez.

Sorumsuz ve tutucu küçük-burjuvaziye nezaket göstermenin sırası değil

Ama sözkonusu olan somutta bizim sürecimiz olduğuna göre, bence parti kongresinin saptaması, üzerinde durması ve açık bir tutuma bağlaması gereken asıl sorun ya da yön başkadır. Gelinen yerde artık, Türkiye gibi bir ülkede, devrime önderlik gibi bir misyonla ortaya çıkan, devrimci bir sınıfı temsil etmek iddiası taşıyan bir partinin, bugüne kadar tutucu küçük-burjuvaziye karşı izlediği o çok sabırlı tavrı bir yana bırakması gerekiyor. Artık biraz daha tahammülsüz olması gerekiyor. Sorumsuz ve tutucu küçük-burjuvaziye nezaket göstermenin sırası değil. İnsanlarımızın kavraması gereken şey, adımlarını devrimci siyasal mücadele alanına attıkları, kendilerini bir sınıfa adadıkları zaman, kendi geldikleri sınıf konumunu, sınıf kültürünü, sınıf alışkanlıklarını terketmek zorunda olduklarıdır. Bu mutlak bir zorunluluktur. Düşünün ki biz program tartışmaları vesilesiyle bile bu sorun üzerinde durduk.

Sınıf intiharı kavramı üzerinde önemle durulmalı, partide bu sorun üzerinde ciddiyetle tartışılabilmelidir. Çünkü küçük-burjuvazi intihar etmek istemiyor ve birçok sorun buradan geliyor. Küçük-burjuvaziden sosyalizme, bu anlamda işçi sınıfı davasına gelen unsurlar, mücadele konusunda belli bir iyiniyet ortaya koyuyorlar, ama bunu katı bir tutuculukla da birleştiriyorlar. Alışkanlıklarını, eğilimlerini, davranış tarzlarını sürdürmekte korkunç bir tutuculuk gösteriyorlar.

Şu on yıllık sürecimizde öyle ilginç insanlar gördüm ki, insan yeniden hatırlayınca bile dehşete kapılıyor. Bunlar alışkanlıklarında ısrar ediyorlar. 1 yıl, 2 yıl, 3 yıl bir örgütü uğraştırıyorlar, ona çok şey kaybettiriyorlar, sonra da defolup gidiyorlar, gidip gönül rahatlığı ile düzene katılıyorlar. Toplam üzerinden bakıldığında, bir faydaları da olmuyor bunların devrime. Kattıklarından yüz mislini, bin mislini kaybettiriyorlar. Bozulma ve çürümenin, atalet ve içe dönmenin etkeni oluyorlar. Peki neden biz bunlara karşı "iskender kılıcı" kullanmayacakmışız? Neden problemin etrafında nezaketle dönüp duracakmışız? Sorunu çok daha dosdoğru koyamaz mıyız? Bu sorumsuz ve dejenere insanlara derdimizi dosdoğru anlatıp tutumumuzu da vakit yitirmeksizin cepheden

alamaz mıyız? Biz yozlaşmış, görev ve sorumluluk bilincin yitirmiş bu türden öğelerin yarattığı bunalımlarla, oluşturduğu kördüğümlerle uğraşmak zorunda mıyız?

Sınıf intiharına direnen küçük-burjuva öğelere aman verilmemelidir

Ben elbette kaba ve kestirmeci davranışları, bunların ifadesi sekter bir kadro politikasını önermiyorum. Kastettiğim bu değil. Özü çok açık olan bir ideolojik saldırıyla, deyim uygunsa bu insanların teslim alınması. Teslim almaktan kastım nedir? Küçük-burjuva direnme çizgisinin tam olarak kırılmasıdır. Bu tür unsurları parti çizgisine ve değerlerine göre değişmek ve dönüşmek, aksi taktirde saflarımızdan defolup gitmek ikilemi ile yüzyüze bırakmak zorundayız. Sınıf intiharına direnen küçük-burjuva öğelere aman vermemeliyiz.

Biz bunu yapmak zorundayız yoldaşlar. Komünist devrimci konum ve kimlik bunu gerektirir, devrim davası bunu gerektirir, proletaryanın devrimci konumu ve hayati çıkarları bunu gerektirir. Biz kendi bünyemizdeki küçük-burjuvaziyi teslim almak, ezmek zorundayız. Partili aşamada yapılması gereken şey budur. Çünkü bu tür insanlar kendi sosyal alışkanlıklarını, geçmiş ideolojik şekillenmelerini, kültürel kalıplarını, değer yargılarını terketmek istemiyorlar.

Böyle bir şey olmaz, olamaz yoldaşlar. Böyle bir tutuma, bu türden bir gericiliğe tahammül göstermekle dava bir yere götürülemez. Böyle bir tutuma katlanıldığında, böylece davayla sadece alay edilir, yıllar tüketilir, bir santim yol gidilmez. İnsanlar merkez komitesine geliyorlar, bakıyorsunuz, neyle gelmişlerse onunla durmak istiyorlar. Devrimci dönüşümün sonsuz bir süreç olduğunu kavramıyorlar. Bunlara anlatamıyoruz. Anlatmaya kalkıp eleştirdiğimiz zaman problem çıkıyor. İzzet-i nefisleri inciniyor. Küçük-burjuvazi kendi izzet-i nefsi konusunda o kadar hassas ki! Bir takım insanlar bu örgütü çok rahat tartışıyorlar, bu örgütle ilgili çok rahat genellemeler yapıyorlar. Ama bireylerle ilgili bir şey tartışıldığı zaman, örgütte çok ciddi bir probleme dönüşüyor bu. Böyle saçma şey olur mu?

Bir örgüt dediğiniz yüzlerce, binlerce insanın ortak emeğidir. Bir davanın taşıyıcısı, bu dava uğruna harcanan çabaların oluşturduğu birikimin güvencesi, geleceğe taşıyıcısıdır. Örgüt uğruna ölünmesi gereken bir birikimdir. Devrimin en büyük kazanımı, en hayati mevzisidir. İşte devrim davasındaki yeri ve anlamı bu olan bir komünist örgüt bu kadar rahat tartışılabiliyor da, bu örgütün birer neferi olması gereken bireyler tartışılamıyor! Burada, parti kongresinin bu bahsinde, asıl tartışılması gereken budur. Öteki herşeyi fazlasıyla tartıştık, örgütsel demokrasi ve üye hakları üzerinde fazlasıyla durulmuştur bu örgütte. Artık asıl üzerinde durulması gereken örgütsel disiplin, örgüt otoritesi, görev ve sorumluluk bilinci, devrimci eleştiri ve özeleştiri bilinci vb.'dir.

Saflarımıza katılan herkes bizim ideolojimize, değerlerimize, normlarımıza göre dönüşmek zorundadır

Saflarımıza katılan insanlar küçük-burjuvaziden, sınıf dışı kesimlerden geliyor, diyoruz. Geleneksel örgütlerden, devrimci demokrasiden geliyor, diyoruz. Yerine göre, sosyal reformizmden geliyor diyeceğiz. Bütün bu geldikleri yerler, şu an gelmiş bulundukları yere çok yabancı yerler! Demek ki, geldikleri yeni yere göre köklü bir dönüşüm sorunu var. Tamam, bu dönüşümün zamana yayılacağı konusunda açık oluruz. İdeolojik müdahalenin yanısıra, bunun bir pratik süreç olduğunu gözönünde bulundururuz. Bunu fazlasıyla yapıyoruz. Ama içimizdeki küçük-burjuvazi de, kendisinin bir dönüşüme ihtiyacı olduğu konusunda çok açık ve net olabilmelidir. Partiyi aldatmayı, oyalamayı, aylarca uğraştırmayı bir an bile aklından geçirmeyebilmelidir. Tersi durumda, davranışının tüm sonuçlarına katlanabilmelidir.

İnsanlar korkunç tutucu. Geçmiş deneyimlerimden bakıyorum, bugünden bakıyorum, bu kongre üzerinden bakıyorum; insanlar kendi alışkanlıkları konusunda korkunç tutucular. Değişime müthiş kapalılar. Ama ben diyorum ki, buna katlanmak, buna tolerans göstermek, devrim davasıyla alay etmektir. Biz parti yaşamı ve örgütsel demokrasi konusunda

sosyalizmin tarihsel deneyimlerinden dersler çıkardık. Biz PKK'deki bir takım gelişmeleri trajik buluyoruz ve acıyla izliyoruz. Biz DHKP-C'nin tarzını küçümsüyoruz. Bunların hepsi güzel! Bu konudaki hassasiyeti en baştan göstermiş bir insan olmanın gönül rahatlığı ile söylüyorum bunu. Peki ama, biz devrimci bir sınıfa, modern bir düşünceye yaraşan bir otoriteyi, bir katılığı kendi tarzımızda üretemeyecek miyiz? PKK'de bu iş köylü tarzı olabilir. DHKP-C'de bu iş küçük-burjuvaziye özgü bir tarzda olabilir. Zamanında Sovyetler Birliği'nde bu acımasız biçimler kazanmış olabilir. Biz bunları taklit etmek bir yana, eleştiriyoruz, yer yer yerli örnekleri aşağılıyoruz. Bunların hepsi konusunda kafamız üstelik başından beri çok açık. Ama biz kendi tarzımızda, sosyalist dünya görüşünün, modern devrimci sınıfın kendi değer yargılarına, kendi ciddiyetine, kendi vakarına uygun bir katılığı, bir ciddiyeti küçük-burjuvaziye karşı gösteremeyecek miyiz?

Büyük bir sabır gösterdik, yerine göre nezaket gösterdik, ama tutucu ve iflah olmaz küçük-burjuvazi bizimle sonuçta hep alay etti. Her düzeyde gördüm ben bunu. İyi yoldaştır, iyi niyetlidir vb. diyoruz, üç gün sonra örgüte karşı provokasyon yapmaya kalkıyorlar. Bugün birileri tutanaklarımıza baktığı zaman, siz bu edepsizi neden anında ihraç etmediniz, diyebiliyor bize. Neden? Sabır, sabır, sabır! Küçük-burjuvazinin bizim sabrımızı, iyi niyetimizi nasıl kullandığı belli değil mi? On yıllık deneyim bunu yeterince göstermedi mi?

Devrimci partinin devrimci hukuku önemsenmelidir

Ben diyorum ki; burası bir parti kongresidir, parti kongresi kadro politikasının bu çok önemli ve hayati yönleri üzerinde özel bir tarzda durmalı, bu konuda yeni dönemde izlenecek çizgiyi net bir biçimde belirlemelidir. Saflarımıza üye olarak gelen insanlar çocuk değil ki! Bunlar dönüşüm nedir, sınıf intiharının gereği nedir, bunu gayet iyi biliyorlar. Sadece işlerine gelmiyor, bilmezlikten geliyorlar. Alışkanlıklarını sürdürmek istiyorlar. Niye sürdüreceklermiş? Sürdürmek istiyorlarsa, saflarımızı terketsinler, defolup gitsinler, kendi sınıflarına dönsünler! Devrimcilik bir gönüllülük işi değil mi? Biz insanlardan zorla mı başvuru alıyoruz? Zorla mı örgüt üyesi yapıyoruz? Örgüt üyesi olan bunun gereklerine uymak zorundadır. Bu kendilerinden talep edilecektir. Kim yapacaktır bunu? Partinin programı var, partinin tüzüğü var, bu çerçevede oluşmuş kurumları var. Kurumlar isteyeceklerdir.

Artık kurumları oturtmak zorundayız. Burada bir kongre var; kongre partinin en üst organıdır. Burada ortaya bir irade konuyor. Bu kongre bir MK seçecektir, ardından yetkisi bu MK'ya geçecektir. MK'nın altında İK'lar var. Bizim bu kurumları oturtmamız, denetimi, eleştiriyi, müdahaleyi kurumlar üzerinden gerçekleştirmemiz lazım. Ve kurumlarla muhatap olup, kurumlara hesap sormamız lazım. Ben hiçbir yerde bireyleri muhatap almayalım diyorum. Hiçbir alanda, mümkün mertebe kişisel sorumluluk alanı yaratmayalım. Mutlaka bir organ olmalı ve bizim muhatabımız o organ olmalı.

Bir organda, organın yetkisini, sorumluluğunu aşan bir iç hukuk olamaz. Ben bunu tüzük tartışmasında parti sekreterinin konumu bakımından da söyledim, her zaman önemsediğim bir sorundur. Bir partinin sekreteri kongrede seçilmez. MK sekreterini kendi içinde seçer. Gerektiğinde de kendi içinde görevden alır. Bir MK'nın seçtiği bir sekreter, hiçbir biçimde onun üstünde olamaz. Bu aynı şey aşağıya doğru organlarda da böyle olabilmelidir. Biz bir bölgeden, bir birimden, bir yakadan komiteyi tanırız. O komiteyi kendi hukuku içinde tanırız. Artık bu normları oturtmak zorundayız.

Yakın zamanda İstanbul'dan bazı yoldaşlarla bir tartışma yapmak zorunda kaldım. Organda iki üye var. Üyelerden biri buraya delege olarak geliyor. Bir başka üye normal olarak o organın sekreteri dönene kadar organın sorumlusudur. Hayır, dediler, tutup bir başka aday üyeyi buraya atamaya kalktılar. Ben bunu örgüt hukuku bakımından eleştirdim. Aday üye olan öteki insan üye olana göre daha yetenekli olabilir. Fakat problem bu değil. Hukuk diyorum da, biz her zaman dar ve biçimsel hukuku, ideolojik-siyasal özünden koparılarak içi boş bir biçime indirgenmiş hukuku

aşağılarız. Deriz ki, önemli olan siyasal özdür. Güzel! Ama bizim hukukumuz da siyasal özümüze göre oluşmak zorunda olan bir hukuktur. Biz her zaman iyi ve güven veren devrimciyi üye yapabilmeliyiz. Ve iyi devrimci üyeyse, o üyeliğin gerektirdiği haklara da sahip olmak zorundadır. Bazı amaca uygun olmayan durumlar çıktığında da, bunlar çok uzun süreli değilse, yaratacağı sonuçlar gerçekten çok tahripkar değilse, biz buna da katlanmalıyız. Temel normları oturtmak bakımından gereklidir bu, başka türlü davranamayız.

Bu örneği niye verdim? Bu organdaki üyenin önüne geçirilmeye çalışılan kişi yakın zamandaki bir gelişmeden dolayı bir sarsıntı yaşayabildi. Bazı insanlar onun durumunun ne olduğunu çok merak ettiler. Çünkü sarsıntı yaşayabileceğini umuyorlardı. Ben bu çerçevede soruyorum. Peki, herhangi bir kritik gelişmede sarsıntı yaşayabileceğini umduğumuz insanları, biz neden üstelik kendi parti hukukumuzu çiğneyip de önplana çıkarıyoruz?

Örgütte ideolojik-siyasal özü olan normları oturtmak, bu çerçevede örgüt hukukunu oturtmak, ilkesel ve pratik olarak büyük bir önem taşıyor. Üyelik politikasını ciddiyetle uygulamalıyız. Bu çerçevede üyelik hukukuna tam olarak uymalıyız. Üzerinde önemle durmamız gereken sorunlardan biri bu. Çok tartışılmadığı için bunu söylüyorum.

Devrimci kimlik konusunda çok hassas olunması gereken bir dönemdeyiz

Her dönemin öncelikleri ve hassasiyetleri de kendi koşullarına göre değişir. '70'lerin devrimcilerinde devrimci kimliği esas almak, kendi başına çok fazla bir şey ifade etmiyordu, bu o dönemin devrimcisi için ayırdedici bir nitelik sayılmazdı. Çünkü o dönemin toplumsal-siyasal ortamında, o günün devrimci yükseliş ortamında, herkes samimiyetle ve tereddütsüz devrimciydi. En sıradan insanlar akşam pratiğe çıkarlardı. Vurulmak vardı, yakalanmak vardı, işkence vardı... Bunlar insanlar için problem değildi. Devrim uğruna ölmek o dönem adeta kitlesel bir olay haline gelmişti. O dönem devrimcilik, devrimci kimlik çok özel bir ayrım noktası değildi. O dönem, devrimci kimlik üzerinde ideolojik kimlik, ideolojik kavrayış, artı yetenek, artı inisiyatif vb., bunlar daha özel bir önem taşıyabiliyordu.

Bugün belirleyici olan devrimci kimliktir. İçinden geçmekte olduğumuz dönemde biz öncelikle bir insanın devrimciliğine dikkat etmeliyiz. Devrimci mi, değil mi? Bu çok belirleyici ve temel önemde bir ölçü. Devrimcilik temeli üzerinde, ideolojik kimlik ikinci sırada, yetenek, inisiyatif vb. üçüncü sırada... Bu ölçüye dikkat etmediğimiz yerde hep hata yaptık. Yeteneklerinden dolayı hareketin üst organına adam alıyorsunuz, üç gün sonra polise düşüyor ve çözülüyor. Neye göre alıyorsunuz? Bu adam devrimci mi? Bundan emin miyiz? Seçerken bu gözle hiç baktık mı? Devrimci olduğundan emin olmamızı sağlayacak deneyimler var mı? Yok! Demek ki o ölçüye çok aldırmamışız. Peki, bu ölçüye aldırmayacak bir dönemin içinde miyiz biz?

Tekrar ediyorum; her düzeydeki görevlendirmede devrimci kimlik, örgütsel kimlik, ideolojik kimlik. Bunun bileşkesi olan bir kadro tipi. İnsanlar devrimci olabiliyorlar, ama örgüt adamı olamıyorlar. Oysa biz örgütlenmeye en yatkın bir sınıfın devrimcileriyiz, onun partisiyiz. Örgütsel kimlik ne demektir? Disiplinli bir kadro olabilmesini bilmek, demektir. Kollektif yaşama ve çalışma tarzına yatkınlık demektir. Örgütün hakkını, hukukunu bilmek demektir. Örgütün güvenliğini titizlikle gözeten bir davranış tarzına sahip olabilmek demektir. Bir sıkıntı doğduğunda ne olacağını bilemediğimiz kadrolara biz neye göre güveniyoruz? Eğer güveniyorsak, bir sıkıntı doğduğu zaman niye hemen kaygılara kapılıyoruz, acaba ne oldu, sağlam durabildi mi, diye derin kaygılara düşüyoruz. Normalde gözümüzün hiç arkada olmaması gerekmez mi?

Bir takım şeyler niye tartışılmıyor burada, oysa çok verimli tartışma konuları var, derken bazılarını kendi çapında ifade etmiş, örneklemiş oldum. Örneğin, bizim geçen Ağustos ayında, MK toplantısı sonrasında yayınladığımız bir temel belge var. Burada, o soruna ilişkin özlü pasajlar var. Bir merkeziyetçilik, adem-i merkeziyetçilik sorunu var. O kadar ilginç bir durumla karşı karşıya kaldık ki; bu provokasyonun deneyimlerini burada tartışmak, gerçekten çok ilginç olacaktı.

Provokasyon olayı ya da küçük-burjuva öğenin aşırı gericileşmesi

Bizim sözkonusu alanda ... kişilik bir hücremiz var. Alanın sorumlusu hücreyi boşa çıkararak, deyimi hoşgörün ama, "karı-koca çetesi" kuruyor. Düşünün; parti orada kendi organını kurmuş. Eğer parti bir yerde bir organ kurmuşsa, bir görevlendirme yapmışsa, hiç kimse ve hiçbir nedenle, bunu boşa çıkarma hakkına sahip değildir. Bunu boşa çıkaran örgüt suçu işliyordur. Bu görevlendirmenin isabetsiz olduğuna inanan bir parti üyesinin yapabileceği tek şey, eleştirisini örgüt önünde ortaya koymaktır: "Bu organ ya da bu organın şu bileşimi amaca ya da normlara uygun değildir" demektir. Ancak örgütün genel işleyiş kuralları içinde buna bu şekilde itiraz edebilir. Oysa fiilen organlar ya da görevler boşa çıkarılabiliyor. İnsanlar birbirleriyle konuşmayabiliyorlar. Birlikte toplantı yapmayabiliyorlar. Burada örgüt kalır mı? Burada disiplin kalır mı? Burada bir örgüt normu, otoritesi kalır mı? Bireylerin böyle bir hakkı olabilir mi? Hiçbir bireyin haddi değil bu! Bu, örgüte karşı tam bir suçtur!

Görevlendirmeyi örgüt hukuku içerisinde yönetici organlar yaparlar. Onlar bir seçim yapmışlarsa, 4 kişilik bir organ kurulmuşsa, sekreterin görevi bu 4 kişiyle o alanda parti örgütünü oturtmaktır. Sorumluluğu bu çerçevede gerçekleştirmektir. Hayır, organı beğenmiyor, boşa çıkarıyor, fiilen başka bir irade, karar mercii kuruyor. İşler aylarca böyle yürütülüyor. Buna müdahale ediyorsunuz ve kötü oluyorsunuz. Gerici küçük-burjuvazi denilen işte bu! Örgütü, örgütün iradesini boşa çıkarır, örgütün çıkarlarını çiğner. Bakıyorsunuz, gerisinde hiçbir devrimci kaygı yok. Hep kişisel kaygılar, hep sağlıksız kaygılar. Kendi eski sosyal konumunun, kültürünün getirdiği durumlar, davranışlar. MK'ya bilgi vermiyor, MK'nın denetim imkanları ortadan kaldırıyor. Üstüne gittiğiniz zaman da, güya "insan harcamış" oluyorsunuz.

Küçük-burjuvazi bir örgütün merkezi otoritesini boşa çıkarmak hakkını kendinde görebiliyor. Bir örgüt kendi hukuku çerçevesinde, kendi meşruiyeti çerçevesinde buna müdahale ettiği zaman ise, insan harcamış oluyor. Ölçüler ancak bu kadar tepetaklak edilebilir!. Bu adalet anlayışı, olsa olsa o yoz küçük-burjuvazinin adalet anlayışı olabilir! Bir hareketin genel çıkarlarını, genel iradesini boşa çıkarma hakkını kendinde gör, yönetici organ bunun üzerine yürüdüğü zaman da, kendini harcanmış hisset ve bu duyguyla harekete karşı olmayacak kötülükler yapmaya kalk. Bu, dejenere küçük-burjuvazinin davranış tarzıdır, ancak ona yakışır.

Bu örnekte sözkonusu olan kişi altı yıldır ısrarla hata yapıyordu. Bu hatalar her zaman yoldaşça eleştirildi, hiçbir zaman üzerinden atlanmadı. Ama anlamlı bir özeleştirel değerlendirmesi yapılmadığı halde de, bu kadronun üyeliği korundu, dahası hep belli kademeler üzerinden yükseldi. İşte bu çıkarılması gereken çok önemli bir ders. Kadrolar, yaptıkları hatalarla ilgili olarak, kendi örgütlerine özeleştirel değerlendirmeler vermek zorundadırlar. Örgütün basıncı karşısında gerilemek, sinmek, sonra da ilk fırsatta önyargılarını yinelemek,. bu olacak şey mi?

Ama oluyor, oldu. Biz bunları yaşadık ve bunun zararını çok çektik. İşte bunları tartışalım. Bunlardan sonuçlar çıkarmak ve örgüt yaşamına bu açıdan ölçü getirmek, düzen getirmek, kural getirmek, norm getirmek yoluna gidelim. Bize burada gerekli olan öncelikle bu. Ötesi gerçekten ayrıntı. Biz temel çizgileri iyi çizersek, o ayrıntılar da bunun içinde kendi anlamlı çözümünü bulur.

İçimizdeki küçük-burjuvazinin ezilmesi mücadelesini coşkuyla desteklemeyen devrimci değildir

Biz devrimci yoldaşlar, ucu bize dokunduğunda canımızı ne kadar yakarsa yaksın, içimizdeki küçük-burjuvazinin acımasızca ezilmesi politikasını destekleyelim. Bundan devrim ve parti davası güçlü çıkacaktır. Arada ucu bize de değecektir, bizim canımız fena da yanacaktır. Olsun! Geçmişe ait yanımız değil mi o? Hakedilen yerde ucu bize de değsin, canımızı da yaksın. Eğer biz, gerçekten devrimi arzuluyorsak, gerçekten sınıfın davasını bir parça ileriye götürmek istiyorsak, buna katlanalım. Değer buna! Biz bir sürü şeyimizi feda etmedik mi? Bir sürü fedakarlık yapmadık

mı, bu davaya adım atarken? O halde, canımızın yanmasına da katlanalım, bu konuda da fedakarlık yapalım. Fedakarlığımız tam olsun, tutarsız davranmayalım.

Bu örgütte eleştiri bastırılmıyor, bu bir. Bu örgütte bizzat örgütü ve yönetici organı hedef alan çok eleştiri yapılıyor, bu iki. Bu örgütte örgütün kendisi çok rahat tartışılıyor. Bireyler ise çok az tartışılabiliyor, ya da duruma göre hiç tartışılamıyor. Bu örgütte, merkezi yönetim kademesinde büyük bir sabır var, bu üç. Bir yoldaşla ilgili bir tartışma çıkıyor. Buradan ben büyük bir hassasiyet gösteriyorum, oradan bir başka yoldaş büyük bir hassasiyet gösteriyor. İK'yı uyarıyoruz, ilgili kişiyi uyarıyoruz, yoldaşın ezilmemesi, kolayından kaybedilmemesi için çırpınıp duruyoruz. Neden? Çünkü bu örgütte insana fazlasıyla değer veriliyor.

Yakın zamanda, kendi görev bölgesini izinsiz olarak terkedip gitmiş bir yoldaş, epey bir aradan sonra döndüğünde, İstanbul'un buradaki delegeleri büyük bir kaygı içerisindelerdi: Dönmüş gelmiş, bu yoldaşa doğru bir müdahale büyük bir önem taşıyor, sekter olmayan, itici olmayan, kırıcı olmayan, kazanıcı olan bir müdahale... Kuşkusuz, yaşadığı zaafı büyük bir açıklıkla ortaya koyan, ama kazanıcı olan bir müdahale büyük bir önem taşıyor. Bu, insana karşı gösterilen bir hassasiyet. Daha ne yapalım ki? Düşünün ki, görev alanını habersiz terkedip giden bir insan bu. Ama ben, "insan ilişkileri hassastır" diyen yoldaşların, bu tür durumlarda çok hassas davranmadıklarını, katı davrandıklarını da biliyorum. Bu çifte standart üzerine ayrıca düşünmek gerekiyor.

Şimdi düzen içinde olan birini tanıyorum örgütten. Kendi organında birisiyle problemli hale geldi. Kendi altına dönüyor, senin bana karşı bu tavrın örgütün iradesini çiğnemektir, diyor. Ama aynı insan kalkıyor, MK'yla ilişkilerinde işi edepsizliğe vardırıyor. Bu aynı insan mı, gerçekten kavramakta güçlük çekiyorsunuz. Kendi altından bir işçi tarafından eleştirildiği için, örgütün bütün bir itibarını, otoritesini, hukukunu kendi arkasına alıyor ve "benim şahsımda örgüte saldırıyorsun" diyor. Ama bu aynı insan kalkıyor, MK'ya karşı ileri-geri laf ediyor! Şu veya bu MK üyesine değil, MK'ya! Ve biz böylelerine yıllarca katlanıyoruz. Bundan böyle artık kesinlikle katlanmayalım!

Sorumsuz küçük-burjuva öğelerin yarattığı ya da heves ettiği yapay iç sorunlarla uğraşmak zorunda değiliz

Bu konuda söylediklerim, sabırla kazanma tutumunu dışlamıyor. Tersine. Biz zaten hatayı görmezlikten gelmiyoruz. Ama fazla sabırlı davranıyoruz. Bu konuda küçük-burjuvazinin aleyhine daha değişik bir denge tutturmamız lazım. Bence bugün artık ihtiyacımız olan şey bu. Kendi iyi geleneklerimizi, Türkiye'deki küçük-burjuva akımların kötü pratiğinden çıkarılmış deneyimlerimizi gözetelim. Bu konudaki hassasiyetlerimizi koruyalım. Ama, 3. Genel Konferans'ta da belirtilen; "tek yanlı küçük-burjuvazi tarafından bizim demokrasimiz, yarı liberal, yarı anarşizan eğilimlerin zeminine çevrildi" biçiminde ifade edilen olgu üzerine biraz düşünerek, inisiyatifi elimize alalım. Çubuğu biraz kendi lehimize bükelim. Yoksa bizim başımız daha çok ağrıyacak. Biz kimi zaman iç sorunları tartışmaktan asıl sorunları tartışamıyoruz. Bir takım insanlar kendi sorunlarını bize dayatmak hakkına sahip değiller. Hak-hukuk adına kendi kişisel kaygılarını bize dayatmak hakkına sahip değiller. Biz bunu kategorik olarak reddetmeliyiz. Birisi bize, "yoldaş, ama böyle bir sorun var, ben bunu tartışmak istiyorum" dediği zaman, "hayır yoldaş, biz bu sorunu seninle tartışmak zorunda değiliz" diyebilmeliyiz. Bu parti sizinle bu sorunu tartışmak zorunda değil, bu parti sizinle partiye karşı sorumluluklarınız çerçevesinde tartışmak zorunda diyebilmeliyiz. Biz sorumsuz küçük-burjuva öğelerin yarattığı ya da heves ettiği yapay iç sorunlarla uğraşmak zorunda değiliz ki! Bu devrime karşı en büyük sorumsuzluk olur, bu partiye ve davaya karşı suç anlamına gelir.

Büyük bir insani duyarlılık var bizde. Ama, önemle belirtiyorum, bu her zaman çok iyi bir şey değil. Bu aşırı insani tutum büyük bir ideolojik zayıflığın ifadesi. Biz hümanist değiliz, marksist devrimciler iz. Hümanizm sınıf ayrımını silen bir ideoloji, bir burjuva ideolojisidir. Klasik burjuva ideolojisi "insan"

haklarını öne çıkararak sınıf ayrımlarını örter. Buradan gelen farklılıkları ve çatışmaları örter. Biz, proleter konumun gerektirdiği, proletaryanın davasının, ezilenlerin davasının gerektirdiği bir uzlaşmazlığı, yerine göre acımasızlığı da göstermek zorundayız. Kime karşı? Kendini bize dayatan küçük-burjuvaziye karşı. Sözkonusu olan kendi içimizde olduğuna göre, içimizde burjuvaziden çok küçük-burjuvazi olduğuna göre...

Bu meseleler var komisyon metninde, 3. Genel Konferansımızın konuya ilişkin metinlerinde de var. Ama nedense bunlar bazı yoldaşlar tarafından gereğince tartışılmıyor. Oysa bu çok verimli bir tartışma alanı. Burada yoldaşlar, 3. Genel Konferans değerlendirmeleri bugün çok daha fazla önem taşıyor, güncellik taşıyor, diyorlar. Ben isterim ki, gerçekten deneyimin içinden gelen yoldaşların, özellikle bunların gerekleri konusunda yeterince başarılı olamayan yoldaşların ortaya koyduklarını tartışabilelim. Bu konuda ön süreçlerde tartıştık. Kadro sorunu, örgütsel şekillenme sorunu, çeperimizi örgütleme sorunu, ideolojik eğitim sorunu, disiplin sorunu vb. boyutlarıyla tartıştık. Bu ortak tartışmanın temel sonuçları mümkün mertebe komisyonun metinlere de yedirilmiş. Değinilen her sorun bir biçimiyle var burada. Bunun normalde iyi bir tartışma zemini olabilmesi lazım.

Bahtiyar: Ben çalışmayı yaygınlaştırma, farklı alanlara açılma konusunda konuşmak istiyorum. Bu ihtiyaç hem metinde vurgulanıyor, hem de bazı yoldaşlar tarafından dile getirildi. Ben bugün bunun bizim için çok yerinde olacağını düşünmüyorum.

Bizim sürecimize bakıldığında, belli alanlara güç yoğunlaştırma, o alanlarda kök tutma, kalıcılaşma tarzı izlediğimiz görülür. Dağınık yürüyen tekstil çalışması için de bu böyle. Tekstile dönük, "belli birimler seçelim, bu birimler üzerinden bir tekstil çalışması yürütelim" diye tartıştık. Bugünkü süreçte örgütsel taban yaratmak gibi bir sorunumuz var. Bizim örgütsel omurgamız var, ama bu omurga bugün henüz tabanını yaratabilmiş değil. Bu, çalıştığımız alanlarda kökleşme ve derinleşme anlamına geliyor. Ben bugün için, çalışma yürüttüğümüz alanlarda örgütsel taban oluşturmada belli ilk adımlar atmadan, farklı alanlara yönelmemizin doğru olmayacağını düşünüyorum.

Yurtdışı çalışmamızın sorunları ve ...

(Baştarafı s.37'de)

grupları olarak örgütlemeliyiz. Yanısıra fabrika bültenleri çıkarmak, varsa öncü işçi platformlarına katılmak, yoksa değişik işçi platformlarını örgütlemek için çalışmalıyız. Sendikal örgütlülük ve sendikal faaliyetin içinde etkin konumlar yaratmak için çalışmalıyız.

Yanısıra Avrupa'nın genelinde 20-30 milyon civarında işsiz vardır. Giderek büyüyen işsizlik potansiyeli, başta Fransa ve Almanya olmak üzere, işsizliğe karşı mücadele inisiyatiflerinin örgütlenmesine yolaçmaktadır. Parti olarak bizim bu inisiyatifler içersinde yer almak ve anti-kapitalist bir perspektifi egemen kılmak sorumluluğumuz var.

2- Gençlik çalışması:

"Gençlik gelecektir" şiarından hareketle partimizi genç devrimcilere yaslamak, taze ve dinamik güçlere ulaşmak bu çalışmanın temel hedefidir. Bunun için özerk bir gençlik çalışması oluşturulmalıdır. Yurtdışı gençliğinin özgün sorunlarını gözeterek, özerk bir gençlik çalışması planlamak ve oluşturmak zorundayız.

3- Siyasal faaliyetin ihtiyacına cevap verecek teknik donanıma bir an önce ulaşmak durumundayız.

4- Bir ihtilal örgütü olduğumuzu unutmadan, burjuva demokrasisinin yasallığının çürütücü ve gevşetici atmosferine karşın uyanık olmalıyız. İllegalitenin ve iç illegalitenin gereklerini yerine getirerek siyasal çalışmamızı partimizin güvenliğini gözeten bir temele oturtmak durumundayız.

5- Siyasal mücadelenin ihtiyacına cevap veren kurumların oluşturulması için çalışmalıyız. (Mücadele platformları/ İnisiyatifleri, Dernek, Gençlik evleri, Enformasyon büroları vb. gibi)

6- Türkiye ve dünya devriminin çıkarları gereği enternasyonal ilişkileri her alanda geliştirmek için partimizin denetiminde en ileri çabayı harcamalıyız.

Son sözü hep direnenler söyler...

Partinin zaferi kaçınılmazdır!

A. JİYAN

Yeni model Ford bir minibüsle E-6 karayolundan ilerliyoruz. Gideceğimiz yer konusunda tam emin olmasam da tahminen İstanbul TEM olduğunu düşünüyorum. Arabadaki işkencecileri daha önce hiç görmemiş olmam ve yönümüzü tam kestiremeyişim, küçük de olsa bir "acaba?" sorusunu düşündürtüyor. Ama çok geçmeden bildik yerlerden geçiyoruz. Artık nereye gittiğimiz konusunda eminim, başka şeyler üzerine düşünüyorum: "Ey İstanbul, seni doyasıya yaşamadan, özlemlerimi gidermeden... Acaba gözlerimizi niye bağlamadılar? Üstelik başımızı eğmeye, yüzlerini görmemizi engellemeye falan da çalışmadılar. Halen şüpheleri mi var? Ama parmak izi bu, yanılma payı yok ki. Demek partinin ilk şehidi olacağım. Direneceğime göre bu halleri boşuna değil..."

2. köprüden geçiyoruz. Sol taraftaki o muhteşem görüntü sukünetime bir mutluluk katıyor, gülümsüyorum İstanbul'a: "Ben olmayacağım belki ama, zafer mutlaka partinin olacak." Birlikte alındığımız yoldaş önümdeki koltukta oturuyor, oldukça sakin görünüyor. Birazdan çetin bir kavgaya gireceğiz ve yoldaş bu kadarına hazırlıklı değil. Bizi politik kimliğimizi bilmeksizin misafir eden demokrat bir aile dışında, polise verebileceği bir şey de yok. Birden aklıma korkunç bir düşünce yerleşiyor: "Beni katletmeyi düşünüyorlarsa yoldaşı da sağ bırakmazlar. Kahretsin! Birlikte gezmeye ne gerek vardı ki. Ona gereksinimi olan küçük üç tatlı çocuğu var..." Buruk bir hüzne kapılıyorum, ama elden ne gelir?

"Ölüm yenilmişse, acı hiçleşmiştir"

Daha önceki gözaltılarımda maruz kaldığım işkence türleri geliyor aklıma. İlkinde sürekli kaba dayak uygulamışlardı. Sonrasında askı, elektrik ve poşetle boğmayla tanışmıştım. İşkenceyle ilgili elime geçen kitapları okuduğum için, daha bir dizi işkence yöntemini kafamda canlandırabiliyordum. Geçmiş deneyimlere dair okuduklarım yanında yeni dönem işkence yöntemleri hiç kalırdı.

'Olga', 'Sorgu ve Yöntem', 'Haydari Kampı', 'Adressiz Sorguları' vb. kitaplardan okuduğum bazı işkence sahnelerini düşünüyorum. İdeolojik-politik donanım, ideallere ve davaya, partiye ve yoldaşlara bağlılık, ve de, sermaye düzenine ve devletine karşı ta çocukluk yıllarından başlayarak büyüyüp gelişen bir kin olacak da bir insanda, ama yine de bu iradeyi sarsacaklar, öyle mi?

Kendimden çok eminim. Ölüm yenilmişse, acı hiçleşmiştir. Cellatlar, ölümüne direniş karşısında hep yenilginin çaresizliğini yaşamadılar mı? Bu çaresizliği bir kez daha yaşayacaklar işkenceciler! Hem öyle kolay ölümü seçmeden, bütün acıları yenerek çıkmaya kararlıyım. Güzel bir yaşam için elbette ölünür ama, 'Cesur Yürek' filminde de anlatıldığı gibi, acılar da yenilmeli. W. Wallece, genç kraliçe tarafından kendisine acısız bir ölüm için verilen zehri reddetmeseydi, sekizyüz yıl sonra böylesi bir film yapılabilir miydi? Evet, Wallece halkın gözleri önünde ortaçağ işkenceleriyle öldürülmeyi seçerek ve sınıflı toplumların tarihi boyunca ezilenlerin asla vazgeçmediği "Özgürlük!" sloganını haykırarak, İskoç ulusunun özgürlüğüne tarihsel bir katkı yapmıştı. O'nun gibilerinin bu direnişi olmasa, İskoçlar İngilizler tarafından çoktan asimile edilmiş olurlardı. En azından filmde böyle anlatılıyordu. "Ölüm ve acı bir kez daha yenilecek!"

Araba İstanbul trafiğinde akıp gidiyor. Ama düşüncelerim bunca özlediğim şehri alıcı gözüyle izlememi engelliyor. Gerçi etraftaki bazı değişiklikler bu düşüncelere kısa aralar vermemi sağlıyor, ama hemen başka noktalardan düşünmeye devam ediyorum. Yoldaş için yapacağım bir şey vardı. Alındığımızdan beri iyi idare etmiş, hikayemizde ısrarlı davranmıştık, ama artık bunu sürdürmenin gereği yoktu. Sağ kalırsak ya da kalırsa, beni "tanımadığını" söylemeliydi. Söyleyeceklerimi kısa, öz ve bir çırpıda söylemeliydim ki, işkencecilerin engellemesini boşa çıkarabileydim.

Alınmamız öyle hengameli olmamıştı. Bizi alan iki polisin asayişten geldiğini duyunca sıradan vatandaşlar gibi davranmış, hatta çelişkili açıklamaları ortadan kaldıracak bir hikayeyi henüz birlikteyken uydurma imkanı bulabilmiştik. Ve karakolda 24 saatten daha fazla bir zaman tutulmamıza rağmen, iyi rol kesmiştik.

Oradaki demokrat tipli "iyiliksever" TEM masası şefinin makamına çıkarılışım geliyor aklıma. Sorularını hikayemize uygun cevaplıyorum, bir taraftan da hoşnutsuzluğumu dile getiriyorum. Şef, "niçin gözaltına alındığını biliyor musun?", diye soruyor. "Bizi getiren polis beyler ihbardan olduğunu söylediler. Ama bizi niye ihbar etsinler ki, kimseye bulaşmadık, kötü bir şey yapmadık" diye yanıtlıyorum. Şef devam ediyor: "Cinayetten..."

Önce tam anlayamıyoru, "Ne? Ben... cinayet... ne diyorsunuz siz?.." Karşımdaki "X'de" der demez, içimden tüm bedenime sıcak bir dalga yöneliyor. "Buraya kadar!" diye düşünüyorum, ama yine de rolümü ustaca devam ettiriyorum. "Şimdiye kadarki halleri de, alış biçimleri de beni emin olarak aldıklarını göstermiyor. Belki kesinleştiremezler, rolümü sonuna kadar devam ettirmeliyim" diye düşünüyorum.

Gerçekten de ustalıkla devam ettirmiştim. İlk alındığımda çekilmiş fotoğrafımı gördüğümde bile soğukkanlılığımı yitirmemiş, benzerlik üzerine yorumlar yapmış, fotoğraftaki kişi olmadığımda ısrar etmiştim. Karakol amiri bile ikna olmuş gibiydi, benzerlik üzerine diyaloğumuzdan sonra dostça omuzuma vurmuş, "rahatladın değil mi?" demişti. Teşhis için gelen polisler (neticede onları hiç görmemiştim, onlar da beni ancak ellerindeki fotoğraftan görmüşlerdi) karşısında da başarıyla rol yapmıştım.

"İmza yok! İfade yok!"

Nihayet "Vatan"dayız. Minibüs binanın arka tarafına dolaşıp, beton bahçeye park ediyor. Kalbim hızla atmaya başlıyor: "Şimdi, şimdi, şimdi..." Ve tam yoldaşı indirmeye yönelirlerken, planıma uygun olarak slogan atar gibi haykırıyorum. "İmza yok! İfade yok! Beni tanımıyorsun!" Ağzımı kapatmak için üzerime çullanıyorlar. Ağzımı, gözlerimi elleriyle sıkıca kapatıp araçtan indiriyorlar beni. Böylece başlıyor kavga.

Ama mutluyum; saldırıyı ben başlattım, zaferi partinin kazanacağına olan inancım daha da pekişiyor. O halde itekleme, zorlama biçimde yürütülüyorum. Zorluk çıkarışım şimdilik bu sınırda seyrediyor. İşkencecilerden hiç ses çıkmıyor, sadece zorlanmayı yansıtan soluk alış-verişlerini duyabiliyorum. Biraz daha yürüdükten sonra duruyoruz. Gözlerimdeki eller çekilir çekilmez gözbağı takılıyor gözlerime. Ve ardından da ağzımdaki eller çekiliyor. Aynı yürüyüşle devam etmek istiyorum, işkenceciler itekliyor, çekiyor, ama yürütemiyorlar. Kinimi sesime katıp meydan okuyorum, "Öyle kolay değil. Zorla! Zorla!"

Bir ses (sesin sahibini son günlerde görme 'şerefi'ne nail oldum. En belirgin yanı alt çenede dışa doğru çıkmış köpek dişleri. Bu nedenle ondan "dişlek" diye bahsettim), bırakın bakalım ne yapacak diyor. Bütün eller üzerimden çekiliyor. Rasgele yumruk savuruyorum. İlk andaki birkaç tanesi karşımda duran bir vücuda isabet ediyor. Çevremdeki ayak patırtıları çoğalıyor, saçlarım, kollarım sıkıca kavranıyor işkencecilerce. Bir kaç el de bacaklarıma sarılıyor. Ön tarafım aşağıya bakacak şekilde kaldırıp karga tulumba vaziyette götürüyorlar. Koridor gibi bir yer olmalı ki, sağdan soldan kapıların açıldığını, fısıltıları duyuyorum. İşkenceciler soluk soluğa kalmış vaziyetteler. Olduğum gibi halıfleksli bir zemine bırakıp, sıkıca bastırıyorlar.

"Dişlek" konuşmaya başlıyor: "Ne var, ne oldu Y? Böyle yaparak eline ne geçiyor, neyi ispatlamaya çalışıyorsun?" Basınç uygulayanlara yönelik, "bırakın sakinleşsin" diyor. Saçlarım bırakılıyor, üzerindeki basınç biraz azaltılıyor. Soluk alış verişim normalleşiyor. Bir süre sonra "dişlek" devam ediyor: "Böyle yapmanın ne alemi var Y? Gel güzel güzel konuşalım. (Yapmacık bir gülmeyle karışık) sana bizi yanlış anlatmışlar oğlum. Biz adam yemeyiz, böyle davranarak işimizi zorlaştırıyorsun..."

Kesiyorum lafını:

- Sizler işkencecisiniz! Uzatmayın, hemen işinize başlayın...

- Ha ha ha, ne işkencesi oğlum? Sana işkence yapacağımızı nereden çıkardın? Herşey zaten ortada. Ama illa işkence yapmamızı istiyorsan onu da yaparız. 5 dakika sürmez çözülürsün, bitersin. Biz böyle adamları çok gördük, tamam abi der bir başlarlar, git de

sustur. Bir daha da insan içine çıkamazlar. Namusunu, onurunu koru. En baştan konuşalım, onurunla git, yine mücadeleni yürüt. Senden bir şey istemiyoruz, mahkemede söyleyeceğini burada söyle, ki biz de görevimizi yapmış olalım. Zaten kurtuluşun yok, Ümraniye'de yerin hazır. Bak S de dediğimizi yaptı, şimdi paşa paşa yatıyor..."

- Boşuna yormayın çenenizi, işinize başlayın...

- Çok istiyorsan işkence yapalım, ama o bizim işimiz değil. Biz insanlarla konuşuruz, onları dinleriz ki mahkemenin işi kolaylaşsın. Haydi konuşalım.

- Ben komünist bir devrimciyim. Konuşacak bir şeyim yok. Sizi de muhatap almıyorum.

Suskunluk duvarı

Artık suskunluğu namluya sürmüştüm. En etkili silahım bağırmamak, cevaplamamak, kısacası tepkisiz kalmaktı. İstediklerini yapmayarak da onları yok sayacaktım. "Dişlek", devletin yenilmezliği, kimsenin konuşmadan çıkamayacağı, örgütün hikaye olduğu, -çeşitli yoldaşların ismini sayarak- hepsinin konuşarak gittiği, kendilerini düşündükleri, benim de kendimi düşünerek kendilerine yardımcı olmam gerektiği vb. üzerine klasik bir söylev çekiyor.

Arada sorular geliyor: "Değil mi?.. Konuşalım mı?.. Niye konuşmuyorsun?... Cevap versene Y!.."

Benzer tekrarlar yapıyor. Soluk ve ses tonu sinirliliği ele veriyor. Ve nihayet, "kalk soyun öyleyse" diyor. Yere bastıranlar kalkıp beni de ayağa kaldırıyorlar. Öylece durduğumu gören "Dişlek", "soyunsana oğlum, başlamamızı istiyordun" diyor. Ben "istediğiniz hiçbir şeyi yapmayacağım" deyince, bir el hışımla yakama yapışıyor, ilikleri düğmeleri koparark çıkarıyor gömleğimi. Pantolonumu, ayakkabılarımı, iç çamaşırlarımı küfürler eşliğinde zorlanarak çıkarıyorlar. Biri saçlarımı kavrayıp kafamdan sıkıca aşağı bastırıyor. Kollarım sırtımda eller dirsekleri geçecek biçimde birleştiriliyor, bir bezle kat kat sarılıyor. Maslak-JİTEM'dekinden daha kısa sürüyor sarmaları. Üstelik orada kalın, yünlü nuhtemelen battaniye kullandıkları halde buradakinin öyle bir şey olmadığı anlaşılıyor. Ama burada da tahta benzeri bir şeyler yerleştiriyorlar.

Bedenimi havaya kaldırıp bıraktıklarında tanıdık bir acıyla karşılaşıyorum. Omuz bölgesi ve göğüs kafesi acının odak noktası gibi. Bir süre sonra sırıl sıklam tere boğuluyorum. Zaman anlamını yitirmeye başlıyor. Uzun süreceğe benziyor askı. Ama bir an sol omuzumdan küçük bir kütürdeme geliyor. Hemen askıdan indiriliyorum. İşkenceciler fısıltı halinde konuşuyorlar, hoşnutsuzlukları yansıyor konuşmalarda; "gevşek bağlamışsınız, iyi sarmamışsınız..."

Hızla bezi açıyor, omuzumu, kollarımı yokluyorlar. Kollarımı hareket ettirmemi istiyorlar, tepkisiz kalıyorum. Bunun üzerine kendileri ovuyorlar, kaldırıp indiriyorlar. "Dişlek" suya götürülmemi istiyor. Yürümeye hafif zorlama dışında direnmiyorum. Basamaklarda uyarıyorlar. Arada biri iyiliğim için nasihatlar veriyor: "Kendini ezdirme, bu daha hiçbir şey, böyle davranırsan yarım adam haline getirirler seni..." Islaklığa bakılırsa banyo/duş benzeri bir yerde duruyoruz. Tazyikli su tutmaya başlıyorlar. Titremeye başlıyorum. Tazyikli suyu çeşitli hassas noktalara uzun uzun tutuyorlar. Bir süre sonra titrememem hafiflemeye başlıyor.

Papazlık seansları ve işkence içiçe

"Dişlek" sanki yeni gelmiş ve halime acıyormuş gibi soruyor: "Ne oldu Y? Diğerlerine çıkışıyor, "Bu kadar da olmaz ki! Yeter, yeter bırakın" diyor, su kesiliyor. "Gel gidip konuşalım" diyerek kolumdan tutup çekiyor. Ama yerimden kımıldamayınca diğerleri "dişlek"in yardımına koşuyor. Saçlarım kollarımdan sıkıca kavrayıp çekmeye başlıyorlar. Zorlama bir yürüyüşten sonra halıfleksli bir odaya varıyoruz. "Dişlek" papazlık numaralarına başlıyor. Örgüte, kendime güvensizleştirme amaçlı, kah kurtarıcılık, 'beni düşünüyor'lar pozları, kah sorularla bezeli bir söylev çekiyor. Sorularına yanıt alamadığı her seferinde sinirlendiğini anlayabiliyorum. Sesi, soluğu papazı ele veriyor. Onun bu hali karşısında tek tepkim tebessüm oluyor. İki kez daha su seansı yapılıyor. Aynı sıralarda işkenceciler saçlarımı, kıllarımı yoluyor, kafamı, çenemi yumrukluyorlar. Tazyikli su sırasında tam titremelerim hafiflediğinde, "dişlek" "çıkageliyor" ve beni "kurtarıyor". Her defasında aynı numaralar, aynı söylevler,

işkencenin bitmezliği vurguları, küfürler, tecavüz, katletme, kaybetme tehditleri, kimi zaman "adın ne", "konuşacak mısın", "tamam mı, devam mı"lı sorular... En son kuruduktan sonra elbiselerimi veriyorlar, giymiyorum. Küfürler savurarak kendileri giydiriyorlar. Dışarının sesinin duyulduğu bir yere götürülüyorum. Ellerimi önden kelepçeleyerek, ayakta bekletiliyorum. Kısa bir süre sonra bir otomobile bindiriliyorum. Kısa bir yolculuktan sonra araç duruyor. Araçtan indiğimizde, gözlerimi açıyor, başımı eğmemi istiyorlar. Kendim yapmayınca saçlarımdan tutup kendileri eğiyorlar, ama birkaç adım sonra bırakıyorlar.

Başımı kaldırdığımda hastane kapısına 5-10 metre vardı. Doktora bana yapılanları anlatıyorum. Bu doktor sonrakilere nazaran biraz ilgili davranıyor. Saçlarım henüz ıslaklığını yitirmemiş olduğu için kafamı yokluyor. Doktor sonrası kapıdan çıkar çıkmaz işkenceciler gözlerimi bağlayıp, küfürlere, tehditlere başlıyorlar: "İşkence ha? Sen buna işkence mi diyorsun? Asıl işkenceyi bundan sonra göreceksin o... ç... Ananı s..."

Bu tehditler yolda da devam ediyor, otomobil aynı süredeki yolculuktan sonra yine duruyor. Beni indirip muhtemelen girişe yakın bir yerde bekletiyorlar. Bir süre ayakta bekledikten sonra yere çömeliyorum. Nöbetçi olarak başıma bırakılmış iki işkenceci hışımla üzerime atılıp ayağa kaldırmaya çalışıyorlar. Direnişim üzerine küfürler, tekmeler savurup uğraşlarından vazgeçiyorlar. Nöbetçiler arada bir gelip saçlarımı yolmak, küfür etmek, kafamı yumruklamak dışında benimle pek ilgilenmiyorlar. Uzun bir süre oturmuş olduğumdan yorulup ayağa kalkıyorum. Bekleyişim epey bir zaman sürüyor. Sonunda dışarı çıkarıp, yine daha öncekinden olduğu anlaşılan bir minibüse bindiriliyorum. Kelepçeleri açıp arkadan bağlıyorlar. Sanırım aracın en arka koltuğundayım. Yanımdaki işkenceci, ayaklarım yere basılı haldeyken, başımdan bastırarak yan yatırıyor beni. Böylece yolculuk başlıyor. Araçtaki halim, kısa kısa da olsa uyumama olanak sağlıyor. Buna kısa 'şekerleme'ler ya da tavşan uykusu hali demek daha doğru olur. İşkenceciler arada bir sessizliklerini de bozuyorlar, kendi aralarında, "Dersim'e (Tunceli yerine onlar da bu ismi kullanıyor) gitmek de nerden çıktı." "Diyarbakır'a kaçta varırız acaba?.." türünden konuşuyorlar.

Aslında nereye götürüldüğümü gayet iyi biliyorum. Rollerindeki yapmacıklık şüphe uyandırmıyor bende. Tabi ki kuyruk acılarının olduğu ile götürecekler. Uzunca bir yolculuktan sonra nihayet araç duruyor.

İtekleme biçimindeki yürüyüşle bir binaya götürülüyorum. Buradaki işkencecilerin "Hoşgeldin Y..." ile başlayan alaylı karşılamaları, yaşadıkları sevinci yansıtıyor. Eh, sevinecekler tabi. Ne de olsa ettikleri intikam yeminini yerine getirme fırsatı bulmuşlar. O kadarcık da sevinsinler... Ama bakalım ne kadar sürecek sevinçleri...

Birkaç kat merdiven çıktıktan ve bir koridoru geçtikten sonra halıfleksli bir odaya alınıyorum. Bacaklarıma bir sandalye dayıyorlar hemen. "Otur" diyor biri. Kendim oturmayınca başımdan ve omuzlarımdan bastırarak oturtuyorlar. Kalkmamı engellemek için biri sıkıca omuzlarımdan bastırıyor. Düzgün konuşan, "komutan" dedikleri biri işi "işkencesiz halletme" çabasında. Nefeslerden ve ayak seslerinden oldukça kalabalık oldukları anlaşılan bir izleyici kitlesi arasında birkaç kişilik bir oyun sergileniyor karşımda. O kadar komik ki, çocuklar bile güler... Ben de tebessümümü eksik etmiyorum. Aslında bu, kendimce bir meydan okuma anlamına geliyor.

"Oyuncular" benden örgütü falan istemiyorlarmış... Zaten her şeyimizi biliyorlarmış... Sadece olayı anlatacakmışım. Olay yerine gidecekmişiz, orada nasıl yaptığımı gösterecekmişim. Zaten olayın nasıl yapıldığını biliyorlarmış. Buradan başka türlü çıkamazmışım... "Komutan" direneceğimi sanmıyormuş. Çok çok iki gün dayansam bile, üçüncü günde, onuncu günde konuşmak için yalvarırmışım. Bir ay da direnemezmişim ya!.. İstedikleri kadar ellerindeymişim. Ama sonradan çözülürsem de artık önemi kalmazmış, sürünecek duruma getirirlermiş beni. Bu insanların arkadaşlarını öldürüp de karşılığında naziklik bekleyemezmişim. Ama baştan insan gibi konuşur, bildikleri şeyleri anlatırsam, "devlet sözü ki" bana asla dokunulmayacakmış. Bilmedikleri şeyleri gene saklayaymışım. Sadece bildiklerini anlatıp, zaten bildikleri şeylere dair sorularını doğru cevaplamalıymışım. En azından denemeliymişim. Sözlerinde durmazlarsa tekrar direnebilirmişim... "Reis" dedikleri, yaşlıca bir sesin sahibi, konuşup konuşmamamı

umursamadığını söylüyor. En baştan konuşursam bana işkence yapma imkanını elinden alırmışım. Bu yüzden bıraksınlar konuşmayaymışım. "Şehit evlat'larının diyetini almadan rahatlayamazmış kendisi...

"İşkencecilerle konuşacak hiçbir şeyim yok"

Bu oyun epeyce sürdükten sonra; "Boşuna vakit yitirmeyin, işinize başlayın. İşkencecilerle konuşacak hiçbir şeyim yok" diyorum. Papazlar oyunu "işkencecilik" üzerinden biraz daha sürdürdükten sonra, nihayet öfkelenip ayağa kaldırıyorlar. Biraz zorlanıyor, ama sonunda askı için tamamen soyunuk hale geliyorum. Askıya hazırlamak için bayağı uğraşıyorlar. Battaniyeyi saran "reis", konuştuğunda ve nefes alış verişinde bu işi yaparken nasıl yorulduğunu ele veriyor. Her cümlesinde alay ve küfür var. Askısının ünü ve güzelliği üzerine dem vuruyor. Askı işinde bütün stresini atıyormuş. Biz de olmasak ne yaparmış... Nihayet vücudumu yukarı kaldırıp bıraktıklarında ayaklarım artık yere basmıyor. Biri ayaklarıma ip geçirip aşağı doğru çekerek ağırlık oluşturuyor. Acı daha da çoğalıyor. Askıyı gerçekten de sıkı yapmışlar!

Vücudum terlemeye başlamışken bir işkenceci hayalarımı sıkmaya, burmaya başlıyor. Bu işlem ilk anda bayağı acı veriyor, ama bir süre sonra (sanırım uyuşmadan ötürü) acı kayboluyor. Zaten onlar da biliyorlar olmalılar ki hayalarla uğraşmaktan vazgeçiyorlar. Askıdayken elektrik hazırlıklarına başlıyorlar. Benim için yeni kablolar aldırmış "reis". Kabloları sağ ayak ve el serçe parmaklarına bağlayıp, üzerlerine su döküyorlar. Ve karışık düzende uzun-kısa akımlarla sarsılıp geriliyor bedenim. Dişlerim sıkılı, ama ben tebessümüme ara vermiyorum. Seansa son vermeden hemen önce peşpeşe uzun akımlar vermeye başlıyorlar. "Bağır", "konuş", "adın ne" tekerlemeleri sıralanıyor bu anlarda. Slogan atsaymışım ya, niye atmıyormuşum... Sinirlenip kendileri atmaya başlıyorlar: "İnsanlık onuru işkenceyi yenecek!" Gücünüz bu kadar işte! diye geçiriyorum aklımdan. Bu halleri, bu çaresizlikleri müthiş hoşuma gidiyor, gücüme güç katıyor.

Sonunda çaresizce askı-elektrik faslına son veriyorlar. İndirip kollarımı açtıklarında, kollarımı hissetmiyorum. Kollarımı kaldırıp indirmemi, hareket ettirmemi istiyorlar, tepkisiz kalıyorum. Küfürler, hakaretler, alay etmeler eşliğinde kollarımla uğraşıyorlar. Bir yandan da suya götürüyorlar. Sonradan tuvaletlerin girişi olduğunu gördüğüm yerde ıslak betona yatırıp tazyikli soğuk su tutmaya başlıyorlar. Bu işlem bayağı sürüyor. Bazen suyu kesip kollarımla uğraşıyorlar. Bazen de suyu nefes almamı engelleyecek şekilde ağzıma burnuma tutuyorlar. Bayağı su yutup kasılmaya başladığım sırada suyu çekiyorlar. Su yutmamdan ötürür karnımda oluşan şişkinlik ağrı vermeye başlıyor. Uzun bir nefessiz bırakmadan sonra kusuyorum, böylelikle şişkinliğin verdiği ağrıdan kurtuluyorum. Kusmadan sonra beni ayağa kaldırıp, su işine öyle devam ediyorlar. Küfür, tehdit, propaganda, oyun, tuzak, soru tekrarı vb. ise aralıksız sürüyor, tazyikli su sırasında. Artık suya tamamen adapte olduğum sırada beni götürüp bir vantilatörün karşısına dikiyorlar. Soğuk hava dalgası titrememi tekrar şiddetlendiriyor. Titrememem azalınca tekrar tazyikli su işine başlıyorlar. Bu sefer çeşitli yerlerime buz torbaları yerleştirip, tazyikli su işkencesini buzlar eriyene kadar sürdürüyorlar. Buzun titremede yarattığı şiddet, onları bayağı keyiflendiriyor. Aralarında buz kalıplarına yatırmak üzerine konuşmalar geçiyor, ama ellerinde yokmuş. Bunun ardınan vücudun bıçakla yarılması hissini veren sıcak su, tekrar soğuk su ve buz torbaları, sonra da vantilatör geliyor.

Soğuk-sıcak su, vantilatör işlemleri karışık düzen sürüyorken, ilkinde "dişlek", "Nasıl gidiyor Y", diyerek geldiğini belli ediyor. Ta buralara benim için gelmiş. Niye kendimi ezdiriyormuşum, buradakilerin şakası yokmuş vb. ile sürüp giden bir diyalog girişimi oluyor. Çabası başarısızlıkla sonuçlanınca vantilatörden alıp suya götürüyor. "Bu kurumuş. İyice bir ıslatın aslanım, uykusu açılsın" diyerek başka işkencecileri devreye sokuyor. Tazyikli su tutulurken "sert mizaçlı" genç bir işkenceci konuşuyor. Aksam Kürt olduğunu ele veriyor: Devleti yıkmakmış ha! Devlet yıkılır mıymış hiç... İki tane polis gitmiş, yerine on tane gelmişmiş. Biz kim oluyormuşuz, devleti yıkmak kim... İşte böyle yaparmış devlet.... Polis katillerine acımak yokmuş, ne istemişim ben o "tertemiz insanlar"dan. Üstümü aramadan beni arabaya almışlar da ben de arabadayken acımadan çekip vurmuşum iki abilerini. Onlar

hata yapmışlar, ama kendileri bunu telafi edeceklermiş. O iki "şehit"in kanlarını burnumdan fitil fitil getireceklermiş...

"Doğulu"nun sahibinin yanında aslan kesilen korkak itlerin havlamasını andıran bu tiradı sürüyorken, bir başka işkenceci devreye giriyor. Bana yapılanların yetip yetmediği konusunda aralarında çıkan tartışmayı oyunun gereği olarak, yeni gelen kazanıyor. Kolumdan çekilerek halıfleksli bir odaya götürülüyorum. Bu esnada yeni gelenin konuşması da sürüyor:

- Merhaba Y, nasılsın, sana ne yapmışlar böyle? Ben Dersim'den buraya seni kurtarmaya geldim. Ben Pertek'liyim, sen hangi ilçedensin? Hozat'lı mısın?

- ...

- Ya niye konuşmuyorsun, sana yardıma geldim diyorum. Sizin oraları da biliyorum. Eskiden ben de bu işleri yaptım, ama bu işler boş işler. Buradakiler bana abilik yaparak beni kurtardılar. Ben de sana yardım etmek istiyorum. Benimle konuşmak istemez misin?

- ...

- Ne çıkar konuşmaktan? Ben sana örgütle ilgili bir şey sormuyorum ki. Sana yardım etmek istiyorum. Çünkü içinde bulunduğum durumu biliyorum. Konuşmak istiyorsun ama çekiniyorsun. Değil mi? Bana güvenebilirsin. Yardım etmemi istemiyor musun? Daha sonra mı konuşacaksın?

- ...

- Benimle konuş, diğerlerine güvenmiyorsan. Ben de Dersimliyim diyorum sana. Konuşmazsan seni sağ bırakmazlar. Böyle yaparsan zararlı sen çıkarsın. Zaten her şey ellerinde. Y! Y! Uyuyor musun yoksa?

- ...

-Yahu oğlum sen iyilikten anlamıyor musun? Ta Dersim'den geldim diyorum sana. Sizin köyün adın neydi? ... miydi? Bir daha oraları görmek istemiyor musun? Y! Y! Cevap versene ya!..

- ...

- Tamam şimdi istiyorsan konuşma. Ama bak buradaki başkomiser iyi bir adam. İstiyorsan senin için de konuşayım. İlla benim gibi olman (itirafçı demek istiyor) da gerekmiyor. Bırak bu işleri, git oku, meslek sahibi ol. İstiyorsan git Dersim'de yaşa. Kaç yıl kaldın Dersim'de.

- Cevap versene. Ne var bunda Y?

- ...

- Sen bilirsin oğlum. Ben sana yardım etmek istiyorum. Al bir sigara yak..."

İtirafçı artık sinirlenmişken, "Doğulu" devreye giriyor: "Bırak konuşmasın. Biz insanca davranıyoruz, ama bu hayvanlığa devam ediyor. Konuşma oğlum, konuşma. Konuşursan kolayından kurtulursun. Şerefliysen konuşma. Biz de sana polis öldürmenin, devlete silah sıkmanın ne demek olduğunu gösterelim..."

Nihayet oyun onlar açısından başarısızlıkla sonuçlanıyor. Yenilgilerinin acısını konumumu değiştirerek çıkartıyorlar; tazyikli suya götürülüyorum. Tazyikli suyu, kulakların içine, kafaya, enseye, boğaza, nefessiz bırakmak üzere ağıza, buruna, böbrekleri etkileyecek yerlere, hayalara sabit olarak uzun uzun tutuyorlar. Bununla beni bitireceklermiş. Buradan çıktığımda, şayet sağ bırakmaya karar verirlerse tabi, oluşan kalıcı hasarlar daha sonra kendini gösterecekmiş, 5-6 yıl sürünmeme, sonra da ölmeme sebep olacakmış...

"Gülümsemeye devam ediyorum..."

İşkencecilerin oyunlarından birinde bir "modern" işkenceci daha önplana çıkıyor. "Komutan"la muhtemelen aynı rütbede olduğu için kendisine "abi" diye hitap ediliyor, genç olduğu halde. Ama "abi" hatiplikte "komutan" kadar usta değil, çünkü duygularıyla konuşuyor. Öyle hızlı konuşuyor ki, sanki arkasından bir kovalayan varmış gibi bir algı oluşuyor insanda.

"Abi"lerinin sesini aslında daha önce de duymuştum, ama getirdiği bir öneri ilk kez böylesine dikkat çekmeyi sağlıyor. "Abi"leri "suda boğarak gebertelim gitsin" diyor. Bu fikir "reis"in bayağı hoşuna gidiyor. "Buna bugüne kadar dayanan olmadı. Ölümle yüzleşince hemen bülbül kesiliyor bu ib..ler" diyerek, suda boğma yöntemini övüyor. Sıcak suya tutulduğum küvetin olduğu bölüme götürülüyorum. Burası tuvaletlerden ayrı bir kapıdan girilen bir banyo. Küvetin içine konulduğumda içinin su dolu olduğunu anlıyorum. Küvetin içine yatırıldığımda bacaklarımın bir kısmı ve başım suyun dışında kalıyor. Seslere bakılırsa papazlık yapan üst düzeydekilerin hepsi oradalar; "reis", "komutan", "dişlek", "abi", itirafçı, Doğulu... Ansızın ayaklarımdan çekip, kafamı suyun altına bastırıyorlar. Her defasında, su yutup bayılmanın eşiğine geldiğimde, başımı sudan

çıkarıyorlar. Son defasında komutan, "bırakın bu sefer kendisi dursun, bakalım ne kadar duracak, serbest bırakın" diyor. Kafamı suyun içine bastırıp, basınç uygulamayı bırakıyorlar, kendi irademle suyun altında kalıyorum. Ölümüne çıkmamaya kararlıyım. Epey bir süre su yutmuyorum. Sonra yavaş yavaş yutmaya başlıyorum, suda yukarıya doğru kabarcıklar giderek çoğalıyor, göğüs kafesim inip kalkmaya başlıyor. O anlarda çıkmayı değil, ölmek için daha ne kadar süreceğini düşünüyorum. Artık sonlarındayım derken, bir el saçlarımdan kavrayıp suyun içinden çekiyor başımı. Çıkar çıkmaz bayağı kusuyorum. İşkencecilerdeki suskunluğu "reis" bozuyor; "bu eğitimli" diyor, "suyun altında tam bir buçuk dakika durdu, azar azar yutuyor şerefsiz..."

Ben ise gülümsemeye devam ediyorum...

Sıra "modern" işkenceci de...

Karışık düzendeki dönüşümlü işlemler birkaç kez devam ettikten sonra, halıfleksli bir odaya alınıyorum. "Komutan", bir taraftan gözbağımı hafif yukarı kaldırırken, bir taraftan da direnişimin anlamsızlığını anlatmaya çalışıyor. Kimin için, ne için direniyormuşum... Birazdan ifadeleri okuyacakmış. Ben de görecekmişim ki herkes konuşmuşmuş. Direnşem de bir şey değişmezmiş, vb.

Gözlerini bakışlarımdan kaçırmak için, çıplak oluşumu ima edercesine beni baştan aşağı bir süzüyor. Şu halim bir insana yakışabilecek bir hal miymiş? Arkamda duran diğer işkencecilere, "donlarını getirin giysin" diyor. Getiriyorlar, alıp giyiyorum. Bana birkaç isimle hitap ederek konuşmasını sürdürüyor. İsimlerimden en çok ikisini tutmuş, bundan sonra bunları kullanacakmış. Çömelmemi istiyor, oturmuyorum. Ben ayakta durduğum için kendisi de bir süre ayakta durarak, hayatını anlatıyor. Bakışlarımı gözlerinden ayırmıyorum. Gözlerini kaçırmakla kurtulamadığı için, rahatsızlıkla "bak, bak istediğin kadar bak" diyor. Sonunda yorgunluğunu bahane ederek, bir sandalye isteyip oturmakta buluyor çareyi. Ben de kendi vücudumla ilgilenmeye, umursamaz davranmaya başlıyorum.

"Modern işkenceci", işkenceye karşı olduğunu, işkenceyi ortadan kaldırmaya çalıştıklarını, bunun için devletin bir ton para harcayarak kendisi gibi insanları eğittiğini, böyle devam edersem "sorguyu işkenceyle yapmak yanlısı olanlar"ın doğrulanacağını, kamuya ait paraların boşa gideceğini vb.'ni anlatıyor. Devlet, polis, örgüt, vb. konularda klasik papaz söylevleri çekiyor. Bir süre sonra, yukarıya bakmaktan rahatsız olduğunu belirtip, istiyorsam oturmamı "rica" ediyor. Doğrusu oturmak benim de işime geliyor, yere oturuyorum. *Ekim*'de çıkmış bazı yazılarından bölümler okuyarak, methiyeler düzüyor. Basit bir insan değilmişim, düşünen ve pratiği olan insanlar çok yokmuş. Üstelik okuyormuşum da. "Bilgisayar mühendisliği miydi" diye kasten soruyor. Okuduğum bölümü bilmemeleri mümkün değil. Daha sonra da bu bölümde okuduğumu ısrarla söylüyorlar. Amaçları benim ağzımdan okuduğum bölümü söyletmek. Benim gibi bir insan, insan hayatına kıyar mıymış hiç. Üstelik adamlar beni üstümü aramadan arabaya almışlar. Gidip en fazla 5-6 ay yatıp çıkarmışım. Değer miymiş hiç? Şimdi vicdan azabı çekmiyor muymuşum...

Konuşmasının temel mantığı hep kışkırtıcı sorular hazırlamaya çalışmaktan ibaret. Yani diyalog için gedik arıyor. Sorulara yanıt alamadığı yerde, atlayıp başka bir konudan devam ediyor. En sonunda ifadeleri okumaya başlıyor. Arkamda duran işkenceciler "komutan"larının söylevi sırasında benimle ilgili yerlerin altını çizmiş olduklarından, "komutan", ifade sahiplerinin kimlik bildirimi ile ilgili bölümleri okuduktan sonra, doğrudan benimle ilgili yerlerden okumaya başlıyor. Hainin ifadelerinin yanısıra başka bazı insanların ifadesi var. Okuyup okuyup soruyor, ama tepki alamayınca okumaya devam ediyor. İlgisiz davrandığım için özellikle isimleri ve imzaları gözümün içine tutuyor.

Olayın gerçekleşme biçimi, her seferinde en temel mesele oluyor. "Böyle oldu değil mi?" "Seni bildiri dağıtırken ve duvarlara yazı yazarken yakalamışlar, ellerinde boya varmış. Sonra üzerini aramadan arabaya almışlar. Sen de arabanın içinde öldürmüşsün ..." Olayı böyle anlatmalarının beni bayağı sinirlendirmesine (çünkü kalleşlikle suçluyorlar, oysa böyle olmadığını çok iyi biliyorlar) rağmen ilgisiz görünmeye, tebessümüme devam ediyorum. İfadeleri okuyup bitirdikten sonra biraz daha konuşuyor işkenceci. Ama her haliyle bir yılgınlık var konuşmasında. Sigara üstüne sigara yakması da, yüzündeki sakinliğe rağmen gerçek

durumunu ele veriyor. Nihayetinde, umursamazlığım ve tepkisizliğim karşısında çaresizce kendi özüne dönüyor "komutan"; "sen bilirsin, buradan konuşmadan çıkamayacaksın, şimdi konuşursan kurtulursun, ama işkencede konuşsan da seni dinlemeyeceğiz" diyerek saatler süren bu faslı kapatıyor. Bu sinir savaşında iyice yıpranmış diğer işkenceciler de tehditler, küfürler, hakaretlerle sinir boşalması yaşıyorlar, bu son anlarda.

"Her defasında yeniliyorlar"

Bir başka halıfleksli odaya götürülüyorum. Askı hazırlıklarına başlanıyor. "Reis" bu sefer kollarımı bir daha kullanamayacağımı garanti ediyor. Gerçekten de uzadığını hissedercesine askıda kalıyorum. "Reis", bir taraftan "anan seni benim için doğurdu" nakaratını tekrar ederek, bir taraftan da "uzadın oğlum, uzadın" diyerek, dalga geçiyor. Sonra haya burma işini yapıyorlar. Hayalarım iyice uyuştuktan sonra askıdan indiriyorlar. Kollarıma masaj yaparak suya götürüyorlar. Ardından vantilatör, sıcak-soğuk su dönüşümü başlıyor. Arada, vantilatörün önünde uzun süre ıslak kalayım diye atletimi de giydiriyorlar.

Kıdemli işkenceciler dışında, başıma nöbetçi olarak genellikle "19" diye çağırdıkları, geri zekalı, burnunda bir arıza varmış gibi konuşan bir işkenceci dikiyorlar. Diyelim ki, tazyikli su işini ""dişlek"", "abi", Doğulu vb. biri başlatmış. Bıktıklarında sesleniyorlar; "19!, 19!" "19" gelip işi devralıyor ve diğerlerinden biri gelene kadar işini sürdürüyor. "19" bir seferinde, arkadaşlarımı satmadığıma, direnmeme hayranlığını dile getirdikten sonra, bana şekerli su "ikram" ediyor. Su vermesinin nedeni sonra anlaşılıyor; tek derdi benden birkaç kelimecik de olsa bir şeyler duymak. Bana "olayı, örgütü vb.'ni sormuyor" ki. Biz "örgütçü adamlar nasıl eğitiliyor"muşuz. "*Adressiz Sorgular*'ı okuyor" muymuşuz. Benden küçük de olsa bir tepki alamayınca, "nankörlük"üme kızıp, bez/sicim gibi bir şeyden yapılmış bir "tokmak"la, tüm gücünü kullanarak kafama vuruyor. O kadar şiddetli vuruyor ki, arada kafamı kontrol etmek ihtiyacı duyuyor, patlama, şişlik var mı diye. "Tokmak" daha sonra da sık sık kullanılıyor, en çok da "19" tarafından.

Vantilatör, su, tokmak dönüşümü sürüp gidiyor. Ne kadar zamandır işkencedeyim bilmiyorum. Bir ara işkence timinin daha üstündeki şefler gelmiş olacak ki, tim üyeleriyle aralarında ağır havada konuşmalar geçiyor. Konuşmaların pek azını, bazı kelimelerini duyabiliyorum. Örneğin, büyük başlar, "hiç mi", "olayı da mı", "olmaz ki"... vb. şeyler söylüyorlar alttakilere. Şefleri gitmiş olacak ki, "reis" gelip kulağımın dibinde "anan seni benim için doğrmuş" nakaratını tekrarlıyor. Doğrusu keyiflerine diyecek yok. Vantilatörün önünde henüz soğuk havaya alışmışken, titremem en aza inmişken, alınıp halıfleksli bir odaya götürülüyorum. Sırtüstü bir yaylı yatağın üzerine uzatılıyorum. Gövdemi gerili bir battaniyeyle, kollarımı ve bacaklarımı ise farklı bir şekilde bastırıyorlar. Sağ ayak serçe parmağıma ve cinsel organıma kablo bağlayıp üzerlerine su döküyorlar. İlk verdiklerinden daha yüksek bir voltajda akım vermeye başlıyorlar. Kendileri de akımın yüksek olduğunu, ciğerlerimin parçalanacağını, bağırmazsam gebereceğimi söylüyorlar. Amaçları beni konuşturmak değil, bağırtmakmış. Ama fayda etmiyor...

Bunun üzerine mevzilerinden geri çekiliyorlar; "her zamanki gibi sırıtsa"ymışım ya, niye dişlerimi sıkıyormuşum. Bunun üzerine dişlerimi sıkmayı bırakıp tebessüm etmeye devam ediyorum. En şiddetli akımlar bile bunu bozamıyor. Bir süre sonra cinsel organdaki kabloyu söküp, sağ kulağıma doluyorlar ve kablo bağladıkları yerleri tekrar ıslatıyorlar. Akım geldiğinde ilk anda hakim olamadığım bir inilti çıkıyor burnumdan. Bağırmamak içinse tekrar dişlerimi sıkmak zorundayım. Akım vücudumu dolaştığı sırada kendimi bir yıldız gibi algılıyorum. Sanki tüm vücudumun röntgeni çekiliyor ve ben de röntgenimi görüyorum. Birkaç yüklenmeden sonra, akım aralarında tebessümüme devam ediyorum. Bağırmamama şaşırmış olacaklar ki, fısıltılarla küfürler savuruyorlar; "o .. çocuğu, hayvan oğlu hayvan, domuz, şerefsize bak..." Bu iş sürerken kulağımdan ılık bir sıvının aktığını hissediyorum. (Bunun kan mı, yoksa kulağıma dolan sular mı olduğunu bilmiyorum.) Hemen ardından elektrik faslı bitiriliyor.

Su, vantilatör, tokmak dönüşümü başlıyor. Papazlar, biri gidip biri gelerek, çırpınıp duruyorlar. Her defasında yeniliyorlar, suskunluğum, tepkisizliğim çılgına çeviriyor adamları. Tepkisizliğim psikopatlığıma,

manyaklığıma, sağlam ama aptal bir örgütçü oluşuma, onları tahrik etmek isteğime, kendimi sınamak istememe, vb. vb.'ne bağlıyorlar. Yenilgilerinin hırsını ise konumumu değiştirerek çıkarıyorlar, akıllarınca: Diyelim vantilatörün önünde titremekteyim. O zaman "yeterince kurumuş" oluyorum, uykumun açılması için bir duş almalıymışım deniyor ve tazyikli suya götürülüyorum. Soğuk sudaysam, sıcak suya veya vantilatöre başvuruyorlar. Ya da vantilatörün önündeyken ve titrememem en aza inmişken aniden üstümden buz gibi soğuk su boşaltıyorlar. Bazen yumruğun keskin kısmıyla uzun uzun kafamı, çenemi yumruklayıp, saçlarımı, kıllarımı yoluyorlar; "uyuma, uyuma, sana diyorum...", "at bu at, ayakta uyuyor..." Bir ara depodaki suyun bittiğini söyleyerek, sularını bitirdiğimi için küfür, hakaret, dalga geçme eşliğinde yumruklara maruz kalıyorum.

Bir vantilatör kurumasından sonra sıcak suya götürüyorlar. Sıcak su gayet iyi geliyor. Sıcak suya son verip, kafamı havluyla kuruladıktan sonra, projektörlerin karşısına dikiyorlar. Islaklığım biraz geçince sırtımı, kollarımı ilaçlıyorlar. Askı için çabuk hazır hale gelmem için yapıyorlarmış... Bayağı bir kuruduktan sonra gerçekten de götürüp askı için sarmaya başlıyorlar. Bunu blöf olduğunu düşünüyordum oysa. Bu sefer kollarımı öncekiler gibi sıkı sarmıyorlar. Sarma işi bitip astıklarında kollarım kopacak gibi oluyor, ama hemen indiriliyorum. İndirirken bir taraftan da söyleniyorlar; "iyi sarmamışsınız", "gevşek olmuş", "bir şey olmaz, iyicene iyileştikten sonra asarız..." Aslında askı için götürdüklerini söylediklerinde, kurulanmam, ilaçlanmam üzerinden bunun numara olduğunu düşünmüştüm. Kollarım da bir askıyı daha kaldıracak durumda değildi. Sarışlarındaki gevşeklik ve indirdikten sanra söylenmeleri de, bunun gerçekten bir blöf olduğunu gösteriyordu.

Sonra götürüp elbiselerimi giydiriyorlar. Dışarının sesinin geldiği bir yerde ayakta bekletmeye başlıyorlar. Bir ara yoldaşın sesini duyuyorum. Ses en fazla 5-10 metre uzağımdan geliyor. İşkenceciler kolunu kaldırıp duvara dayamasını söylüyorlar, o ise kaldıramadığını söylüyor. Sesinden oldukça yorgun olduğu anlaşılıyor. "Demek aynı yerdeyiz" diye düşünüyorum, "herhalde bizi tekrar İstanbul'a götürecekler... Bizden herhangi bir şey almadıkları için gün de alamadılar..." Sonra yoldaşın sesi uzaktan gelmeye başlıyor, ama ancak bir-iki kelime duyabiliyorum. Bir daha da sesini duyamıyorum.

Öyle bekleyişim bayağı sürüyor. Bir ara işkence seslerine benzer gürültü patırtılar geliyor, ama insan sesi yok. Ben yola çıkmayı beklerken, "reis" gelip "diğeri konuştu, herşeyi verdi" diyerek, meşhur nakaratını tekrarlamaya başlıyor; "anan seni benim için doğurmuş". Doğrusu keyiflerine diyecek yok. İndirildiğim gibi tekrar yukarı çıkarılıyorum. Çıkarın elbiselerini, suya götürün diyor "reis". Soğuk/sıcak su, suyla nefessiz bırakma, vantilatör, tokmak üzerinden işkence devam ediyor. Arada gelip bana kaldığımız sıradan insanların eviyle ilgili bir şeyler söylüyorlar. Adamla karısını da almışlar, mahvedeceklermiş. Adam işinden olacakmış. Biz ne biçim insanlarımışız; bize evini açan insanların başını da yakıyormuşuz. Bazen işkenceye benzer sesler geliyor. Bazen insan bağırtısı, bazen sanki birini taşıyorlarmış gibi, "tut, tut, tut... öyle değil... çarpmasın..." diye fısıltılarla yanımdan geçmeler. Birine işkence yaptıklarını ve bu kişinin de evine misafir olduğumuz adam olduğunu gerçekten de düşünüyorum. (Savcılığa çıkarıldığımızda anlaşılıyor ki, oraya hiç getirmemişler bile.) Bu durum karşısında gerçekten kahroluyorum, kinim, nefretim bileniyor. Sıradan bir vatandaşı, sırf gün uzatmak, başka yerlere ulaşmak amacıyla, acımasızca işkenceden geçiriyorlar diye düşünüyorum. Ama alabilecekleri bir şey yok adamdan. Çok çok sırf bizi misafir ettiği için, adama olur olmaz şeyler kabullendirip, yatırırlar. O iyi aile bunları hiç haketmedi. Birlikte alındığımız yoldaşa kızmamak elde değil; "Artık pes etmişlerken, bu yapılır mı? Halbuki asıl işkenceleri geride bırakmıştı. Psiko-teknik sorgu yöntemleri başarılı oldu demek..." diye düşünüyorum. (Daha sonra yoldaşın anlık bir zayıflık gösterdiğini, işkencehaneden imza ve ifade vermeden çıktığını öğreniyorum.)

Uykusuzluk ve susuzluk...

Su-vantilatör sürüp gidiyor. Uykusuzluk ve susuzluktan ötürü, ayakta duracak halim yok. Vantilatörün önünde bile daldığım oluyor. Bu durumda öne doğru sendeliyor, kafamı duvara çarpıyor, sonra uyanıyorum. Nöbetçiler sendeleme hareketlerini farkettiklerinde hemen

devreye giriyorlar. Ya işkence biçimini değiştiriyorlar ya da saçımdan ve kollarımdan tutup itekleyerek yürütme, saç yolma, kafayı ve çeneyi yumruklayıp "uyuma, uyuma" tekerlemeleri birbirinin izliyor. Dalga geçmeyi de ihmal etmiyorlar. Arada direnç denemeleri için halıfleksli odalardan birine götürüyorlar. Bu esnada su-vantilatörden kurtuluyorum en azından. Bunu en çok uyutmamaya yönelik yapıyorlar. Çünkü, özellikle vantilatörün önünde ilk şokları atlattıktan sonra, ayakta uyumadan kaynaklı sendelemelerim sıklaşıyor. "Bittin oğlum bittin, yarına kadar leşin çıkar. Ayakta uyuyorsun. At mısın sen?" tekerlemelerinin sonu, genellikle "tamam mı, devam mı" sorusuyla bitiyor. Bunu bıktırırcasına tekrarladıklarında, "elinizden geleni ardınıza koymayın", "işinize bakın" türünden yanıtlarla meydan okuyorum.

Susuzluk ve uykusuzluk, sürecin bu evresinde temel işkence yöntemleri oluyor. 24 Haziran akşam üzerinden 28 Haziran gecesine kadar, yoldaki kısa şekerlemeler dışında ayakta uyumaya bile izin vermiyorlar. Kafamı yumrukluyor, saçlarımı yoluyor ve tekrar ediyorlar, "uyuma uyuma, burası Hilton değil..." Özellikle elektrik işkencesinden sonraki günlerde şekerli suya gıdım gıdım, o da ayakta kalmamı sağlayacak kadar veriyorlar. Su üzerinden psikolojik işkence yapıyorlar. Örneğin, karşıma geçip suyu şapırdatarak içiyorlar. Ya da karpuz türü şeyler yiyiyorlar. Yemek, sigara, viski, bira, rakı benzeri içki tekliflerini her defasında reddediyorum. Suyu ise, şartsız olduğunda içiyorum.

Susuzluk ve uykusuzluk birleşince halüsinasyon görmeye başlıyor insan. Bir keresinde bir süre önce birlikte kaldığımız yoldaşların arasında olduğumu zannediyorum. Kosova savaşından ötürü susuzluk her yanı sarmış. Su içmeyi yasaklamışız. Sonra savaş bitiyor ve su bollaşıyor. Yoldaşlarımla sohbet ederken, bir masada bardakta su görüyorum. Masa hemen önümde durduğu için eğilip bardağı almaya çalışıyorum, ama elim boşluğu kavrıyor. Yoldaşların bana şaka yaptıklarını düşünüp kızıyorum. Ama hiçbirisi bu konuda birşey söylemiyor, olağan davranışlarına devam ediyorlar. Nihayet patlıyorum, "savaş bitmedi mi?" Bu sözleri sesli söylemişim ki, arkadaki bir işkenceci, "ne savaşı lan", diyor. Ben de tam "Balkan savaşı" diye sitemle karışık yanıt veriyorken, kendime gelip hemen susuyorum. Tabi ki işkencecilere gün doğmuş oluyor. "Kosova savaşı bitti, ama buradaki savaş bitmedi, bitmez oğlum..." diye alaya başlıyor. Buna başkaları da katılıyor. Tepkisizliğim ve uykusuzluktan ötürü sendelemelerim üzerine vantilatörden alıp su tutmaya götürüyorlar...

"Düzeninizi ve devletinizi yokedeceğiz"!

Bütün bunlardan sonra bir odaya götürüp göz bandımı açıyorlar. Dışarıya, yüzlerine, etrafıma bakıyorum. Üzerimde iç çamaşırlarım var. Tan ağarmasının hemen öncesi... "Komutan" konuşmaya başlıyor. Bir süre sonra yere çömeliyorum. Başta onların konuşmalarıyla ilgilenmiyor havalarındayım. Tamamen ideolojik içerikli saldırılarda bulunuyorlar. Araya kışkırtıcı soru tekrarları giriyor. Cevap alamadıkları için her defasında ustalıkla devam ettirmeyi biliyorlar. Devlet, düzen, bilim, insan, örgüt, vb. temel konular üzerinde sürüyor konuşmalar. Sıkıldığım bir yerinde; "Amma sabırlı adamlarısınız, CİA'daki ağababalarınız sizi iyi yetiştirmiş. Ama bize kâr etmez. Bunlarla en fazla hiçbir şey bilmeyen insanları tuzağa düşürebilirsiniz. Eğer çıkarsam tutumumu en sıradan militana kadar yayacağım. İşkenceciler modernize de olsalar yenilmekten kurtulamazlar..." diyerek çıkışıyorum.

"Komutan", olabilir diyor, sizin bizden adam kazanmaya gücünüz yok, ama bizim var. Suskunluğum devam edince, konuyu değiştirip, kin ve nefretimin nereden geldiğini öğrenmeye çalışıyor.

- Sömürünün, ezmenin koruyucusu bir devlete karşı kinden başka ne duyulur ki? O devlet ki bana kendimi bildim bileli baskıdan, aşağılamadan başka bir şey vermemiş...

- Mesela ne yaptı?

- Daha ne olacak; bir babanın son isteği oğlundan önce idam edilmek olsun, ama o devlet bu babaya daha fazla acı yaşatmak için tutup gözleri önünde, önce oğlunu idam etsin.

- Seninle ne ilgisi var bunun?

- Tabi ki var. O insan Dersim için özgürlük isteyen Seyit Rıza'ydı. Devlet atalarımıza yaptıklarını şimdi de bize yapıyor... Yani '38'de ne ise şimdi de aynı.

Dersim ve çocukluk anılarıma dair birkaç ayrıntı anlatıyorum. İhtiyar, çocuk, kadın demeden köyde nasıl meydana toplandığımızı,

küfürler eşliğinde yat-kalk talimlerini, bizi çıkarıp abilerimizi doldurdukları okullardan nasıl işkence seslerinin yankılandığını, yaralı yakalanan gerillaların kilometrelerce sürüklenerek öldürülmesini, kendi belgelerinde anlatıldığı gibi, 14 yaşından küçük binlerce çocuğun sırf Kürt oldukları için katledilip Laç deresine atılmasını, 70 bin insanın sırf özgür yaşamak istiyorlar diye soykırımdan geçirildiğini anlatmam karşısında, tuhaf bir tutumla bana hak veriyor. Ama hemen ardından ekliyor; devlet bugün değişmişmiş!..

"Öyle mi?" diyorum; "Burada yaptığınız ne? İşkencede adam öldüren, gözaltında kaybeden, faili meçhullerle insanları katleden siz değil misiniz? Gerilla cesetlerinin kulaklarını, kafasını kesen, köy yakan siz değil misiniz? Çeteleriniz ortalıkta istediğini yapmıyor mu?"

"Komutan" araya girecek oluyor, ama ben dinlemeden devam ediyorum.

"Düzeninizi ve devletinizi yokedeceğiz. Geleceğiniz yok sizin. Biz, üzerindeki elbiselerin, sigaranın, şu işkencehanenin ve yeryüzündeki tüm değerlerin üreticisi işçi sınıfının temsilcisiyiz. Sizin devletiniz, düzeniniz bu sınıfı sömürmek sayesinde ayakta duruyor. Bana yaptıklarınız da bu sömürünün ve ezmenin sürekliliğini sağlama çabasının belki görünmeyecek bir parçasıdır. Ama çok uzun değil, er geç bu sınıf uyanacak ve sizi devletinizle birlikte tarihin çöplüğüne atacaktır..."

İşçi sınıfıyla dalga geçecek oluyorlar, kesiyorum. Konuşma insan, toplum, Marksizm, madde-bilinç ilişkisi, sosyalizm, evrim teorisi, psikoloji vb. üzerine evriliyor. İşkenceciler her şeyi sosyoloji ile açıkladığımı, insan psikolojisini es geçtiğimi temel mesele yapıyorlar. Psikolojinin ise çevre koşullarının ürünü olduğuna karşı çıkıyorlar. Tanrı yerleştirmişmiş, doğuştan taşımyormuş... "Tanrınız sizi korusun" diye gülüyorum. Bu aslında uzun süren diyalogu kesmeye karar veriyorum, ama son bir şey söylemeden de edemiyorum:

"Bizim kim olduğumuz konusunda yeterli açıklığa ulaşmışsınızdır, artık bitiriyorum. Son bir nokta olarak şunu da söyleyeyim; siz olayı çarpıtarak kalleş olduğumu söylemek istiyorsunuz..." Sözüm daha bitmeden "komutan" araya giriyor; "olay öyle değil mi yani?"

"Bırakın bu taktikleri, olayı anlatacak falan değilim... Dersimli bir Kürt isyancı bir Türk subayına; 'bu bir savaştır, vururuz da vuruluruz da, komutan efendi niye öyle kızıyor ki.?' diye bir laf etmişti zamanında. Ben de şimdi aynı şeyi söylüyorum; bu bir savaştır, vururuz da vuruluruz da, ama biz sizin gibi kalleşlik yapmayız..."

Sabah ezanı okunuyor, konuşmayı bitirdiğimde. Komutan konuşmaya devam etmek istiyor, ama ben umursamaz davranıyorum. Sıkıldığım bir anda, "bırakın bunları da işinize başlayın" diyerek, meydan okuyorum. İşkenceciler bir süre daha çabaladıktan sonra gözbağımı bağlayıp, suya götürüyorlar. Su ve vantilatör, adli tıpa çıkarıldığımız gece yarısına (28 Haziran gecesi) kadar sürüyor.

Yenilgilerini itiraf ediyorlar

Adli tıpa götürülmek üzere işkenceyi sonlandırdıkları an, yenilgilerinin benim açımdan en onore edici bir itirafını yapıyorlar. Son bir vantilatör kurumasından sonra sıcak suya götürülüyorum, gözbağım açılıyor. Papazların hepsi karşımdalar. Yüzünün hafif uzun, elmacık kemiklerinin de çok az çıkıntılı oluşu dışında tamı tamına Savaş Ay kılıklı olan "reis", yenilgisini kabul ederek, "M. F. Öktülmüş'ten sonraki ikinci kişi olarak" benim madalyayı hakettiğimi söylüyor. İşkence bitmiş, istiyorsam sıcak suyla yıkanabilirmişim. Bunu geri çevirmiyorum, sıcak su ve sabunla kısa bir duş alıyorum. Kurumam için projektörlerin karşısına oturtuluyorum. Kendileri de iz olan yerleri ilaçlıyorlar. Buraya getirildiğimde görebildiğim kadarıyla hava yeni kararıyordu. Kuruduktan sonra elbiselerimi veriyorlar, giyiniyorum. "Modern işkenceciler" yenilgilerini kabullenmemecesine sürekli çabalıyorlar. Ama tepkisizliğimi asla bozmuyorum.

Gece geç saatlerde doktora götürüp getiriyorlar. Kafamı eğmem yönündeki isteklerini yerine getirmiyorum, biraz çabalayıp bırakıyorlar. Getirildiğimde bir hücreye konuluyorum. Ve çok derin bir uykuya dalıyorum. Bu uyuma esnasında sadece hayal meyal birilerinin gelip beni uyandırmaya çalıştıklarını, kafamı hafif kaldırdığımda ise kapıyı gürültüyle kapatıp çekip gittiklerini anımsıyorum. Uyumam ertesi gün geç vakitlere

kadar sürüyor.

İnfaz gösterisi "Yeğenlerimi göremeyeceğime üzülüyorum"

Ertesi gece tekrar doktora götürülüyorum. Dönüşte işkencehane yerine olay yerine götürülüyorum. Bildiğim, tanıdığım yollardan geçiyoruz. Yolda, tehditler, hakaretler sürüyor. Benim bulunduğum araçta, "komutan" ve "abi"lerinin de olduğu 7-8 işkenceci var. Arabadaki bir sandıktan uzun namlulu silahlar çıkarıyorlar, güya infaz hazırlıklarına başlıyorlar. Benim de belime bir silah takıyorlar. Öldürüp, çatışma çıktı diyeceklermiş. Bu gayet mantıklı geliyor bana. Pekala yaparlar. Ölüm bir kez daha bu kadar yakınıma geliyor. Üzülmüyordum diyemeyeceğim, neticede yaşamak istediğim daha çok şey vardı. Mesela, nicedir taşıdığım özlemlerin yükünden kurtulamayacaktım. Özellikle yeğenlerimi göremeyeceğime üzülüyordum. Kalp atışlarım bu duygu sağanağı içinde hızlanmaya başlıyor. Oyun olmaması korkutuyor beni; "ama yaşamımı en başta kendi payıma anlamlı ve dolu dolu yaşadım. Çocuklar içinse onuru, direnci ve kavgayı miras bırakacağım" düşünceleri, beni buruk bir sevince boğuyor. Kararlılığım asla bozulmuyor; "yaşam işte budur!" diye geçiyor aklımdan, "bugünün devrimcilerinin kanı, çocuklara bırakacağımız yarınlardaki dünyanın harcı olacak..."

Olay yerinde kaçmamı istiyorlar, sırtımdan itekleyerek yürütüyorlar. Halleri gerçekten içler acısı... Sadece tebessüm ediyorum. Götürüp binaların arasında kuytu bir yere çöktürüp kafamda silah dolaştırıyorlar. "Komutan" kendini kaybetmiş, kudurmuş vaziyette, konuşsana, bu son şansın, birazdan her şey bitecek diye söyleniyor. "Ben sizin yerinizde olsaydım sağ bırakmazdım, kaçmayacağım, böyle de vurabilirsiniz" diyorum. Kafama ve sırtıma tekme ve yumruklar savruluyor. Sonra yerin uygun olmadığını, pencereye çıkanlar olduğunu birbirlerine söyleyip, kıra götürmeye karar veriyorlar.

Yol kavşaklarında, kalabalık yerlerde genellikle kafamı bastırdıklarından nereye götürüldüğümü anlayamıyorum. İndirildiğim yer ormanlık bir alan. Sadece bir sıra baraka var. Orada iki araba olduğunu farkediyorum. Yere yatırıp kafama silah dayıyorlar. Son isteğimi soruyorlar; "işkencecilerden bir şey istemem", diyorum. Bir-iki tekme yiyiyorum. İnfaz tehditlerine hemen karşılık veriyorum; "Hemen yapın!" Ayağa kaldırdıklarında ben konuşuyorum; "Sağ kalırsam hepinizle tek tek görüşeceğim", diyorum. Kudurup tekme, yumruk, küfür savuruyorlar. Bu tehditleri çok duymuşlar, ama tehdit edenler bir daha buranın sınırlarına girememişler... Ama birkaç devrimcinin ismini hafızalarına kazılı tutmaları, onların bu tehditleri hiç de küçümsemediğini gösteriyor...

Mahkemeye götürüldüğümüz gün, önce emniyet müdürünün odasına uğruyoruz. Karşımda kendini kaybetmiş vaziyette bir "Ayşecik" duruyor. İşkence timi de orada. Onlar ve emniyet müdürü saçlarımdan, kollarımdan sıkıca tutarken, "Ayşecik", "şehit" kocasının intikamını almak için, var gücüyle ve histerik halde tekmeler, yumruklar savuruyor.

"Ne istedin onlardan... Doğmamış çocuğumdan ne istedin... Ne günahım vardı benim... (Küfürler, hakaretler). Ben bu acıyı yaşayacak ne yaptım... Müdürüm, lütfen... Lütfen... İçim yanıyor..."

"Reis" atılıyor hemen; "siz merak etmeyin, ben onun hesabını gördüm, gerekeni yaptım", diyor.

Yok sayıcı bakışlarından ve tebessümümden başka bir tepki vermiyorum...

İşkencehaneden partinin zaferiyle çıktık!

Kavganın keskin alanlarında biri olan işkencehanelerden, başı dik olarak ve partinin yeni bir zaferiyle çıkmıştık. Başka türlü de olamazdı. Zira parti, bilinçli ve örgütlü olduğunda her şey demek olan bir sınıfın, işçi sınıfının, en ileri ideolojiyle donanmış devrimci öncü temsilcisi demektir. Parti, Marksizm-Leninizmin somut taşıyıcısıdır. O'nun bilimini kuşanmış her gerçek partili devrimci de, doğaldır ki, düşmana boyun eğmek bir yana, her zaman ona diz çöktürecektir.

Direnmek-çözülmek ikilemi çoğu kez karşımıza acıya katlanıp katlanmamak üzerinden çıksa da, gerçekte bu işin sadece bir parçasıdır, üstelik tali olan parçası... Acı ve ölüm en başta kafada yenilmelidir. "Öbür dünya" hayalleriyle yaşayanlar, bu yengiyi sağlamış olsalar bile, onlarınki bilinçli olmayan bir yengidir; bir tür

sığınma ya da avuntu dürtüsünün koşulladığı bireysel bir yengidir. Barbarlıktan çıkışta insanlığa bir katkısı olduğu için bir anlam taşıyordu. Fakat doğaya/maddeye giderek daha fazla hükmetmenin, kendi içindeki köleleştirici ilişkilerden kurtulmanın, yani özgürleşmeye ilk büyük adımları atmanın eşiğine gelmiş insanlık aleminin bu düzeyinde hiçbir anlam taşımaz. Oysa, devrimcilerin direnişi, ezilen ve sömürülenler şahsında, insanlığın geleceği içindir, yani bilinçtir. Acının ve ölümün bilinçli bir iradeyle yenilmesinin gerçek anlamı da burada yatar. Bilinçle kuşanmamış bir irade, belki geçici yengiler tadar, ama temelli yokedici yenilgiden kurtulamaz. Bu açıdan bakılırsa, çözülme kafadadır, aslında dışarda varlığını sürdürüyordur. Bu açıdan, çözülme en başta dışarıda aşılmalıdır. Direniş, anlamının tüm sınırlarına ancak böylelikle kavuşabilir.

Devrimci iradenin yenilmezliği ideolojik-politik donanımdan geçiyor

Bizler, günümüz toplumumun tek devrimci sınıfının bilimini, ideolojisini kuşanan ve haklı bir davanın taşıyıcısı olan bir gücün, komünist işçi partisinin neferleriyiz. Yaşamın temel eksenine davayı koyduğumuz, bilimi ve ideolojiyi kavramayı ve özümsemeyi bu dava uğruna kavganın gereğince verilmesinin en temel koşulu saydığımız ölçüde, partinin zaferinin tuğla tuğla örülmesi hiçbir alanda kesintiye uğratılmayacaktır. Aynı şekilde, düşmanın yeniyor göründüğü bir alanda bile yenilgisinin anlaşılması, yine Marksizm-Leninizmi özümsemek çabasının süreklileştirilmesiyle mümkündür.

Düşman tam da ideolojisi üzerinden yetiştiriyor kadrolarını. Kendi bilimini asgari de olsa özümsememiş bir devrimci, işkenceci kadrolar karşısında kendisiyle başbaşa kalır; partisini ve yoldaşlarını yanında hissetmez. Daha önceki deneyimlerde de söylendiği gibi, günümüzün "modern" işkencecileri psiko-teknik sorgu yöntemlerinde uzmanlaştırılmaktadırlar. Örneğin, "komutan" lakaplı olanı, halkla ilişkiler bölümünü okuduğunu, aynı alanda yüksek lisans yaptığını, Amerika ve Ruya'da dönemsel kurslara katıldığını söylüyordu. Muhtemelen doğrudur. Sabır, sinirlerine hakim olma, diyalog amacıyla saatlerce süren bir monolog vb. ancak böyle bir eğitim sayesindedir. İşkencecilerin dediği gibi, devlet "modern sorgu" yöntemlerini kullanarak sonuç almak peşindedir. Fiziki acı vererek çözemedikleri devrimcilerin iradesinde gedikler açmak üzere kafasına girmek, ideolojik-politik zayıflıklarına oynayarak çözmek, bu yöntemin temel esprisidir. Zira irade kaslarda, fiziki dayanıklılıkta değil, kafadadır. Bilinci Marksizm-Leninizm bilimiyle donattığımız sürece işkencecilerin, dolayısıyla sermaye dünyasının yenilgisi kaçınılmazdır. Neticede işkencecilerin dayandığı ideoloji, kullandıkların argümanlar, tarihin çöplüğüne gömülmeyi bekleyen bir sınıfın, burjuvazinin ideolojisidir. Yani, haksızlığın, sömürünün, zulmün ideolojisidir. İşkenceciler en başta buradan kaybetmeye mahkumdurlar.

İşkencede bir devrimcinin en güçlü silahı: Suskunluk ve tepkisizlik

İkincisi; maddeden büyük oranda özgürleşmiş hesapsız bir devrimci, çatışmanın keskin alanı işkencehanede başedilemez bir silaha sahiptir: Suskunluk! Egemenler, buna haklı olarak "komünist tavır" demektedirler. Her türlü psiko-teknik sorgu yöntemi, acı, vb., suskunluk silahının karşısında tuz-buz olmaktadır. Suskunluk, birçok şeyi kapsamaktadır, ama en başta da işkence altındayken işkencecileri ve işkenceyi yok saymayı... Yani işkencecilerin emirleri, istekleri, söyledikleri bizler tarafından duyulmamalıdır. Acı veren yöntemler tebessümle yenilebilmelidir. En "modern" işkenceciler, tepkisizlik karşısında yenilginin çaresizliğini yaşamaktan kurtulamamaktadırlar.

Bu çerçevede, işkencecilerin diyalog girişimlerine kesinlikle suskunluk silahıyla, tepkisizlikle set çekilmelidir. Onların kışkırtıcı sorularıyla tuzağa düşüp yanıt yetiştirmeye çalışan bir devrimcinin, hele de bu devrimci kapitalizmin bilimsel bir çözümlemesini ve suçlamasını yapamıyorsa, dolayısıyla, düzen, devlet, işkenceciler vb.'ne karşı bilinçli bir kinle bilenmemişse, kendisini işkencecilerin istediği durumda bulması işten bile değildir.

Bizler şanslıyız, zira zaferi mutlak olan bir partimiz var. Her kavgada kazanan biz olacağız. Zira sömürülen ve ezilenler dünyasını temsilen devrimci irade, parti şahsında güvenceye alınmıştır...

Parti, devrim ve sosyalizm davası kazanacaktır!

Temmuz '99

TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri

Yurtdışı çalışmasının sorunları

Arif: Yurtdışı çalışması üzerinde kapsamlı bir tartışmaya ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Ben bu alandaki çalışmamızla ilgili kısa bir sunuş yapacağım. Alanı biraz bilen yönetici yoldaşlar benim eksik bıraktıklarımı tamamlayacaklardır.

Yurtdışı Örgütü 1. Temsilciler Konferansı

'96 Nisan'ında yapılan Yurtdışı Örgütü I.Temsilciler Konferansından başlamak istiyorum. Zira bu konferans, yurtdışı çalışmamız açısından bir dönüm noktasını teşkil etmektedir. Yurtdışı alanındaki çalışmaya hareketimizin bakışı ve alandaki çalışmanın esasları, en kapsamlı tarzda bu konferansta işlendi. Bunun bir kısım tutanakları basınımızda yayınlandı.

'96 yılına kadar tümüyle Türkiye devrimi eksenli, onun sorunlarına ve ihtiyaçlarına dayalı bir çalışmayı esas almıştık. Yani yüzümüz bir bütün olarak Türkiye'ye dönüktü, buna uygun düşen bir faaliyet yürütüyorduk. Şüphesiz ki bu yanlış değildi. Ama eksikti, tek yanlı ve tek boyutluydu. Biz yurtdışı alanında çalışıyorduk. Avrupa'nın kendi özgünlükleri vardı. Göçmendik, ama bulunduğumuz coğrafyadaki işçi sınıfının da organik bir parçasıydık. Hem göçmenlikten ve hem de işçi olmaktan gelen sorunlarla yüzyüzeydik. Ve daha önemlisi, biz sıradan işçiler değil, marksist devrimci sınıf bilinçli işçileriz. Bu açıdan da sıradan işçilerden daha özel bir konuma, enternasyonal devrimci sorumluluklara sahibiz. Biz bu özgünlüğün ve konumun gerektirdiği bir siyasal çalışma yapmak durumundaydık. Bu hususta açılım yapmak ve derinleşmek durumundaydık.

Temsilciler Konferansı, yurtdışı çalışmamızın temel esaları konusunda teorik, taktik ve pratik alanda bütünlüklü açıklıklar sağlayan bir platform oldu. Bu konferansın bir kısım metinleri MYO'da yayınlandı. Bu metinler yalnızca saflarımızda değil, dışımızdaki devrimci çevreler nezdinde de yer yer özel bir ilgiyle karşılandı.

Türkiye ile bağlarımız, göçmen olmaktan kaynaklanan sorunlar ve çalıştığımız ülkedeki işçi sınıfının bir parçası olmamız; bu üç temel alan, siyasal çalışmamızın kapsamını da veriyor. Konferanstan ortaya çıkan sonuca göre faaliyetimizi bu üç temel alan üzerinde örgütleyecektik. Pratiğimiz bu temel eksende şekillenecekti.

Fakat, ne yazık ki, yaratılan bütün bu açıklıklar esas olarak ortada kaldı. Yani ortaya konulan bu politikalar pratikte karşılığını bulmadı. Bu durum bizim bu alandaki açmazlarımızı da ortaya çıkardı. Elimizdeki güç birikimi böyle bir çalışmayı örgütlemeye uygun olarak şekillenmiş değildi. Demek oluyor ki, politikamız kadrosunu bulabilmiş değildi. Eski tarzın şekillendirdiği, çok büyük ölçüde geleneksel hareketin kültürüyle yoğrulmuş güç birikimimizin sürece uyum sağlayamaması, yeni tarzı tutturmamızı engelledi. Tespitlerin karşılığını bulamaması da bu gerçekliğimizle ilgilidir diye düşünüyorum.

Perspektiflerimizin elimizdeki güç birikimine kavratılması bu güçlüğü aşmamızı olanaklı hale getirebilirdi. Bu ise öncelikle kapsamlı ve sistematik bir eğitim faaliyetinin sürdürülmesi gerektiği anlamına geliyordu. Böyle bir eğitim faaliyeti sürdürülseydi sürecin önün açabilirdik. Aksamalar, zorlanmalar ve bunlardan kaynaklı sorunlarımız yine olurdu. Ama şimdi önemli bir mesafe de almış olurduk. Böylesi bir eğitim faaliyetini ise Yurtdışı Komitesi (YDK) sürdürebilir, bizim tarzımızda bir pratiğin yaratılmasına öncülük ve

önderlik edebilirdi. Ama sorun da zaten bu noktadan başladı. Tıkanıklık YDK'dan başlayarak aşağıya doğru yansıdı. YDK böyle bir pratiğin öncüsü ve önderi olamadı. Eski tarzımız aşılamadı.

Fabrika temeline dayalı sınıf eksenli bir faaliyet diyoruz. Perspektiflerimizin hayat bulması ve sorunlarımızı geride bırakmamız, bu temelde alınacak mesafeye bağlıdır. Hareketimizin çeperinde, gerek ileri taraftar düzeyinde olsun, gerekse de taraftar ya da sempatizan düzeyinde olsun, azımsanmayacak bir işçi ilişkisi vardır. Devrimci grup ve partiler içinde PKK'den sonra en şanslı ve avantajlı durumdayız, bilinen, tanınan bir hareketiz diye düşünüyorum. Bu açıdan güçlü sayılabilecek bir siyasal faaliyet kapasitesine de sahibiz. Türkiye'de yakın dönemde yaşanan çeşitli gelişmelerden sonra, örneğin kayıplar konusunda, işçi direnişlerine destek örgütlemek alanında, iyi refleksler göstererek zaman zaman etkili kampanyalar da örgütledik. "Ortak Komite-Ortak Direniş" ya da Makina Kalıp direnişini destekleme kampanyalarını fabrikalar temelinde örgütledik. Aslında böylesi bir faaliyeti örgütlemek konusunda çok zorlanmıyoruz da.

Zorlanma alanımız nedir? Zorlanma alanımız, yurtdışı özgünlüklerini kesen görevler alanındadır. Örneğin göçmen işçilerle ilgili her gün yeni kararlar çıkartılıyor, yeni sosyal kısıtlamalara gidiliyor. Ama bizim buna ilişkin somut bir politikamız ve bu politikanın ürünü bir siyasal etkinliğimiz olmayabiliyor. Sorunlarımızın özü burada yatıyor bence.

Yurtdışı çalışmasında partili düzeyi yakalamak

Bugün eksikliklerimizi hızla tamamlamak, zorlanma alanlarını gidermek ve adına layık bir parti faaliyeti örgütlemek sorumluluklarıyla karşı karşıyayız. Parti düzeyi ve kimliğini burada da yakalamak sorumluluğuyla karşı karşıyayız. Bunu başarabilecek imkanlara da sahibiz. Teorik ve siyasal donanım birikimi açısından zaten bir sorunumuz yok. Güç açısından ise, demin de ifade ettiğim gibi, bu mesafeyi alabilecek ve güçlü bir politik odak olabilecek potansiyel bir birikime sahibiz. Önemli olan bu gücü eğitmek, örgütlemek ve doğru esaslar üzerinden harekete geçirmektir. Asıl kadrosal gücümüzü de böylesi bir çalışmanın içinde bulabileceğiz. Yani bu güçlerin bir çalışmaya seferber edilmesi ve bu çalışma içinde eğitilip dönüştürülmesi kadro kazanmamızın da gerçek zemini olacaktır.

Temel çalışma bölgeleri üzerine de birkaç şey söylemek istiyorum.

Öncelikle temel çalışma alanları olarak tanımladığımız bölgelerden başlayarak ilişkilerimizin olduğu tüm alanlarda güçlerimizi örgütlü hale getirmemiz lazım. Pratik faaliyetimizi de mahalli alanlarda oluşturacağımız komitelere dayanarak (ya da zaten varolduğu halde yeterince organize olmayan komitelerimize çeki düzen vererek, gerektiği yerlerde takviyelerde bulunarak)sürdürmemiz gerekiyor.

Şu anda bir YDK'dan yoksunuz. MK eski YDK'yı 7-8 ay önce haklı gerekçelerle feshetti. YDK yerine "genişletilmiş ileri taraftarlar platformu" oluşturuldu. Bu platform yurtdışı çalışmasının tümünden sorumlu hale getirildi. Şimdi bu platformun üzerinden bir üst platforma, bir üst organa ulaşmak mümkün. Ama böyle bir oluşum, bana göre, bölgelerdeki çalışmanın yarattığı açıklıklar, öne çıkardığı güçler üzerinden oluşturulmalıdır. Sanıyorum partimizin Merkez Komitesi, parti kongresi sonucunda yeni bir YDK oluşumunu da gündeme getirecektir.

Bugüne kadar hemen tüm faaliyetimiz merkezi planlama dahilinde sürdürülüyordu. Artık süreci farklı işletmemiz gerekiyor. Mahalli örgütlenmeleri güçlendirmek ve etkin hale getirmek için önlemler almak zorundayız. Çünkü, eğer Türkiye'ye endekslenmiş bir faaliyet sınırlılığından kurtulacaksak, bölgelere özgü bir çalışma planına sahip olmak zorundayız. Bölgelerin birbirinden farklı özgünlükleri vardır. Bu özgünlükleri gözeten bir siyasal çalışma, ancak bölgelerde saptanarak yürütülebilir.

Bölgelerde fabrika zeminine dayalı inisiyatifli bir çalışma yürütmemiz gerektiğine göre, bu yerel inisiyatiflerin kendi bölgelerinde bölge ya da fabrika bültenleri çıkarmaları gerektiğini düşünüyorum. Büyük fabrikalarda çalışan yoldaşlarımız pekala kendi

fabrikalarında böyle bir faaliyet örgütleyebilirler. Sonuçta, sınıfın bir parçası olduğumuza göre, sendikal alan da dahil, siyasal mücadelenin tüm alanlarında güçlerimizi etkin kılmalıyız. Bu açıdan da güçlerimizin atıl kaldığını, örneğin sendika seçimlerine gerekli ilgiyi göstermediklerini söyleyebiliriz.

20-30 milyonluk bir işsizler ordusunun yaşadığı Avrupa coğrafyasında, işsizlik sorununa seyirci kalamayız. Bugün Avrupa'nın değişik ülkelerinde oluşmuş "işsizlik inisiyatifi platformları" bulunmaktadır. Bu platformlar içerisinde doğrudan yer almak gerekir, ki bazı yerlerde bu platformların içerisinde yer almaktayız. Böylesi bir inisiyatifin ortaya çıkmış olması enternasyonal sınıf mücadelesi açısından çok önemli bir gelişmedir bence.

Gençlik çalışması deneyimi

Gençlik çalışması, bir öteki çalışma alanıdır. Bu, özel bir önem vermemiz gereken bir çalışmadır. Gençlik çalışmasını ilk başlattığımız dönemde, merkezi gençlik toplantılarına yer yer 100 kişilik bir gençlik topluluğunu katabiliyorduk. Fakat yanlış tutumlarımız nedeniyle, bu potansiyeli bugüne dek yeterince değerlendiremedik. Şimdi bu sürecin deneyimini gözeterek, yetersizliklerimiz ve yanlış tutumlarımıza ilişkin sonuçları süzüp çıkartarak, bu alana da etkin bir müdahale yapmak durumundayız.

Parti olduğumuz bir evrede yurtdışı çalışmamızın bir öteki boyutu da enternasyonal ilişkiler alanında ortaya çıkmaktadır. Bu cephede de yurtdışı örgütüne büyük görevler düştüğüne inanıyorum. Bu alanda varolan ilişkileri geliştirmek, yeni ilişkiler yaratmak, bundan giderek işlevsel platformlar yaratmak gerekir. Elbette enternasyonal ilişkilerin asıl alanı bizim sorumluluğumuzda değildir. Bu MK'nın görev, sorumluluk ve yetkisinde bir alandır. Ama yurtdışı örgütünün de bu alanda MK'nın işini kolaylaştıracak bazı önemli görevler üstlenebileceğine inanıyorum.

Benim söyleyeceklerim şimdilik bu kadar.

Bayram: Arif yoldaş yurtdışı çalışmasını özetledi. Ben bir soru soracağım. Yoldaş konuşmasının son bölümünde gençlik toplantılarına 100 civarında gencin katılımından sözetmişti. Bu konuda hatalar yaptık dedi. Nedir bu hatalar, bu alandan çıkarttığımız dersler nelerdir?

Arif: Toplantılara katılan gençler Avrupa'da büyümüş, sosyal-kültürel kimliklerini bu toplumların içinde edinmiş insanlar. Çeperimizdeki gençler bunlar, ama politik açıdan henüz çok geriler. Bu kesimi kazanmak ve çalışmamızın içine çekmek için bir gençlik çalışması başlattık. Ama yerel alanda oluşmuş ve oturmuş gençlik çalışmamız yoktu. Yalnızca çeşitli dönemler merkezi toplantılar yaparak onların kavrayamayacağı, algılayamayacağı konulardan başlayarak eğitmeye çalıştık. Ama bizim seçtiğimiz konular, asgari politik bilinci olan insanlar açısından bir yarar sağlar, eğitici bir işlev görürdü ancak. Oysa toplantılara katılan gençlerin büyük bir bölümü bu düzeyden yoksundu. Böyle olunca, toplantılar onlar için sıkıcı, yararsız görünmeye başladı ve bu nedenle toplantılara katılım giderek azaldı.

Toplantıları, gençlik kamplarını daha esnek; sosyal, kültürel, sportif ve elbetteki siyasal etkinliklerin toplamından oluşan, gençlerin motivasyonunu yükselten, onları kaynaştıran bir temelde örgütleyebilmemiz gerekiyordu. Bu gençlerin Avrupa'da yetişmiş oldukları gözetmemiz gerekiyordu.

Bir hususu tekrarlamakta yarar görüyorum. Söylediklerimin yanısıra mahalli alanlarda örgütlenmiş bir gençlik çalışması olmadan, salt merkezi toplantılarla, iyi bir gençlik çalışması örgütlemek mümkün değildir. Bu nedenle önümüzdeki dönemde gençlik çalışması için de işe mahalli alandan başlamak gerekiyor.

Geçmiş deneyimler ve güncel sorumluluklar

Sergen: Arif yoldaş yurtdışı çalışmasına ilişkin bir tablo ortaya koydu. Yurtdışı çalışmasının sorunlarına ilişkin birkaç noktaya da ben değinmek istiyorum.

Yurtdışı çalışmasına ilişkin açıklıklara biz hiç de '96'daki Yurtdışı Örgütü I.Temsilciler Konferansı'nda ulaşmış değildik. Hareketimiz başından itibaren yurtdışı çalışmasına üç temel alan üzerinden baktı. Fakat biz bir siyasal hareket olarak ortaya çıktığımız dönemde yoğun bir mültecileşme olayı yaşanıyordu. Biz

buna tepki gösterdik. Çubuğu Türkiye devrimine ilişkin görevlere büktük. Bu temelde yurtdışı örgütümüze bir refleks de kazandırdık. Türkiye'deki toplumsal-siyasal gelişmelere ilişkin bir duyarlılık alanı da yarattık. İstenilen düzeyde olmasa da örgüt bu alanda genellikle politik bir etkinlik ortaya koyuyordu. Ama bu tek yanlı bir algılayışı ve tek yanlı bir faaliyeti de besledi. Giderek kendini tekrarlayan bir çalışmaya yol açtı.

'96 yılında gerçekleşen Temsilciler Konferansı, tam zamanında ve yerinde yapılmış bir müdahaleydi. Çünkü siz yurtdışı çalışmasını tek yanlı bir faaliyetle geliştiremez, ona bir istikrar kazandıramazdınız. Böyle bir müdahale gerekiyordu. Bu kendi içinde bir müdahale değil, sağlanan birikimin olanaklı hale getirdiği bir müdahale idi. Bu birikime dayanarak perspektiflerimize hayatiyet kazandırmak gerekiyordu.

Ama, ortaya konulan perspektiflere uygun bir çalışma tarzının tutturulması ve buna uygun bir kadrolaşma politikasının yaşama geçirilmesinde zorlanma yaşadı. Bu zorlanmanın aşılamadığı koşullarda, şekilsizliğe ve örgütsüzlüğe varan bir tablonun ortaya çıkması doğaldı.

Bu zorlanmaların aşılmasının olanakları vardır. Yoldaş konuşmasında zorlanma alanlarının nasıl giderilebileceği üzerine durdu. Ama belirtmek gerekir ki, bu zorlanma alanlarının giderilememesi durumunda, sorunlar daha da büyür ve yurtdışı örgütü bugüne kadar yaptığı katkıları da yapamaz duruma gelir.

Sorunun çözümü bellidir. Çözüm yolu herşeyden önce ortaya konulan perspektifleri uygulama alanına taşıyabilmekten geçiyor. Buradaki siyasal süreçleri izlemek durumundasınız. Sadece ilerici akımların yayınlarının izlenmesinden sözetmiyorum, günlük basını da izlemek, gelişmelerin somut bilgisine sahip olmak zorundasınız. Özgün politikalar üretmek istiyorsak, bu kesin bir gerekliliktir.

Kapitalist toplumda emekçi sınıfların yaşadığı sorunlar temel yanlarıyla aynıdır. Ama her ülkede kendine özgü biçimleriyle karşınıza çıkar. İşsizlik sorunu Avrupa'da da vardır. İşyerlerinin kapanması ve başka ülkelere taşınması sorunu yaşanıyor. Fransa'da ve Almanya'da başlayan işsizlik hareketi bütün bir Avrupa'ya yayıldı. Irkçılık olayı var, zaman zaman sert çatışmalara konu oluyor. Faşist hareket tırmandırılıyor. Bunlar karşısında duyarsız davranamazsınız.

Bu tablo genişletilebilir. Gelişmek isteyen bir hareket, bu sorunlar karşısında edilgen kalamaz. Salt Türkiye'ye dönük bir çabayla gelişemez, mevcut gücünüzü bile koruyamazsınız. İnsanları salt ideolojik gücünüzle ve devrimci propagandayla ayakta tutamazsınız.

Kadrolarımızdan çeperimizdeki sıradan insanlara kadar, tüm militanlarınıza ve insan kitlemize bu bakışı kazandırmamız gerekir. Perspektiflerimizi insanlarımızda gerçek bir bilince dönüştürmemiz lazım. Arif yoldaşın sunduğu yazılı metinde de var. Kadrolaşma sorunu bugün en hayati sorun durumundadır. Üç temel alan üzerinden faaliyeti örgütleyecek ve böyle bir faaliyete istikrar kazandıracak bir kadro birikimi yaratmamız gerekir. Bunu potansiyel imkanları vardır. Bunu imkanları vardır derken, şunu da eklemek istiyorum. Yurtdışında esas olarak iki temel alan üzerinde faaliyet yürütmek durumundayız. Biri sınıf alanıdır, öteki gençliktir. Yerel düzeylerde başlatılan ve giderek özerk hale gelen bir gençlik örgütlenmesi yaratmak durumundayız. Bunun potansiyelleri vardır.

Türkiye'deki bir takım gelişmelere bağlantılı olarak burada fabrikalar temelinde sürdürdüğümüz faaliyet, sınıf çalışması alanında nasıl bir faaliyet kapasitesine sahip olduğumuzu da açığa çıkardı. Büyük fabrikalarda çalışan yoldaşlarımız var. Bunların bazıları yurtdışı çalışmasında öne çıkan insanlar. Bir dönem bu insanlara hiç de bu gözle bakılmadı. Ama örgütlenen ilk faaliyetlerde bunlar hızla öne çıktılar. Kendi alanlarında etkin hale geldiler. Sözünü ettiğimiz kampanyaları örgütlediler.

Yurtdışı örgütümüz bunlara dayanıp, zorlayarak ilerleyebilirdi. Çünkü bunlar çalışma tarzında kendini yenileyebilmenin, politik planda kendini yeniden kurmanın imkanı demekti. Ama yurtdışı örgütü bu konuda zorlandı, zaaflarını bir türlü aşamadı.

Önemli fabrikalarda çalışan yoldaşlarımızdan bazıları temsilci konumundalar ve bunlar dil bilen insanlar.

Bunlar işyerinde sendikanın düzenlediği bir takım etkinliklerde önemli yerler dolduran, buradaki partilerin bile yararlandığı yoldaşlar. Belli işçi paltformlarında yer alıyorlar. Bütün bunlar, buradaki toplumsal-siyasal süreçlere müdahale etmek, politika yapmak, bir takım organizasyonlara ve hareketliliklere katılmak açısından önemli imkanlar. Bu imkanlara gönderebildiler. Burada yıllarca büyük bir kitlesel hareketliliğin tabanını da oluşturdular.

Bugün bunda büyük bir gerileme var. Gelinen yer Türkiye'dekine benzer bir yer. Heyecanda büyük bir kırılma var, fedakarlıkta bir zayıflama var. Mücadelenin hedeflerine ulaşmasına olan inançta bir kırılma var. Sınırlı hedeflere ve büyük açmazlara sahip ulusal bir hareketin geldiği yer bu nihayet.

Bunları şunun için hatırlattım. Bizim yurtdışında çalışmaya başladığımız dönem 12 Eylül tasfiyeciliğinin yıkıcı etkilerinin yurtdışına da nihayet yansıdığı bir dönem. Yurtdışındaki emekçi kitlelerin devrimci akımlara olan güvenin kaybettiği bir dönem. Geçmişte devrimci hareketin burada yönetim kademesini ya da kadrosal temelini oluşturan insanların dejenere olduğu, düzene karıştığı, köşeyi döndüğü ve bunun da emekçiler tarafından izlenebildiği bir yıkım alanıydı yurtdışı.

Böyle bir alanda farklı olduğumuzu iddia etmek ve emekçilere bu anlamda güven vermek kolay değil. İnsanlar farklılığımızı pratikte görmek istiyorlar, o pratik de yurtdışı pratiği değil. Zaten isteseniz de yurtdışında iyi bir pratik yaratamıyorsunuz. Çünkü elinizdeki insan malzemesi de bu tahribatın bir parçası. Biz burdaki çalışmanın kendi bağımsız temeli üzerinde, buradaki sınıf mücadelesinin imkanları üzerinde devrimci yurtdışı örgütü yaratmaya çalışmakla birlikte bundan başarısız kaldık. İnsanlar hep Türkiye'ye bakıyorlar; Türkiye'de güven verici bir gelişme göremedikleri sürece de, buranın kendi sınırları içerisindeki müdahaleler de kendi başına çok fazla bir sonuç yaratamayabiliyor.

Türkiye'deki mücadelenin olumlu gelişmesi, artı onun içinde sizin olumlu gelişme seyriniz etkili bir yurtdışı çalışmasının ve örgütlenmesinin olmazsa olmaz koşulu olarak bizim karşımıza çıkıyor. İdeolojik müdahalenin, bu çerçevede gösterilen pratik çabaların etkisi bir yere kadar oluyor. Biz bu konuda bütün yeteneklerimizi kullanmaya çalıştık, ama ancak mevcut yere ve düzeye gelebildik. Bugün herşeye rağmen iyi-kötü bir tabanımız varsa, bunu bu özel çabaya borçluyuz. Sarf ettiğimiz çaba ancak bu tabanı tutabilmeye yetti. O dar çeperimizdeki insanlar en kritik anlarda bize desteklerini verdiler, ama hep belli bir ihtiyatla da yaklaştılar. Bir gelişme beklediler, belli bir gelişme olduğunu gördüler de, zamanla hissettiler de, ama hep belli kuşkularla da karşıladılar. Doğrusunu isterseniz, Türkiye'deki gelişme tempomuzdan çok memnun da kalmadılar.

Bundan çıkarılması gereken sonuç şu: Partinin ülkedeki başarılı bir gelişmesi sadece bizim yurtdışı güçlerimizin toparlanmasını kolaylaştırmayacak, aynı zamanda bize daha geniş bir kitle tabanını da hızla sağlayacaktır. Bu, kendi güçlerimizin toparlanması, bir faaliyet kapasitesi, etkili bir çaba olarak yansıyacaktır yurtdışına aynı zamanda. Bu da bizi yurtdışında büyütecek, güçlen direcektir.

Bugün bizim etki alanımız dışında olan, ama devrimci hareketle şu veya bu şekilde ilişkisini sürdüren belli bir kesim var. Türkiye'deki her gelişme bunları dolaysız olarak etkiliyor. Bu bir veri. Bunun böyle olmaması arzu edilebilir. Avurupa'daki kitlelerin, oradaki sınıf mücadelesiyle çok daha sıkı bir biçimde içiçe geçebilmesi istenebilir. Böyle olmuyor ama; kültür farklığı var, dil farklılığı var, başka şeyler var. İnsanların kendi memleketlerine olan çok özel ilgisi var. Özellikle ilk kuşaklar için bu böyle.

Genç kuşaklar bu açıdan biraz daha farklı. Onların kültürel şekillenmeleri çok karmaşık özellikler gösteriyor. Onlar Türkçe'yi yeterince bilmiyorlar, daha çok Almanca, Fransızca ya da bir başka Avurupa dili konuşuyorlar. Onlara Türkçe birşeyler anlatmak, çok birşey anlatamamak anlamına geliyor. Bu kuşak yeni yetişiyor ve henüz biz bu kuşağı yeterince tanımıyoruz. Gençlik çalışmasındaki başarısızlığımızın gerisinde bizim bu kuşağı iyi tanıyamamamız ve buna uygun bir müdahaleyi yapamamız da var. Bazıları bunu iyi başarıyorlar, örneğin DİDİF bu kuşağı nispeten daha iyi değerlendiriyor. Eski tabanlarını büyük ölçüde kaybettiler, ama bu

yeni taban üzerinde, biraz apolitik bir eksende, sportif, kültürel faaliyet alanlarının dışına çıkmayı çok fazla zorlamadan, gençliğin potansiyelinden kısmen yararlanabiliyorlar. Kürt hareketi ise yurtseverlik bilinci üzerinden, bu potansiyeli çok yaygın bir biçimde açığa çıkartmayı başardı.

Şunu anlatmaya çalışıyorum. Eski kuşaklar Türkiye'ye bakıyorlar, dolayısıyla size de Türkiye'deki politik ve örgütsel performansınız üzerinden bakıyorlar. Bugün böyle bir nesnel güçlük olduğunu hesaba katmak durumundayız. Bize özgü olan çeşitli zaaflar bundan çok bağımsız değil. Bozuk bir insan malzemesi var yurtdışında. Arif yoldaşın raporunda da var bu gerçek. Ama bu insanlar zamanında büyük fedakarlıklar yapmışlar, bu da bir gerçek. Biz şimdi bu insan malzemesine yılgın, yorgun, mülteciliği bir yaşam tarzı olarak yaşayan, fedakarlığa yanaşmayan, buradaki ayrıcalıkların üzerine yatan bir kitle diye eleştiriyoruz, suçluyoruz. Ama bu insanlar bir dönem büyük fedakarlıklar yapmışlar. İçlerinden bazıları varını-yoğunu vermişler, gününü-zamanını vermişler, ama sonuçta hayal kırıklığına uğramışlar. Bu bozuk, bu tahrip olmuş insan malzemesi, sorunun bu yönü kavrandığı zaman bir anlam taşıyabiliyor. Ve devrimci hareketten umudunu kesmiş bu insanların, güven veren bir yurtsever harekete nasıl bağlanabildiğini, biz hiç değilse Kürt kitleleri üzerinden görebildik.

Konuşmamın ilk bölümünde üç boyutluluk olayını vurgulamaya çalıştım. Onun dışında burdaki çalışmanın imkanları nelerdir. Bu biraz daha somut bir sorun, öncede ona yanıt vermeye çalıştım,. Bunun dışında partimiz burada güçlenmek istiyorsa, Türkiye'de güçlenmeli bence. Biz burda kendi iç dinamikleriyle güçlenmek için her şeyi yapıyoruz, ama en büyük emek verdiğimiz insanlar bile elimizin içinden kayıp gidiyorlar. Devrimci kadro yetiştirdiğimizi zannediyoruz, üç sene sonra bakıyoruz ki bozuk bir mülteci çıkmış çıka çıka. Emeğin en büyüğü verildiği halde, Türkiye'ye adam çıkarıp gönderemiyoruz. Bir kaç kişi gönderdik, bunlar geldiler burada bir süre çalıştılar, ama burada bazı yoldaşların bilidiği gibi, zoruluklarm ardından da kaçıp geri gittiler. Ama uğruna ölünecek bir dava gördüğü zaman ölümü giden yüzlerce insanın buradan çıkabildiğini, Kürt hareketi kendi deneyimi üzerinden somut olarak gösterdi. Bunlar genç ve eğitim almış insanlar.

Bu genel perspektifin ötesinde somut olarak şunları söyleyeceğim. Parti kongresi yurtdışı çalışmasının, herşeye rağmen olanakları zorlayarak, bir yurtdışı komitesi aracılığıyla sürdürülmesini merkez komitesine tavsiye etmeli. Bugüne kadar bu alanda birçok yurtdışı komitesini dağıtmak zorunda kaldık. Sonuncusunu da kongreyi önceleyen süreçte dağıtmak zorunda kaldık. Daha geniş ve esnek bir platform kuruldu yerine. Çeşitli bölgelerde dayandığımız insanlardan oluşan, yapılacak işlerin konuşulduğu, bu açıdan politik-örgütselbir yönlendirmenin de yapılabildiği bir platform bu. Ama partili kimlikle birlikte, yeniden bir yurtdışı komitesi oluşturmamız gerekiyor. Birincisi bu.

İkincisi; yurtdışında parti örgütünü genişletmekten sözetti Sergen yoldaş. Buna ilke olarak karşı çıkılamaz şüphesiz, zaten fiiliyatta böyle bir uygulama da var. Ama çok hassas davranılması gereken bir alan. Başlangıçta biz burada üye ve aday üye alımı yapmadık, kurallarımız çok katıydı. Her an Türkiye'ye gitmeye hazır olacak, gidip oradaki mücadelede yer almaya hazır olacak bir devrimcilik anlayışına sahip olan herkes aday üyelik için başvurabilir, diye koyduk meseleyi, halen de bu geçerli. Bazı insanlar başvurdular ve Türkiye'ye de geldiler. Yeni dönemde de bazı insanların iyi özelliklerini veri alarak, ileri devrimciliği zaman içersinde onlara kavratma, onların devrimci kişiliğini zaman içerisinde geliştirme perspektifiyle, iyi niyetli bazı insanları üye aldık, ama bazılarını da ihraç etmek zorunda kaldık. Daha geniş bir hücremiz vardı, şimdi daha dar bir hücremiz var.

Yurtdışı çalışması biraz kendini bulmadan, dış koşulları da hesaba katarak, bu konuda çok aceleci davranmanın yarar sağlayacağını zannetmiyorum. En iyi niyetli insanlar bile zaman içerisinde bir biçimde problemli olabiliyorlar. Devrimcilik anlayışında zaten belirgin bir zayıflık var. Yurtdışı bugün bizim

normlarımıza uygun komünist militan çıkartmıyor. Samimi komünist sempatizanları çıkarabilir, samimi parti sempatizanlar çıkarabilir. Ama kolay kolay komünist militan çıkartmıyor. İnsanların fedakarlıklarının sınırları oluyor, devrimcilik anlayışlarının sınırları oluyor. Bunlar bizim kabul edemeyeceğimiz sınırlar. Bunlar parti üyeliği konumunu ve onuruyla bağdaşamayan sınırlar. Bu konuda çok acele etmemeliyiz. Tersine parti kongresi bu konuda belirgin bir ihtiyat tavsiye etmeli. Biz iki sene sonra bir başka karar alabiliriz, ama şimdi, özellikle bazı başarısız uygulamaların ardından, daha ihtiyatlı davranmalıyız.

Ancak yanlış bir görüntünün ortaya çıkmaması için şunu da belirtmek istiyorum. Yurtdışındaki en iyi insan malzemesi herşeye rağmen bizde. Bunu içtenlikle söylüyorum ve bu benim dolaysız gözlemim. Ben en sert bir biçimde yurtdışı toplantılarında insanları eleştirirken de bunu söylüyorum. Ya da sert eleştirilererim karşısında bazen onlardan biri kalkıp bana, bizden daha iyisi de yok diyorlar. Yurtdışında gerçekten de daha iyisi yok, en iyisi bizde. Ama bu çok tartışmalı bir insan malzemesi, en iyisi bizde olduğu halde bu böyle. En iyisinin bizde olmasının gerisinde de yılların emeği var, bu insanlarla en ileri düzeyde ilgileniliyor.

Sonuç olarak, yurtdışında çok tartışmalı, çok yıpranmış, talırip olmuş bir insan malzemesine sahibiz. Bunun çeşitli nedenleri var. Yurtdışında devrimciliğe güven kalmadı, devrimci hareketlere güven kalmadı. Bir sürü düzeysiz, samimiyetsiz, ikiyüzlü insan var çeşitli hareketlerin etrafında. Hareketler onlarla iyi anlaşıyorlar, deyim uygunsa birbirlerini iyi idare ediyorlar. Oysa biz yurtdışında samimiyetsizliği, ikiyüzlülüğü kabul etmiyoruz. Bize bir takım olanaklarını sunmayan insanlarla ilişkimizi kesiyoruz, bu kadar katı bir tutum alıyoruz. Bazı insanları kovuyoruz, bu açıdan pragmatist bir tutumumuz yok. Diğer örgütler bu açıdan çok farklı. Biz mesela mülteci akını kabul etmiyoruz. Türkiye'den buraya insan getirilmesini başından itibaren yasakladık, şu veya bu nedenle akrabalarına yardım etmek isteyen insanlarla problemli olduk, bunların bazılarına ceza bile verdik. Ama diğer örgütlerde bu böyle değil. Bu tür örgütler her türlü zaafla bağdaşabiliyorlar. Mülteci akınını kendileri için bir kitle tabanı sayabiliyorlar, bu tür sorunlara çok faydacı yaklaşıyorlar.

Herşeye rağmen yurtdışında en iyi insan malzemesinin bizde olduğunu belirttim. Ama bu yurtdışında en iyi çalışan örgütüz anlamına gelmiyor. O bozuk insan malzemesine rağmen bazı eski örgütler bizden daha iyi çalışabiliyorlar. Çalışma tarzında, politika yapma alanındaki zayıflıklarımız yurtdışına da bir biçimde yansıyor. İnsanlar iyi niyetli, belli fedakarlıklara da hazır, ama doğru ve etkili bir çalışmayı bir türlü oturtamıyorlar.

Yurtdışındaki sorunların neler olduğunu Arif yoldaş raporunda ifade etmiş, bunlara girmem gerekmiyor. Kadrosu yok gerçekten, çeperimizi örgütleyebilmiş değiliz, bir önderlik organı yok. Bu konuda girişimler olmadığı anlamına gelmiyor. Ama yine de mevcut durumun tablosunu veriyor.

Bunun dışında söylenecekleri yoldaşlar söylediler. Yurtdışmdaki insanlar, büyüyen, güçlenen ve sınıf yönelimi içerisinde mevzi kazanan bir hareket görmek istiyorlar. Benim kongeremiz şahsında partimize son olark söyleyeceğim budur. Bu, yurtdışı çalışmamıza soluk aldırtmanı, ona tempo kazandıramın, onu güçlendirip sıçratmanın olmazsa olmaz koşuludur.

Arif: '96'da yaptığımız konferansta ortaya çıkan açıklıklar bugün de geçerliliğini koruyor.. Ama sanıyorum iki yıla yakın bir zaman geçti. Kongreye şöyle bir önerim olacak; önümüzdeki süreçte ikinci bir Yurtdışı Örgütü Temsilciler Konferansı toplamalıyız. Bunun bugüne kadar yaşanmış süreci ve önümüzdeki süreci değerlendirebilmek, yeni politikalar saptamak açısından önemli olduğunu düşünüyorum.

İkincisi; yoldaşın da vurguladığı önemli bir nokta var. Örgütümüzün Türkiye'deki gelişme düzeyi, direnişler veya grevlerde tuttuğu yer yurtdışında saflarımızda heyecen yaratıyor. Moral ve motivasyon açısından önemli bir rol oynuyor. Buna ilişkin materyallerimizi yurtdışında değerlendirmemiz gerekir. Partimiz bunu gözetmeli ve değerlendirmek için yurtdışına ulaştırmalıdır.

TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri

Yurtdışı çalışmamızın sorunları ve görevlerimiz

(Yurtdışı delegesi Arif yoldaşın raporu)

Yurtdışı çalışmamızın esasları, politik ve pratik sorunları hakkında başından itibaren, bir açıklığa sahibiz. '96 Nisan'ındaki "Temsilciler Konferansında" ise yurtdışı çalışmamızın anlamı ve çerçevesi, ilkeleri ve kuralları noktalarında çok önemli açılımlar yapılmıştır. Perspektif ve politikalarımız berrak bir şekilde ortaya konulmuştur. Yurtdışı çalışmamızda bu alandan kaynaklanan herhangi bir sorun olmadığı gibi, bu konuda yeni bir tartışmaya girmekde amaca uygun değildir.

Bugün yurtdışı cephesinde sorun şudur: Açık olan temel perspektif ve politikalarımız unsurlarını yani kadrosunu bulamamış, deyim uygunsa sahipsiz kalmıştır. Yurtdışı çalışmasının ideolojik, politik ve pratik boyutu gereğince kavranamamıştır. Bilineni kavrayarak ve içselleştirerek, pratik yaşama dökmek, politika üretmek ve pratiğe geçirmek, bir bakıma sorunlarımızın önemli bir boyutunu teşkil ediyor. Bütün açıklığımıza rağmen, ısrarlı uyarılara ve yönlendirmelere rağmen, yurtdışındaki iktisadi, siyasi ve sosyal gelişmelere gerekli ilgi gösterilmiyor. Bu yurtdışı çalışmamızın politik-partik içeriğini belirleyecek bir çaba olarak ele alınmıyor. Bu çerçevede, Temsilciler Konferansında ortaya konulan, üç boyutlu alan, pratik politikada ve örgütsel çalışmada karşılığını bulmuyor. Bu durum önümüzde ciddi bir kadro sorunu olduğunu gösteriyor.

Yurtdışı çalışmasının sorunları

* Yurtdışı kendi kadrosuna ulaşamamıştır.

Açık olan perspektif ve politikalarımızın taşıyıcısı kadrolar olduğuna göre, yurtdışında kadrolaşmak ve bu alanın kadro sorununu çözmek temel önemde bir sorundur.

İdeolojik kimliği, devrimci kimliği ve örgütsel kimliği sağlam kadrolara ulaşmak yurtdışında da öncelikli hedeflerimizden biri durumundadır. Belirtmeye gerek yok ki, bunu siyasal ve örgütsel faaliyetimizin dışında düşünemeyiz. Ama tam da böyle bir faaliyeti ancak yurtdışının sorunları ve zorluklarını kavrayan, bu alanın iktisadi, siyasi ve sosyal süreçlerini izleyen, bunlara hakim olan unsurlarla başarabiliriz. Eğer yoldaşlarımızın, daha genel bir ifadeyle yurtdışı örgütümüzün, durumu, ilgi odağını ve siyasal çalışmamızın esas eksenini hala da ülkedeki gelişmeler oluşturuyorsa, bu Temsilciler Konferansında ortaya konulan sorunlarımızında hala kavranmadığını gösterir. Siyasal çalışma yürüttüğümüz bir alanı ciddiye almak, o alanın sorunlarına hakim olmak, bu sorunlardan hareketle politika üretmek ve bunu politik-pratik çalışmanın unsurları olarak değerlendirmek, temel bir sorun olmaya devam ediyor. Bu durum ise yurtdışının kadro tipinin çerçevesini tanımlıyor.

Örneğin şu anda Almanya'da genle seçimler var. Bir süreç yaşanıyor. Seçimler doğal olarak politik atmosferin ısındığı, yığınların politikaya duyarlı olduğu dönemlerdir. Sağ ve sol partilerin seçim propagandasında, yabancılar sorunu, demokratik sorunlar, propaganda unsuru olarak işleniyor. Peki bu durumda bizim tutumumuz ve duruşumuz nedir? Bu süreçte bir siyasal faaliyetimiz var mıdır? Varsa ekseni nedir? Seçim sürecinde partilerin yoğun bir propaganda malzemesi olarak değerlendirdiği bu sorunları, biz siyasal yaşamda, çalışmamızın ögeleri olarak kullanabiliyor muyuz? Sorular çoğaltılabilir. Bu güncel örnekte gösteriyor ki, biz buradaki siyasal süreçlerin dışındayız. Yoldaşlarımız ise bu gelişmelere hemen hemen tümüyle duyarsız, olup bitenin farkında bile

değiliz. Öteki sorunlar da sözkonusu olunca da aynı gerçekle yüzyüzeyiz.

Siyasal ve sosyal gelişmeleri izlemeden, güncel gelişmelere doğru yanıtlar verilmeden ve bunların önemi kavranmadan, bütün bunların siyasal çalışmamızın konuları olarak değerlendirmeden, siyasal ve örgütsel faaliyeti sürdüremeyiz ya da bu çok zayıf kalır. Kadrolarımız, ileri sempatizanlarımız ve taraftarlarımız ise, zaten bu sorunlara ilgisiz ve edilgendirler.

* Yurdışında siyasal ve örgütsel faaliyeti yönlendirecek ve yönetecek, genel bir ifade ile önderlik edecek bir önderlik organına ulaşmamak, buna bağlı olarak adına ve misyonuna uygun yerel örgütler oluşturamamak sorunlarımızın bir başka alanını oluşturuyor.

Yakın geçmişe kadar varolan YDK da içinde olmak üzere, bölge çalışma komitelerine bakıldığında, bunların ideolojik düzeyleri ve örgüt kimliği geri, sorumluluk ve misyon duyguları zayıftır. Siyasal faaliyeti örgütlemede, gelişmeler karşısında tutum belirlemede atıl ve edilgendirler. Çevre ve sempatizan ilişkilerimiz ise nispeten dağınık, örgütsel ilke ve değerlerimize hayli yabancı, politik çalışmaya ise mesafelidirler.

* Geleneksel küçük burjuva akımların yurtdışında nasıl çalıştıklarını ve kendilerini nerelerde ve nasıl ürettiklerini biliyoruz. Ve bunu eleştiri konusu ediyoruz. Ama onların ilgi alanı ve ortamından uzaklaşmayı da henüz başarabilmiş değiliz. Yani kendi eksenimizi ve ortamımızı yaratabilmiş değiliz. İşçi sınıfının partisi olduğumuza göre, yurtdışında da proleter bir zemine dayanmak ve kendimizi burada üretebilmek zorundayız. Bizde eksik olan devrimci sınıf bilinci, kültürü, alışkanlığı, disiplini ve örgüt fikrini bu sayede kazanabiliriz.

* Bugünkü rahatsız edici tablomuzun nedenlerinden biri ise elimizdeki insan malzemesidir, yani güçlerimizin niteliğidir. Bir grup yoldaş dışta tutulursa, önemli ölçüde yıpranmış ve bozulmuş bir insan malzemesi ile yüzyüzeyiz. Sözkonusu insan malzemesi hareketimizin yurtdışındaki ihtiyaçlarını karşılayacak güç ve enerjiden yoksundur. Bu önümüze şu gerçeği çıkarıyor. Çevremizi, ilişkilerimizi yenilemek zorundayız. Yeni dönem çalışmasını ancak yeni ve taze güçlerle karşılayıp, kucaklayabiliriz. Bugünkü güçlerimizi harekete geçirmek ve ileriye çekmek ancak bu sayede mümkün olabilir. Taze ve yeni güçlere ulaşma alanı ise sınıf ve gençlik çalışmasının dışında düşünülemez. Bütün dikkatimizi ve enerjimizi bu iki alana yoğunlaştırmak zorundayız. Çalışmamızın hemen tek hedefi bu alanlar olmak durumundadır. Yeni ve taze güçleri buralarda devşirmek, buralarda genişletmek, saflarımızı buralarda büyütmek durumudayız.

* Belirtildiği gibi, yurtdışında sorunlarımızın özünü örgüt cephesi oluşturuyor ve bu, birçok alanı kapsıyor. Sorunları özellikle ve öncelikle kendi gerçeğimiz üzerinden açıklamak, kendi yetersizlik ve kusurlarımızı görmek durumundayız. Ama tali bir etken olsa da bir başka somut gerçeği belirtmek durumundayız. O da yurtdışının kendine özgü çürütücü ve yozlaştırıcı ortamıdır. Bugün artık sahipleri tarafından bile sözü edilemez olan nispi "refah" ve "sosyal devlet" ortamı, Türkiye'li ve Kürdistan'lı kitleyi düzene bağlamada hala da önemli bir etken olarak görülmelidir. Ülkedeki durumla kıyaslandığında, içindeki yaşam koşulları ve düzeyi sınıf kinini önemli ölçüde törpülemiş, deyim uygunsa, düzenle barışık yaşamalarına zemin oluşturmuştur. Kimliği, kişiliği, kültürü ve alışkanlıkları bu zemin üzerinde şekilleniyor. Bu kitle içinde yürütülen devrimci propaganda ve çalışmanın etkisi nispeten zayıf kalıyor. Çalışmanın bu alandaki objektif güçlükleri iyi anlaşılmalıdır. Bu kitlenin hassasiyet noktaları iyi görülmeli, duyarlılık alanları kışkırtılmalı, daha ısrarlı, sabırlı ve uzun vadeli, kesintisiz bir çalışmanın hedefi haline getirilmelidir.

Yurtdışı çalışması ve görevlerimiz

Bütün bu belirtilen noktalardan hareketle, önümüzdeki süreçte hızla eksikliklerimizin ve zaaflarımızın üzerine gitmek ve parti düzeyini yurtdışı cephesinde de yakalamak durumundayız. Her bakımdan güçlendirilmiş yurtdışı çalışmasına önderlik edebilecek örgütsel düzeyi yakalamak zorundayız. Bu ise her türlü

ilişkilerimizi yeni döneme uygun bir tarzda düzenlemeyi gerektiriyor.

* Yeni dönemde çalışma komitelerimiz, yerel çalışmaların örgütlenmesi özel bir yer tutmalıdır. Halihazırda mevcut olan komitelerimiz güçlendirilmeli, fonksiyonlarını oynayabilecekleri bir düzeye çıkarılmalıdır. Çalışma komitelerinde faaliyet yürüten yoldaşlarımızın sağlam ve güvenilir devrimciler olması önemlidir. Bu durumda seçici davranmak durumundayız. Çalışma komitelerimizin ideolojik eğitimi hayati önemdedir. Eğitim düzeylerini yükseltmek, örgütsel bakımdan güçlendirmek, örgüt bilinci verip devrimci örgüt yaşamına çekmek, temel sorunumuzdur.

Komitelerimiz, yerel faaliyetlerin planlanıp uygulanmasında insiyatifli davranmalı, kendi başına hareket edebilmelidir.

* Bütün çeper ilişkilerimizi örgütlemek, örgütlenmemiş bir tek ilişki bırakmamak, yine temel hedeflerimizden biri. Bölgelerdeki taraftarlar toplantıları düzenli yapılmalı. Bu toplantıları, çeper ve sempatizan ilişkilerimizin eğitim alanına çevirmeliyiz. Taraftar toplantısı çevremizin, sempatizanların eğitim ve kavrayış düzeylerini yükseltecek, onlara örgüt fikri ve ruhu kazandıracak, deney ve tecrübelerini arttıracaktır. Örgütsel çalışmaya katılmanın koşullarını olgunlaştırıp daha üst düzeyde çalışmaya katılmalarını sağlamalıyız.

* Diğer bir temel sorun ise sınıf çalışmasıdır. Fabrika zemininde, sınıf eksenli çalışma temel hedefimiz olmak zorundadır. Siyasal yaşama başladığımız günden bu yana sınıf eksenli bir çalışmaya geçmemiz gerektiğini sürekli vurguladık. Bu alana dönük dönem dönem bazı adımlar da atıldı. Ama fabrika zemini sürekli bir siyasal çalışma alanına dönüştürülemedi. Biz herhangi bir parti değil, sınıfın öncü devrimci partisi olacağız. Yurtdışında da sınıfa dönük ve fabrika hedefli bir çalışma, partimizin temel politikasıdır, öğle olamak durumundadır. Birçok bölgede bazı önemli fabrikalarda yoldaşlarımız çalışmaktadır. Bu yoldaşları mutlaka fabrika çalışmasına yöneltmemiz, giderek bu alanlarda işçi grupları örgütleyerek belli mevziler yaratmamız gerekiyor. Bunun için şimdiden belli olanaklara sahibiz. Nasıl bir fabrika çalışması yapacağız sorusuna, dönüp bu konudaki sayısız ürünlerimizi yeniden inceleyerek yanıt bulabiliriz. Bunu da alanımızın koşullarına yaratıcı biçimde uyarlamak durumundayız.

* Geride bıraktığımız süreçte anlamlı mesafe katedemediğimiz alanlarımızdan biri ise gençlik çalışmasıdır. Gençlik içinde yayılmak ve partimizi genç devrimcilere yaslamak, taze ve dinamik güçlere ulaşmak temel hedeflerimizdendir.

Yurtdışında gençlik çalışması başlangıç aşamasında önemli bir gençlik potansiyeline ulaşmıştı. Merkezi gençlik toplantılarımız, geniş bir gençlik kitlesi ile gerçekleşiyordu. Fakat gerek bunlara belli örgütsel biçimler ve kanallar açamamak, gerekse de bölgelerde somut gençlik çalışmasının yaratılmaması, zamanla bizi bu alanda daralmaya, hatta tıkanmaya götürdü.

Bugün önemli aşamada bir gençlik potansiyeline hala da sahibiz. Önümüzdeki dönemde, bu dağınık ve şekilsiz duran gençlik potansiyelinin örgütlenmesi, yerel alanlarda somut gençlik faaliyetini örgütlemek temel önemdedir. Yurtdışı gençliğinin sorunlarını öne çıkaran politikalardan hareket ederek bir gençlik çalışması planlanmalıdır.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen noktalar bizim yurtdışımdaki konumumuza bir ışık tutacağını düşünüyoruz. Partimizin devrim ve sosyalizm uğruna yürütüğü mücadelede, yurtdışı önemli bir yer tutacaktır. Bu alanın kullanılması, sadece bir takım teknik olanakların kullanılması düzeyine indirgenemez. Biz yurtdışı örgütü olarak bundan öteye bir bilinç, perspektif ve sorumlulukla hareket edecek, bu alanda partimize layık olmak için gerekeni yapmaya çalışacağız.

Ek Bölüm:

Siyasal ve örgütsel faaliyetimizin sorunları ve hedeflerimiz

1-Fabrika zeminine dayalı bir sınıf çalışması temel hedefimiz olmak zorundadır. Belli alanlardaki önemli sektörlerde (Ford, Mannesman, Opel, Man vb. gibi) yoldaşlarımız çalışmaktadır.

Bu güçleri fabrika komiteleri ya da

(Devamı s.14'de)

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Mücadeleden başka yolumuz yok

Sermaye içinde bulunduğu krizin faturasın her zaman olduğu gibi yine biz işçi ve emekçilerin sırtına yükleyerek ödetmek istiyor. Bir yandan da gelişecek tepkileri önünü kesmek için bütün önlemleri almaya çalışıyor.

İzmir işçi sınıfı için de durum böyle. Hatta patronlar saldırılarını çok rahat ve çok yönlü bir biçimde uygulamaktadırlar. Çünkü uysal kölelerini istedikleri şekilde kandırabiliyorlar.

Geçtiğimiz günlerde çalıştığım fabrikada patron yeni saldırılarını açıklamak için işçileri toplayıp konuşma yaptı. Gelişebilecek tepkilerin birleştirilmesini önlemek için her bölümle ayrı toplantı yapmaya ihtiyaç duymuştu. Çünkü bu fabrikada geçmişte cılız da olsa bir dizi eylemlilik gerçekleşmişti, korkusu buradan geliyordu.

Patron toplantıda tekstil sektörünün içindi bulunduğu krizi, tekstil patronlarının ne kadar zor durumda olduğunu anlattı ve ücretlerdeki artışı açıkladı.

1. Bütün makinacılar, en kalifiye olanlar dahil, yeni asgari ücretten maaş alacak.
2. Mesailer kalkacak. Daha önce pazarlar dahil çoğu zaman mesaiye kalıyorduk.
3. Primler yükselecek. İşyerinde prim adı altında işçiler vahşice çalıştırılıyordu. Hatta işçiler birbirinin kuponlarını bile çalabiliyordu. Patron bunu bildiği içindir ki, saldırısını dozunu artırıyor.
4. %70 ile %100 arasında üretim verimi olan işçiler prim alacak. %70'in altında verim olursa, işçiler ücretsiz mesaiye kalacak ya da durumuna göre işten atılacak.
5. Ocak ayı mesai ücretleri, bu dönemde %70'in altında verimli olanlara ödenmeyecek. Bu hiç kimsenin aklından bile geçmeyen süpriz bir açıklama oldu.

Patron bu saldırılar çerçevesindeki konuşmasının ardından, sorusu olan varsa sorsun, dedi. 2-3 işçinin haricinde konuşan olmadı. Diğer arkadaşlar yerlerinde söylenmekten öteye gitmediler. Çoğunun yüzünden öfke okunuyordu.

Yemeklerimizi yedik, biraz konuştuk, işbaşı zili çalar çalmaz içeri girdik ve gruplar halinde toplandık. Çoğu arkadaş bu koşullarda çalışmayacağını, çıkışını vereceğini söylüyordu. Daha duyarlı bir grup, çıkışımızı birlikte verelim, dediler. Bu arada çoğu makinasını açmış, çalışmaya isteksiz de olsa başlamıştı. Bu durum ayakta kalanların güvensizliğini arttırdı. Bunlarla bir şey olmaz, kuzu gibi çalışmaya başladılar, demeye başladılar.

Bir arkadaş; arkadaşlar çıkış verip gitmek çözüm değil, nereye giderseniz gidin, piyasa koşullar aynı, gelin hep beraber iş bırakalım, çalışmaya başlayan arkadaşları da toplayalım, dedi. Çalışanlar da bizi izliyorlar, gönülsüzce iş yapıyorlardı. O anda çalışanlara dönük bir müdahale üretimi durdurabilirdi. Çalışanlarla konuşulmasını öneren arkadaşı, "sen ne diyorsun, görmüyor musun, bunlara güven mi olur?" türünden sözlerle susturdular. O da tek başına bantların arasına geçip çalışanlara seslenmeye çalıştı. "Bu koşullarda çalışmayı kabul mü edeceksiniz, bakın arkadaşlarınız iş bırakıyor, gelin hep birlikte bırakalım" diyerek çaba harcadı. Ama destek göremeyince diğer arkadaşların gittiği yemekhaneye geldi.

Bu sefer muhatabımız üretim şefi oldu. O daha yumuşak bir dille bizi yatıştırmaya çalıştı: "Bakın sektörün durumu belli gitgide batıyor, böyle yaparak bir yere varamazsınız, hadi gidin işe başlayın." Bu arada olayı duyan patron yemekhaneye geldi, kapıdan bakıp, "bunların dakikalarından kesin" dedi, çekip gitti. O da dağınık hareket ettiğimizi biliyordu, bunun verdiği güvenle bizimle muhatap bile olmadan çekip gidebildi.

İşçi sınıfının sermaye sınıfına karşı tek silahı onun örgütlülüğüdür. Üretimden gelen gücünü ancak örgütlendiği koşullarda kullanabilir. O zaman, bu devasa zenginlikleri yaratan, dünyanın çarkını döndüren bu gücün karşısında hiçbir güç duramaz. İşçi sınıfının sermayeye karşı birleşip örgütlenmekten başka hiçbir çıkar yolu yoktur.

Bir tekstil işçisi/İzmir

Okurlardan / Yoldaşlardan...

tabi ki pratik olarak yaptım ve bölümün ustası olduğunu öğrendim. Her bölümde kaçamak çay yapılıyor, onlar da o saatte yapmıştı, ama kimse fark etmesin diye makinaları kapatmadan sırayla gidip içiyorlardı. Köşeden bana seslenerek "çay içer misin" diye sordu. Ben de, "önce arkadaşlara mal yetiştirmem gerek, onlar çalışıyorlar, şimdi mallar biter" dedim. O ise bir iki kez tekrarlayarak "bırak onları, gel otur" dedi ve bir çay doldurdu. Yavaş yavaş sohbete girdi, (sonradan anladım ki benim samimiyetim üzerine diyaloga girdi) Ne mezunusun?, -orta okul, -niye devam etmedin? -ekonomik koşullar yüzünden, okumayı çok istedim ama ailem para yetiştiremediğinden bırakıp iş hayatına atılmak zorunda kaldım vb. derken sohbet açıldı. Türkiye'nin ekonomik-sosyal yapısından, iş koşullarından vb. konuşmaya başladık. "Hakkını arayanlar coplanırken, çeteler ve katiller ellerini kolarının sallaya sallaya dolaşıyor, bu memlekette" diyerek görüşümü bildirdim. O da sanki bunu dememi bekler gibi gözleri parladı, "evet doğrusun birader, geçen görmedin mi, 1 Mayıs'ta biri yanlışlıkla Ülkü Ocağına girdi diye nasıl da dövdüler" diyerek ah çekti.

Bu işçiyle ilişkiyi dışarı taşıdım, dışarda da yavaş yavaş genel, ulusal, sınıfsal vb. sorunlar tartışmaya başladık. Kendisi Kürt-Alevi, ama PKK'yi savunmadığını, PKK'nin milliyetçi olduğunu, diğer hareketlerin bir kısmını tanıdığını, ama çözüm üretmediklerini vb. anlatı. Ben de kendi bakışaçımı anlatıyordum, etkileşim de oluyordu tabi ki.

Bir başka gün "evine misafir kabul eder misin?", dedim. O da "ne demek, başımın gözümün üstünde yerin var" dedi. Ve evine gidip gelmeye, bülten, PYO vermeye başladım ve onun aracılığıyla, hem fabrikaylahem de oturduğu semtle ilgili bir sürü bilgi öğrenmeye başladım. Bu işçi aracılığıyla başka bir işçiyle ilişki kurdum ve hiç zorlanmadan müdahale ettim. İlişki ağım bu sayede gelişmeye başladı. Kimisi daha ileriye çıktı, kimileriyle ideolojik tartışmalar oldu, aynı zamanda birer arkadaş, dost düzeyinde kalan ilişkiler de kuruldu.

Sınıf çalışmasında yeni olan devrimciler işçilerle ilişki kurmakta az çok zorlanırlar. Ben işçilerle ilişkilerini geliştikten sonra veya sıradan işçilerle ortamlarımız aynı olduğunda bunlarla ne konuşacağım, bunlar dik kafalı vb. diye düşünürdüm. Oysa bu dik kafalı işçilerle bile bizim konuşacak bir şeylerimiz olmalı.

Bu dik kafalılardan birinin kişiliğine bakıyorum; çıkar sağlayamadığı kişilere tepeden bakan, sağdan soldan sigara otlanan tutarsız biri. Onunla birlikte bölümde 4 kişiyiz. İster istemez gününüzün 12 saatini bunlarla paylaşmak zorundasınız.

Bölüm sorumlusu ne olursa hemen yukarıya bildiren tiplerden. Birisini de kendine benzetmiş. Diğeri de ortaya oynuyor, gönlü bir bu tarafta, bir o tarafta. Bölüm sorumlusuyla diğer işçi birbirlerine yalakalık yapıyor.

Ortaya oynayan işçi az-çok sola eğilimli. Onunla önce bir şeyleri paylaşmaya çalışıyorum. Bu tutumlarım ona farklı geliyordu. Çünkü hiç tanımadığı bir kişi kendisiyle bir şeyler paylaşıyor. Konu müzikten açılıyor, ben müziğin anlamını, evrenselliğini, bize sunulan yoz müziği anlatıyorum. İspanya işçi marşı, Enternasyonal marşı vb. gibi örnekler veriyorum. Sohbetlerde ilk süreçlerde kafasına yatmasa da, sonradan bazı şeyleri anlıyor. Yavaş yavaş Alevi sorununu açıyor. Bir kız sevdiğini, ailesinin onu istemediğini anlatıp, "sen olsaydın ne yapardın?" diye soruyor. Ben de evlilik üzerine olan görüşlerimi, Türkiye'deki günümüz sorunlarıyla bağlantısını kurarak anlatıyorum. O da aynısının uygulayarak ailesine dayatmış, ailesi de bu evliliği sonunda kabul etmiş. Bir süre sonra sevincinden uçarak yanıma gelip haber verdi. Bütün bu süreçten sonra, gene tutarsızlığına yer yer devam etti. Ben bu kadar ilgiyi hak etmediğini düşünüyordum. Ama geriye dönüp baktığımda, bu işçi bu bölümde iki yıllık bir işçi. Bu süreç boyunca, bölüm sorumlusunun sözünün dışına çıkmamış ve bölümüne yeni gelenlere tepeden bakan biri iken, benimle ilişki kurduktan sonra bölüm sorumlusuyla bir ay konuşmadı. Ben o bölümden ayrıldıktan sonra, beni her gördüğünde merhaba deyip hal hatır soruyordu.

Bütün bunları yazmamın nedeni, ilk süreçlerde bende de var olan işçilerle ne konuşacağıma ilişkin tereddütümü anlatmak. Yazınının girişinde de söylediğim gibi, önemli olan yaratıcı olabilmek ve sabır. Süreç içinde harcadığımız hiçbir çabanın boşuna gitmediğini göreceğiz.

A. Coşkun/İzmir

Sınıf çalışmasında deneyimler ve gözlemler

Ben bu yazıda, fabrikada yeni işe başlarken dikkat edilmesi gereken önemli noktalar ve genel olarak kitlelerle ilişki kurma tarzı konusunda, kendi deneyimlerimi ortaya koymaya çalışacağım.

Yeni bir işe başlayan her işçi ilk günlerde diğer işçilerin bir ilgi odağı haline gelir. İşçiler tarafından sırayla adeta bir kimlik soruşturmasına tabi tutulursunuz. (Nerelisin, hangi köyden, askerliğini yaptın mı, evli misin, hangi takımı tutuyorsun, nerede oturuyorsu, daha önce nerede çalıştın vb. biçimde sorularla karşılaşırsınız. İşçisiniz, saç şeklinizden kılık kıyafetinizin düzgünlüğüne, jest ve mimiklerinizden kadar samimi olup olmadığınıza, yüz hatlarınıza, başkalarıyla konuşma tarzınıza, iş ortamındaki pratikliğinize kadar her şeyi gözlerler. Özellikle aynı memleketli çıktınız mı, hemen kaynaşma ortamı oluşur. Hemşehiriniz, "bak toprak, buna güvenebilirsin, buna güvenemezsin, öteki daha ılımlı vb." biçimde uyarılar alırsınız. Bu koşulları en iyi şekilde değerlendirip, fabrika ve işçiler hakkında pek çok bilgiyi alabiliriz.

İlk süreçlerde sizin işçilerle geliştirdiğiniz sohbet tarzı, onlara bakışınız, konuştuğunuz konuları yorumlayış biçiminiz, onlarla birlikte iş sırasındaki ataklığınız çok önemli. Hepimiz iyi biliriz ki, ilk işe başlayan biri boşboğaz oldu mu, iş sırasında kaytardı mı, iki de bir tuvalete gidiyorum diye kaçamaklar yaptı mı, işçiler tarafından sevilmez, dışlanır. İşçilerle ilk karşılaşıp konuştuğunuzda onlara hissettireceğimiz sıcaklık, farklılık ve paylaşım duyguları sonraki süreçlerde gelişecek ve ilerleyecek ilişkilerin ön süreçleri olacaktır. İşçilerin dünyasına girip, samimi arkadaşlıklar kurmak için bir "merhaba" yeterlidir. Gerisi bizim yaratıcılığımıza ve geliştireceğimiz tekniklere bağlıdır. Çünkü işçiler her zaman için farklı birini ilgiyle gözlemler. Örneğin: Sabah işe başlarken her karşılaştığımız kişiyle güler yüzle "günaydın" demek, hal hatır sormak, akşam da "iyi akşamlar" dilemek, arada yediğimiz bisküvi vb.'den ikram etmek, ya da yemeklerde birlikte olduğumuzda dışardan meyva getirip aynı masada oturduğumuz arkadaşlara ikram etmek, çay ocağında karşılıklı çay ısmarlamak vb., bu tür şeyler işçilere paylaşım duygusunu verecektir ve yavaş yavaş kollektif olduğumuzu hissettirip kaynaşmayı sağlayacaktır. Tabi ki aceleci davranmamak da gerekiyor. Böylece hem işçilerle konuşma fırsatları yaratır, hem de giderek kalıcı bağlar kurabiliriz. Birkaç işçiyle bir araya gelip iş çıkışı kahveye gidip onların zaten sürekli yaptıkları, okey veya kağıt oynayarak birlikte zaman geçirebiliriz. Güvenlerini kazanmak, onların sosyal ortamlarına girmek, ilişkinin geleceği açısından kritik önem taşır. Çünkü bugün sizinle futbolu, toto-lotoyu vb. konuşan işçiler, sizin yapacağınız yerinde müdahalelerle yarın başka şeyleri paylaşacaktır.

Bir işçiyle karşılaştığımız zaman onunla bir daha karşılaşacakmış ve beraber bir şeyleri paylaşacakmış gibi samimi davranırsak, hiç beklemediğimiz bir anda yemekhanede, dışarıda, serviste veya kendi çalıştığı bölümde bir daha karşılaştığınızda bir önceki "merhaba" sayesinde size sıcak davranacaktır, o zaman gerisi size düşüyor.

Kendi süreçlerimizden bazı örnekler vermek istiyorum. İlk ciddi sınıf çalışmam olan bu fabrikaya girdiğimin 2. gününde bir işçi (36 yaşlarında) yanımdan geçerken "kolay gelsin" dedi. Ben de karşılık verince, kimlik soruşturmasına tutu. "Yeni misin, ne zaman başladın, alıştın mı?" vb. İşçinin yüzüne baktım, yurtsever bir Kürte benziyordu. Ertesi gün geçerken gene "kolay gelsin" dedi. Ben fırsatını bulup onu konuşturmaya başladım, ama sıradan yeni bir işçi gibi sakız ikram ettim. O da "sevmiyorum, ama alayım" dedi, davranışımı sıcak buldu. Bir süre sonra tesadüfen beni onun bölümüne geçici olarak verdiler. Beni görünce benim gibi o da sevindi, olgun bir şekilde bana işleri gösterdi, ben de

(Devamı s.39'da)